

3 | 2013

ZPRÁVY A INFORMACE
ČESKÉ KOMORY
AUTORIZOVANÝCH
INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ

TÉMA TOHOTO ČÍSLA

POVODNĚ OHROŽUJÍ MAJETEK A ŽIVOTY

ČKAIT A POVODNĚ

PODĚKOVÁNÍ JUBILUJÍCÍM PŘEDSTAVITELŮM
KOMORY

ISSN 1804-7025

9 771804 702001

03

Obsah

Úvodník předsedy 1

JUBILEA 2

- Ing. Václav Mach sedmdesátníkem 2
K sedmdesátinám Ing. Svatopluka Zídka ... 3
Pětaosmdesátiny Ing. Miroslava Loutockého... 4

POVODNĚ 4

- Představenstvo ČKAIT jednalo v Lipně,
když nastaly deště a povodně 2013 4
Karlovy Vary 2013 – konference
Městské inženýrství Povodeň a město 5
Velká povodeň na počátku června 2013
nejvíce postihla oblast dolního Labe 10
Stav hydrologického poznání o výskytu
a charakteru povodní v našem geografickém
prostoru 12
Stavbaři a velká voda 13
Mosty a povodně 14

NÁZORY A STANOVISKA 14

- Diskuse: Odpovědnost projektanta 14
Nejen o autorském dozoru – také varování
autorům! 15
Seminář Bezpečná cena ve stavebnictví .. 16
Je nutno posílit autoritu technického
dozoru investora 17

Z ČINNOSTI KOMORY 17

- Plzeň 17
České Budějovice 18
Ústí nad Labem 19
Hradec Králové 20
Liberec 21
Pardubice 21
Ostrava 22
Olomouc 25
Brno 26
Zlín 27

PRÁVO 28

- Právní podpora pro členy ČKAIT 28
Nový občanský zákoník a jeho vliv
na stavební činnost v ČR 34

ODBORNÉ ZAJÍMAVOSTI 35

- Jak vrátit vážnost požární ochraně 35
Středisko vzdělávání a informací 36

VÝZVA PRO ČLENY 36

Úvodník předsedy

Jeli jsme domů dříve, abych konečně napsal úvodník do třetího čísla. Zastavili jsme se něco nakoupit a rychle pokračovali domů. Člověk miní, Pán Bůh mění. Strhla se bouřka veliká, strhla kus střechy na nákupním středisku a nás tam uvěznila téměř na tři čtvrtě hodiny. Možná dobrý marketingový tah, jak udržet zákazníka v obchodě. Co je však necelá hodina v životě? Stejně se mi nejlépe píše pod tlakem. Konec konců všichni, kdo projektujeme, víme, že nejvíce práce se udělá před termínem odevzdání. Tedy nesmí se to přehánět – vždy jsme s napnutím očekávali, zda architektka nepřepadne den před odevzdáním múza. Bylo úžasné, když jsme tyto skvělé myšlenky museli „implementovat“ do hotového projektu.

Dnes je neděle 4. srpna a ve zprávách se kromě počasí neustále

hodnotí, zda vláda bude potvrzena. Letošní prázdniny jistě nepatří mezi okurkovou sezonu. Novinář se mají co činit, aby všechno stihli.

Pro ty, kdo budou číst Z+i příští rok, jenom pár nejdůležitějších zpráv: It's a boy – příjemná zpráva nejenom pro Brity. Jak to dopadne s Džambulkou – idiotská zpráva, podsouvána nám všude. Zdravotní stav pana prezidenta – chápu a sám mám zkušenost, co to znamená, okamžitě přestat kouřit; čtrnáct dní jsem byl na všechny protivný, potom již jsem jenom měnil šatník. A tak rozumím, že odborné konzilium myslí na nás a chce, aby pan prezident Sjedenotitel byl nadále milý.

Několik kolegů mne upozornilo na link ÚOHS, proto jsme jej pověsili na webové stránky Komory (<http://www.ckait.cz/content/info-sdeleni-uohs>). Nebudu jej citovat, přečtete si ho. Víte, že již dlouhou dobu mě, ale i vás trápí stav cenových nabídek za projektové práce, ale i zhotovení staveb. Požíráme se sami mezi sebou. Pokoušíme se o definici bezpečné ceny, kterou bychom dostali do vyhlášky. Píše mi čím dále více kolegů, proč Komora nekoná, netrestá podle řádů Komory za nízké ceny autorizovanou osobu, nabízející nezvykle nízkou cenu. To odmítáme, ale přesto není tento stav asi nadále udržitelný. Do toho přijde jako blesk z čistého nebe vyhrožování úředníků, lidí, kteří nic netvoří, jenom nás omezují, i když oni si to vykládají obráceně. Schází se pracovní skupina pod vedením Ing. Pavla Štěpána, která chce najít úměru mezi povinným penzem obsahu dokumentace, danou zákonem, a adekvátním oceněním kvalitní práce. Já mimo to doporučuji (a již jsem jednal s Ing. Kaislerem) jako velmi dobrou pomůcku sazebník Unika. Jen pokud budeme mít my, ale i investoři dostatek informací, můžeme obě strany vědět, co máme dostat, respektive nabídnout. Chceme reagovat na nový stav ve veřejné infrastruktuře, kdy poslední dokumentací je dokumentace k územnímu rozhodnutí. Chceme, aby v rozhodnutí byla stanovena povinnost vypracovat dokumentaci pro provedení stavby pro kontrolní prohlídky stavby. Je jasné, že bude nutné navýšit fázi DUR na více procent, v současnosti nějakých 17 až 19, na zhruba 40. Jinými slovy chceme pomoci nám, ale jak jsem již uvedl, především klientům. Oni musí vědět, zda vypisují limitní, nebo podlimitní zakázku. Jedno pozitivum jsem si z toho již vybral – že ÚOHS bude jednat s příslušnými ministerstvy a komorami. Co se mi však líbí jen pramálo, je vyhrožování sankcemi a správním řízením. Tento týden napíši předsedovi úřadu, že bych se s ním rád sešel. Ještě poslední poznámku k tématu: mnohokrát jsem vytýkal kolegům-architektům jejich tálibánský přístup k architektonickým soutěžím. Myslím, že i reakce ÚOHS je toho výsledkem.

V minulém čísle jsem se zmiňoval, jak je do územních plánů vsouvána věta o celých územích, kde smí projektovat pouze architekt. Napsal jsem na MMR a dostal odpověď, že je to skutečně nezákonné. Přesto se však budou zřejmě tyto snahy objevovat i nadále. Je na vás, jak budete sledovat, co se děje u vás v městě či v kraji. Pražská oblast napsala připomínky k zadání Metropolitního plánu a ministerstvo, jež obdrželo kopii připomínek, konalo a napsalo Praze, že nesmí takovou podmínku použít. Stalo se téměř standardem, že je schválen zákon, ani ještě není v tisku a skupiny právníků už pracují vehementně na tom, jak jej obejít (osoba blízká, neplacení pokut a tak dále). Když to nejsou právníci, vstupují do kolbiště poslanci, senátoři opozičních partají. Nestačí to však, dávají se tedy záležitosti k Ústavnímu soudu, který má sledovat soulad práva s ústavou. Proč poslanci nevystoupí na své půdě? Proč zatěžují již tak přetížené soudy? A když už by se zdálo, že vyčerpali všechny možnosti, postaví se před kamery a sdělí všem závistivcům: Až budeme my u moci (koryta), zákon zrušíme, nic nikomu nedáme (dosadte si za tato slova, co chcete). Nestačí, než si povzdechne. Co kdyby se začali zabývat věcnými problémy a my jsme mohli zase dělat za rozumné ceny svou práci? V minulém čísle byly otištěny dva názory na odpovědnost projektanta při výkonu autorského dozoru. Jsem zvědavý na reakce. Osobně se přikláním k názoru JUDr. Marečka a spol. Nemohu být přece trestán za něco, co nemohu ovlivnit. Vzpomínám si na jeden z prvních kontrolních dnů v roli projektanta. Bylo to dost brzo, kdy jsem odešel ze stavby a ještě pořád se přikláníl k názoru stavbyvedoucího. O co konkrétně šlo? Na stavbě byla vyzděna izolační přízdívka tloušťky 15 cm, v projektu byla navržena 7,5 cm a ještě bez sloupků. Protože byla vysoká více než 2,5 m, logicky

spadla. A tehdy mi starší kolega předvedl úžasnou demagogii (alespoň z mého pohledu). Stavba uplatňovala škodu vzniklou vadou projektu. Můj kolega vysvětlil, že kdyby to postavili podle projektu, byla by to chyba projektu, ale protože to provedli podle sebe, jde škoda za nimi. Víte, jak to většinou v minulosti probíhalo. Úraz nebyl, takže se škoda rozpustila, našly se vícepráce. V současnosti to již tak jednoduché není, obzvláště když se už na začátku nasadí nereálná cena.

Chceme se stát Centrem technické normalizace pro normy řady 01 34 Výkresy ve stavebnictví. Jsme na dobré cestě dohody s ÚNMZ. Kdo to bude dělat, kdo úkol bude řídit? Je nedostatek práce, ale především lidí ochotných se zapojit do týmu. Přitom je důležité připravit výkresové normy na digitální formy, zejména s nástupem BIM.

Jeden kolega si stěžuje na práci stavebních úřadů. Stavby jsou prováděny v rámci živnosti řemeslné bez vedení autorizovanou osobou. Je mi líto, ale nevidím jinou možnost, než tuto: pokud něco takového víte, konejte a oznamte stav příslušnému stavebnímu úřadu. Víím, málokomu se chce otevřeně „udávat“ nešvary. Občas se stane, že si někdo z nás stěžuje na konkrétní instituci a požaduje: Komoro, konej. Když jej však požádáme o konkrétní údaje, najednou nechce nic sdělit, tak co s tím?

Zkoušíme získat grant na bienále Benátky 2014. Je na to málo času, asi i peněz, ale zkusíme to. S granty a příspěvky je to čím dál horší, při tom bychom mohli vydávat mnohem více odborných publikací. Tristní stav stavitelství vede k tomu, že klesá inzerce a tím i ekonomická soběstačnost časopisu Stavebnictví. Budeme hledat řešení, protože Stavebnictví coby recenzovaný časopis si získal výborné hodnocení a oblibu mezi čtenáři.

Napsali jsme do Ruska na vedení inženýrské komory, ale odpověď žádná, zkusíme to ještě jednou. V pátek se mám potkat s inženýry z Kazachstánu, příště o tom napíši. Na mezinárodní úrovni máme dobrou pověst díky prof. Maternovi. Na jubilejní zasedání V4 se přihlásil i maďarský ministr zahraničí s ambasadorem. Je dohodnuto, že delegace budou přijaty hejtmanem Zlínského kraje. Závěrem musím poděkovat všem oblastním kancelářím za jejich operativní pomoc krajům postižených povodněmi v letošním červnu.

Přeji vám i sobě pohodu a snad i někdy konečně dobré vedení státu.

A ještě k názoru ÚOHS: *Fiat iustitia, pereat mundus (Ať vykonána spravedlnost, i kdyby měl být zničen svět).*

Ing. Pavel Křeček
předseda ČKAIT

Ing. Václav Mach sedmdesátníkem

Jubilant je právem osobností výjimečného rozměru pro svůj rozhled, životní filozofii a odborné znalosti. V době zakládání Komory po roce 1989 bylo pouze několik osvědčených osobností, které mohly řídit kroky vedoucí k jejímu založení, a Václav Mach byl jednou z těchto osobností. Byl to on, kdo vytvořil v zakládané Komore prostředí věcné argumentace, vysoké míry tolerance a ohledu k zúčastněným. Sám k sobě přísný, v plnění úkolů vyžadoval stejný přístup od spolupracovníků, nicméně s elegancí jemu vlastní, což vytvářelo prostředí přínosné spolupráce. Jak dokázal skloubit práci pro Komoru s kariérou praxí, rodinou a osobními zájmy, je pro každého záhadou. A to ještě s přihlédnutím ke skutečnosti, že v Praze chodil na většinu jednání pěšky a neměl mobil. Jsme rádi, že můžeme jubilantovi, čestnému předsedovi, podat ruku a ze srdce popřát.

Ing. Miroslav Loutocký
předseda redakční rady Z+i ČKAIT

Seriálem článků publikovaných v časopise Stavebnictví jsme si v minulém roce připomněli výročí vzniku Komory, k němuž došlo v roce 1992. Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě má v současnosti téměř 30 000 členů a výkonnou organizační i administrativní strukturu založenou na kvalitním funkcionářském aktivu a územních pracovištích. Prvním předsedou ČKAIT se stal v roce 1992 Ing. Václav Mach, autorizovaný inženýr pro obory statika a dynamika staveb, mosty a inženýrské konstrukce a geotechnika. Autorizační slib složil 25. listopadu 1992 a jeho autorizační razítko má číslo 0000001. Ve funkci předsedy Komory působil 16 let, tj. až do roku 2008. Jeho neformální autorita mezi odbornou veřejností přispěla značnou měrou k budování dobrého jména a oficiálního uznání inženýrské komory. Neúnavně se věnoval např. přípravě a přijetí nového stavebního zákona (2006) a patřil a patří ke kritikům právní úpravy zadávání veřejných zakázek v ČR. Za jeho působení vytvořila Komora mj. profesní informační systém ČKAIT pro autorizované osoby a byl vypracován a uveden v život projekt celoživotního vzdělávání členů ČKAIT. Má zásluhu na změně cenové politiky ÚNMZ v oblasti technické normalizace a na zpřístupnění technických norem v režimu on-line za přijatelný poplatek. Dne 16. června letošního roku Ing. Václav Mach oslavil své sedmdesáté narozeniny v plném profesním a pracovním nasazení.

Ing. Václav Mach je vynikajícím specialistou především v oboru mostních konstrukcí; tuto specializaci vnímá vždy s přesahem k dopravním stavbám a stavebnictví obecně. Jeho vztah ke Komore vycházel z přesvědčení, že respekt a uznání Komory se odvíjí od kvality a odbornosti jejích členů.

Vždy kladl důraz na korektnost a slušnost, vysokou míru tolerance, věcné argumentace a respektu k ostatním: „Základním přínosem soutěže Česká dopravní stavba roku je profesionální prezentace oboru ve vztahu k veřejnosti a zejména k politikům. Je třeba, aby si lidé uvědomili, že to, po čem jezdí, není samozřejmé a že to nevzniká jen tak samo sebou. Z vlastní zkušenosti vím, že prestiž dopravních staveb je v Evropě, ale zejména v USA velká. Nová díla jsou veřejností sledována již při jejich vzniku. To je třeba přinést i k nám do republiky.“

Václav Mach ukončil studium na stavební fakultě ČVUT v Praze, obor inženýrské konstrukce a dopravní stavby, v roce 1965. V letech 1966–1968 působil jako projektant v Armabetonu Praha, od roku 1968 do roku 1992 ve Vojenském projektovém ústavu Praha jako samostatný projektant a vedoucí projektant, od roku 1992 do roku 2005 v akciové společnosti VPÚ DECO Praha jako vedoucí projektant. V současné době působí jako nezávislý expert a konzultant. Dále se věnuje také práci v Komore. Významné je zejména jeho působení v Radě pro technickou normalizaci (poradní orgán předsedy ÚNMZ), kde zastupuje ČKAIT.

Široký je také záběr jeho osobních zájmů a koníčků. Patří k nim historie, mineralogie, pěstování kaktusů a skalniček, téma mostů ve filatelii, cestování a návštěvy světových historických a přírodních památek.

Významné stavby

K nejvýznamnějším realizovaným stavbám, které navrhoval nebo se na jejich návrhu podílel, patří zejména:

- návrh konstrukce a technologie výstavby segmentových mostů montovaných na skruži, 1969;
- most přes Sedlický potok na dálnici D1, 1975;
- Armádní klub v Táboře (ocel), 1975;
- most Podolí na dálnici D1, 1977;
- výrobní linka pro výrobu mostních segmentů (pěťadvacetitunová technologie) pro Vojenské stavby Praha, 1980;
- most přes řeku Vltavu v Boršově a v Rájově, 1982, 1986;
- most přes řeku Sázavu v Čerčanech, 1984;
- návrh konstrukčního systému pravoúhlých prefabrikovaných vodohospodářských staveb z předpjatého betonu, 1985;
- věžový předpjatý vodojem v Libyi, 1985;

- trojnásobné zvýšení účinnosti železobetonové konstrukce OSPAP v Úpořích, 1985;
- lávky pro pěší v Praze na Spořilově, na Malém Dunaji v Bratislavě, v Brně – Bystrci, na Vltavě v Českých Budějovicích, v Praze na Jižním a Jihozápadním Městě, 1985–1989;
- prefabrikované předpjaté vodojemy v Bardějově a v Drienovci, 1986, 1988;
- stavební úprava patrových garáží ve Veleslavíně (zvedané stropy), 1986;
- prefabrikované předpjaté čistírny odpadních vod v Košicích a ve Svidníku, 1988, 1990;
- most Fráni Šrámka přes řeku Otavu v Písku, 1989;
- most přes Labe na dálnici D11 u Poděbrad, 1990;
- osmnáctipodlažní kolej v Praze – Veleslavíně (modifikovaná soustava VVÚ ETA), 1990;
- konstrukce stanice metra Dejvická, včetně podzemních stěn jako součásti nosné konstrukce;
- konstrukce podchodu v Praze Na můstku, včetně úpravy loubí;
- zastropení stanic metra Radlická a Nové Butovice;
- zajištění bezpečnosti železobetonových konstrukcí (prefamonolity) stavených podle návrhu prof. Wunsche;
- mosty na D3 Chotoviny – Stoklasná Lhota, Soběslav – Bošilec;
- mosty na D8 Trmice – Knínice;
- mosty na D11 Dobšice – Chýst;
- R35 Sedlice – Opatovice;
- rekonstrukce mostu přes Berounku včetně rozpletu v Lahovicích, projekt 1993–2004, stavba 2001–2004;
- mosty na stavbě Přelouka silnice I/7, I. etapa, Chomutov – Křimov, jeden z významných mostních objektů pojmenován Mach III;
- návrh Trojského mostu v Praze;
- rekonstrukce mostu ev. č. 608-009 přes Vltavu ve Veltrusech;
- lávka u Strakonického hradu;
- mosty na stavbě Silnice I/56 Ostrava – prodloužená Místecká – I. stavba;
- most na stavbě Rychlostná cesta R2 Zvolen východ – Pstruha.

Přijaté a realizované vynálezy

Patří k nim:

- příčník v segmentových mostních konstrukcích, spolu s Ing. F. Trčkou, autorské osvědčení 229818;
- železobetonový dílec pro lávky pro pěší, spolu s Ing. F. Trčkou, autorské osvědčení;
- spřažená konstrukce, spolu s Ing. F. Trčkou a Ing. Kabátníkem, autorské osvědčení 242412;
- způsob vyztužování železobetonových deskových konstrukcí, spolu s Ing. F. Trčkou, autorské osvědčení 243707;

- prefabrikovaný nosník z předpjátého betonu, spolu s Ing. F. Trčkou, Ing. M. Komínkem, Ing. M. Raškou a Ing. J. Mrázkem, PV 22833.

Získaná ocenění

- Cena NVP za II. SJM Pankrác – Spořilov, 1970;
- Cena akademika Bechyně za lávku pro pěší na magistrále v Praze – Spořilově, 1970;
- Národní cena České republiky za nekonvenční řešení stavebních inženýrských konstrukcí s využitím interakce materiálů, spolu s Ing. F. Trčkou a Ing. M. Komínkem; 1990;
- Mostní dílo roku 2002 – Lávky pro pěší přes Vltavu a Malši v Českých Budějovicích;
- Mostní dílo roku 2004 – Silniční most přes Berounku Praha – Lahvice;
- Mostní dílo roku 2007 – Lávka pro pěší přes dálnici D8 u Chlumce;
- První cena České společnosti pro ocelové konstrukce v soutěži o nejlepší realizovanou stavbu za lávku přes D8 u Ústí nad Labem – Kočičí oči; 2009. Lávka získala v roce 2010 rovněž prestižní ocenění European Steel Design Awards v Lucembursku.
- V roce 2008 získal ocenění osobnosti českého stavebnictví.

Další odborná činnost

Zahrnuje:

- expertní posudky pro stanovení stavebního stavu a zatížitelnosti cca 150 mostů ve středních a jižních Čechách a na severní Moravě, 1980–1992;
- externí pedagogická činnost na Stavební fakultě ČVUT v Praze, člen komise pro státní závěrečné zkoušky na ČVUT v Praze pro ocelové a betonové konstrukce a mosty.

Vyjmenováním jubilantových odborných činností zdaleka nekončí jeho neobyčejný životní úspěch. Václav Mach je v plné kondici, na jeho životním stylu byla zaznamenána jediná změna, pořídil si mobil. Má nadále konzultační a pracovní potenciál a je možno očekávat, že i další jubilea přinesou zprávy o jeho výkonech. Má rád dobrý humor, což přispívá k dlouhověkosti.

Přejeme z celého srdce inženýru Machovi pevné zdraví a neutuchající pracovní elán do dalších let.

Marie Báčová
odborná poradkyně předsedy ČKAIT
Ing. Lukáš Zemek
VPÚ DECO Praha, a.s.
Ing. Miroslav Loutocký
předseda redakční rady Z+i ČKAIT

K sedmdesátinám Ing. Svatopluka Zídka

Ing. Svatopluk Zídek se narodil v Praze 28. února 1943. Střední průmyslovou školu stavební absolvoval v letech 1957–1961 v Domažlicích. V roce 1966 promoval na Stavební fakultě ČVUT v Praze v oboru pozemní stavby, se specializací pro provádění staveb. Jako mladý inženýr začínal v roce 1967 v Pozemních stavbách n. p. Karlovy Vary ve funkci úsekového stavbyvedoucího a postupně prošel funkcemi hlavní stavbyvedoucí a hlavní inženýr závodu. Vedl stavbu řady významných budov, zejména v Karlových

Varech (např. hotel Thermal, Sanatorium SANOPS).

Po změně společenských poměrů v roce 1989 se v roce 1990 stal ředitelem Stavebních závodů Karlovy Vary s. p. (nástupce Pozemní stavby KV – územní závod KV) a v roce 1991 ředitelem nově vzniklého stavebního podniku První

stavební a.s. Karlovy Vary (privatizované Stavební závody). V roce 1997 těžká nemoc přiměla Ing. Zídka odejít z aktivní činnosti ve stavebních podnicích.

Rok 1989 pro něho znamenal počátek významného angažmá v odborných stavebních organizacích. Ještě na konci roku 1989, při znovuoobnovení činnosti Českého svazu stavebních inženýrů, se stal členem představenstva ČSSI, v letech 1991–1999 zastával funkci místopředsedy, v letech 1999–2006 funkci viceprezidenta a v letech 2006–2011 vedl ČSSI jako prezident. Ve svazu působí dosud jako past prezident a člen prezidia.

Roku 1992 vznikla Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Ing. Zídek, který stál u zrodu Komory, se stal členem prvního představenstva Komory a předsedou oblastní kanceláře ČKAIT v Karlových Varech. V obou funkcích působí dosud. V Informačním centru ČKAIT zastává od roku 2012 funkci jednatele. ČKAIT v něm získala velmi aktivního člena, který má významné zásluhy o její prezentaci nejen v ČR, ale i v zahraničí. V roce 1999 založil Kolegium pro technické památky ČKAIT & ČSSI, kde působí ve funkci předsedy. Je členem redakčních rad časopisů Zprávy + informace ČKAIT a Stavebnictví.

Ve Svazu podnikatelů ve stavebnictví ČR působil od roku 1990, kdy SPS v ČR vznikl, až do roku 2013, a to jako člen jeho představenstva. Od roku 1990 byl sedm let předsedou Regionálního stavebního sdružení Karlovy Vary – živnostenského společenstva Hospodářské komory, jehož založení inicioval. Od roku 2006 je členem vedení Asociace inovačního podnikání ČR a od roku 2009 členem Rady pro technickou normalizaci Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

Letos se konala v Karlových Varech již 18. mezinárodní konference Městského inženýrství, kterou Ing. Zídek inicioval a je jejím každoročním pořadatelem. V roce 2001 založil ve spolupráci s PhDr. Fragnerem a Ing. arch. Dvořákovou tradici konferencí Bienále industriální stopy, které mapují stavby z oblasti průmyslového dědictví. Konference se postupně staly mezinárodními a obohatily je exkurze a výjezdy do mnoha průmyslových měst.

Činnost Ing. Svatopluka Zídky byla oceněna řadou poct a vyznamenání domácích i zahraničních stavebních organizací. Je čestným členem Českého svazu stavebních inženýrů, Maďarské inženýrské komory, Polské komory inženýrů ve stavebnictví, Polského svazu inženýrů a techniků ve stavebnictví, Slovenské komory stavebních inženýrů, Slovenského svazu stavebních inženýrů

a Asociace civilních inženýrů Slovenska. V roce 2009 byl vyznamenán v Senátu PČR titulem Osobnost stavitelství 2009, v témže roce získal Šolínovou medaili Stavební fakulty ČVUT v Praze za dlouholetou příkladnou spolupráci a za zásluhy o rozvoj Stavební fakulty ČVUT v Praze. V roce 2012 mu bylo předáno čestné uznání předsedy Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví za iniciování on-line přístupu k ČSN pro členy ČKAIT. Po několikaletém zkušebním provozu byl tento on-line systém přístupu k normám v ÚNMZ rozšířen pro všechny uživatele EN a ČSN. V roce 2013 mu byla udělena Výroční cena Spolku statistik Slovenska za rozvoj spolupráce slovenských a českých inženýrů.

Ing. Svatopluk Zídek je výraznou osobností stavebnictví ČR. Jeho energie, iniciativa, nápady a pracovitost jsou obdivuhodné při vědomí, že dlouhých patnáct let bojuje s těžkou nemocí. Pro nás, kteří se cítíme poctěni být jeho přáteli a kamarády, je velkým přáním jemu i našim, aby ho v dalších letech neopouštěl jeho elán a především zdraví.

Ing. Bohumil Rusek
člen výboru oblasti Hradec Králové

Pětaosmdesátiny Ing. Miroslava Loutockého

V červnu v plné svěžesti oslavil 85 let jeden z tvůrců současné tváře ČKAIT. Ve své dlouholeté praxi prošel Ing. Miroslav Loutocký řadou firem – od Vojenského projektového ústavu přes brněnský Rudný projekt, Intergeo Praha, švýcarský Umwelttechnik A.G. Buchs až po vlastní konzultační a projektovou firmu. Výsledky jeho práce, týkající se především projekce a provozu vodního hospodářství průmyslových závodů, stále slouží nejen na Moravě a na Slovensku, ale i na Sahaře (přehrada Djorf Torba) nebo v Německu (Hennigsdorf), kde se podílel na modernizaci továrny na zpracování oceli. Velice významné byly práce v Mongolsku na stavbách pro těžbu a úpravu rud. Ing. Loutocký významně přispěl k řešení celé řady hydrotechnických problémů v souvislosti s ražbou štol, sanacemi po haváriích průmyslových vodohospodářských systémů nebo sypaných hrází. Zajímavá byla i problematika malých vodních nádrží a vrtaných studní v permafrostu, kterou řešil při svém pobytu v Mongolsku.

Nárokem na důchod většina lidí svou odbornou i pracovní činnost končí.

Ing. Loutocký však svou energii vložil do vytváření nově vznikajícího profesního prostředí. Podílel se na obnově činnosti ČSSI a byl zakládajícím členem ČKAIT. V Komoře působil v řadě funkcí, v letech 1997 až 2005 byl i členem jejího představenstva, ale snad nejdůležitější byla činnost tajemníka regionální sekce v Brně. Kromě zajišťování autorizačních zkoušek, autorizace a servisu pro orgány Komory a podobně to byl především oboustranný přenos informací mezi vedením a členy Komory. O to se trvale snaží i ve své další činnosti. Předsedou redakční rady Zpráv + informací je od jejich vzniku. Kromě tohoto periodika je hybnou silou i každoroční publikace Inženýrská komora. Vyjmenování všech aktivit ve jménu ČKAIT by zabralo několik stránek. Ať se jednalo o odborné exkurze, např. na výstavbu rakouské přehrady Freudenau, udržování přátelských kontaktů s Rakouskou komorou inženýrů a architektů nebo např. přípravu Inženýrských dnů. Dvanáctileté členství v zastupitelstvu města Brna vytvořilo podmínky pro velmi dobrý vztah městských orgánů a ČKAIT.

Duševní i fyzická svěžest jubilanta je obdivuhodná. Věřím(e), že mu obojí ještě dlouho vydrží.

Ing. Václav Mach
čestný předseda ČKAIT

Představenstvo ČKAIT jednalo v Lipně, když nastaly deště a povodně 2013

Nadešel čas dalšího, v tomto roce již 3. zasedání představenstva ČKAIT. Tentokrát jde o výjezdní zasedání, které se koná v obci Lipno nad Vltavou 31. května 2013 až 1. června 2013.

V tomto složení představenstva se na výjezdním zasedání scházíme naposledy, protože v roce 2014 nás čekají nové volby do vrcholných orgánů Komory.

Celou cestu z Pardubic do místa konání zasedání přší a přší. Je to předzvěst něčeho osudového?

Obec se nachází přímo u vodního díla Lipno I. Po příjezdu na místo a ubytování nás čeká odborná exkurze do útrob vodního díla. Po vyslechnutí technických informací a zhlédnutí krátkých filmů o budování, provozování díla a povodni v roce 2002 v informačním centru ČEZ jsme rozděleni na dvě skupiny. První skupina absolvuje prohlídku vodního díla v podzemí v hloubce cca 150 m, kde je v uměle vytvořené kaverně ve skále umístěna

veškerá technologie energetické části vodního díla. Druhá skupina absoluuje prohlídku vnitřních prostor sypané a části železobetonové přehradní hráze.

Stále přší... Do naplnění vodní nádrže Lipno I zbývá výškových 60 cm.

Jednání začíná v 16.30 hod. v jednací místnosti hotelu Slunečná Louka. Jako hosté jsou přítomni i členové výboru oblasti České Budějovice, Ing. Václav Mach – čestný předseda a Ing. Miroslav Loutocký – šéfredaktor časopisu Z+i.

Po zahájení jednání současným předsedou se projednávají obvyklé pracovní záležitosti. Nejprve kontrola a schválení zápisu z minulého zasedání představenstva, poté kontrola plnění úkolů. Všichni oslovení krátce hovoří o svém svěřeném úkolu a seznamují ostatní s jeho plněním či splněním. Ředitelka kanceláře stručně informuje o stavu autorizací a žádostí o autorizace.

Následuje asi nejdelší blok, věnující se ekonomice. Ekonomický mandát Komory Ing. Motyčka porovnává průběžné hospodaření roku 2013 se schváleným rozpočtem pro tento rok. Po této informaci přichází na řadu vystoupení Ing. Mráze, místopředsedy Komory a předsedy ekonomické komise, který představuje základní kostru rozpočtu ČKAIT pro rok 2014 a posléze probírá i hospodaření Informačního centra ČKAIT s.r.o.

Ing. Pejchal, předseda pojišťovací komise, přibližuje přítomným průběh škodních událostí v rámci zákonného pojištění Komory včetně rezerv, stanovených pojistitelem, a řešení pojistných událostí. Poté upřesňuje, jak bude probíhat posuzování pojistných událostí u autorizovaných osob podnikajících mimo svůj obor a v souvislosti při vydávání PENB. V rámci ekonomického bloku je též rozhodnuto o finanční podpoře vydání katalogu ČŽV dvakrát ročně a souhrnného vydání novelizovaných vyhlášek souvisejících s novelou stavebního zákona. Zákon o hospodaření s energií a navazující vyhlášky budou vydány společně v nižším nákladu.

Předseda Autorizační rady ČKAIT Ing. Miroslav Najdekr, CSc., konstatuje, že v radě v současné době chybí zástupci ministerstev zemědělství, dopravy a zástupce ČKA. Žádá proto členy představenstva o doporučení a projednání zástupců z těchto organizací. Též vyzývá předsedy jednotlivých oblastí, aby navrhli odborníky do zkušebních komisí z oblasti provádění staveb.

Po odsouhlasení vydání aktualizované pomůcky Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby Legislativní komise ČKAIT navrhuje participaci jednotlivých orgánů Komory na jednotlivých oddělech pomůcky. Podklad ke schválení pro jednání představenstva bude připraven do 21. listopadu 2013.

V posledním bodě jednání, různé, jednotliví přítomní postupně tak, jak sedí okolo stolu, hovoří o svých aktivitách v rámci ČKAIT, jak již proběhlých, tak i připravovaných, aby ostatní byli plně informováni.

Odpoledne, na závěr druhého dne jednání představenstva, jsme absolvovali program připravený oblastní kancelář České Budějovice pod vedením Ing. Františka Hladíka a tajemnice oblasti. V podvečerních a večerních hodinách již probíhal volný program. Bohužel však vzhledem k počasí nešla v areálu hotelu využít ani venkovní hřiště, proto jsme pouze pozorovali tu sílící, tu ustávající déšť přes okna místní restaurace.

V den odjezdu 2. června 2013 už jsme z ranních zpráv byli informováni o zaplavených silnicích v Českém Krumlově a o vážné situaci na vltavském toku a vltavské kaskádě. Celou cestu zpět do Pardubic pro změnu opět přší. Ano – byla to předzvěst dalších ničivých záplav...

*Ing. Radim Loukota
předseda oblasti Pardubice, člen představenstva ČKAIT*

Karlovy Vary 2013 – konference Městské inženýrství Povodeň a město

Konference Městského inženýrství v Karlových Varech 2013 se konala 7. června 2013 v kongresovém sálu hotelu Thermal během povodní 2013.

ÚVOD DO PROBLEMATIKY KONFERENCE

Vážený pane náměstků primátora, vážení páni prezidenti evropských inženýrských organizací, dámy a pánové, kolegyně a kolegové, tato pravidelná setkání všech, kteří se zabývají městským inženýrstvím, vždy dokázala přitáhnout zájem a pozornost. A to především proto, že můžeme sledovat moderní trendy a vize k integrovanému přístupu rozvoje měst z pohledu městského inženýrství. Letošní pohled je zaměřen na nežádoucí vodu ve městě. Téma letošní konference, v současnosti velice aktuální pro všechny zúčastněné, je Povodeň a město.

Když jsme v roce 2012 volili nejvhodnější téma pro naši konferenci v roce 2013, rozhodli jsme se upozornit i po deseti letech od posledních ničivých povodní v roce 2002 na fenomén povodeň a město. Pokládali jsme za důležité připomenout tuto důležitou problematiku života a rozvoje měst zejména technické veřejnosti. V té době jsme pochopitelně netušili, že nás příroda sama předběhne o několik málo dní a upozorní svým drsným způsobem na tuto skutečnost celou veřejnost, a to nejen v České republice. Z naší konference, kterou jsme připravovali celý rok jako připomínku městských inženýrů na problematiku nežádoucí vody ve městě, se bohužel stala žhavá aktualita.

Jedním z hlavních úkolů našeho setkání je rámcově popsat zásady ochrany měst ohrožených povodněmi a na praktických příkladech ukázat strategii boje s tímto živlem. Řešení problematiky povodní spočívá nejen v okamžitých stavebně technických opatřeních, ale i v koncepčních územně plánovacích předpokladech rozvoje obcí a měst. Povodně se dotýkají mnoha oblastí: vodohospodářské, hydrometeorologické, legislativní, mají vliv na psychiku a chování obyvatel.

Vloni uplynulo právě deset let od dramatických chvil, kdy Prahu a celé Čechy zasáhla pětisetletá povodeň. Pro Prahu vznikl světově unikátní systém stacio-

nárních i mobilních protipovodňových opatření, který uznávají i mezinárodní odborníci. Systém je městem pravidelnými cvičeními obhospodářován tak, aby metropoli před příští podobnou situací spolehlivě ochránil. Reálnou zkouškou prošel v minulých dnech. A teď snad už můžeme konstatovat, že se osvědčil.

Velkým problémem na území ČR jsou však i povodně menšího lokálního charakteru. Bývají na jaře i po vydatnějších deštích. Jsou způsobovány mnoha faktory, a to jak přírodními vlivy, charakterem tuzemské hornaté krajiny se spoustou malých vodotečí, tak i lidskou činností.

Pro komplexní koordinovaný přístup k minimalizaci povodňových škod je třeba zapojit velké množství organizací, a to jak orgánů veřejné správy, tak i soukromých subjektů. Mezi nejdůležitější organizace v ČR, kromě veřejné správy jako takové, patří: VÚV TGM, v.v.i. (Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, veřejná výzkumná instituce), ČHMÚ (Český hydrometeorologický ústav), Česká protipovodňová asociace (jako sdružení soukromých firem a výukových pracovišť).

Orgány veřejné správy v protipovodňové prevenci používají hlavně plány ve formě územních plánů a územně plánovací dokumentace. Podílejí se na pořádání seminářů, školení, konferencí ke společné výměně zkušeností, prosazují preventivní protipovodňová opatření a řídí krizové situace. Veřejné výzkumné instituce (VÚV a ČHMÚ) napomáhají rozvoji a aplikaci nových poznatků k eliminaci povodní a povodňových škod. Soukromé subjekty zpracovávají povodňové plány a zabývají se zejména realizací protipovodňových opatření.

ČR se připojila k celoevropskému Operačnímu programu životního prostředí v rámci Prioritní osy 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní. V rámci tohoto programu i na území ČR probíhá mapování povodňových rizik. Je vypracována metodika předběžných vyhodnocení povodňových rizik. Program byl zpracován podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (povodňová směrnice).

Vědecká rada konference vybrala nejen téma pro letošní rok, ale provedla i výběr konkrétního programu tohoto ročníku a opravdu zajímavých příspěvků, umožňujících nejen pohled na problematiku povodní v ČR, ale i v jednotlivých evropských zemích.

Chtěl bych také upozornit na sborník konference obsahující nejen přednesené, ale i některé další zajímavé příspěvky. Rád připomínám, že nejzajímavější příspěvky z konference jsou každoročně publikovány i v časopise Stavebnictví, který pro svých téměř 33 000 členů vydává Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Český svaz stavebních inženýrů a Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR.

Jménem Vědecké rady konference Městského inženýrství přeji všem účastníkům zdar v jednání a po skončení konference i příjemný pobyt v Karlových Varech.

HODNOCENÍ A ZÁVĚRY KONFERENCE

Organizační zajištění

Pořadatelem konference byla Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Český svaz stavebních inženýrů ve spolupráci s dalšími organizacemi. Záštitu nad pořádáním konference převzali hejtman Karlovarského kraje PaedDr. Josef Novotný a primátor statutárního města Karlovy Vary Ing. Petr Kulhánek. Cílem konference bylo poukázat na současný stav a možné přístupy k řešení protipovodňových opatření.

Konference byla pořádána jako součást Dnů stavitelství a architektury Karlovarského kraje 2013 a je zařazena do systému celoživotního vzdělávání členů ČKAIT. Byla určena pro autorizované osoby, zejména v oboru městské inženýrství, a dále pro pracovníky státní správy, zástupce samosprávy, studující středních škol a vysokých škol, hlavně oboru městské inženýrství, pro projektanty i dodavatele.

O odborném obsahu konference Městské inženýrství rozhodla její Vědecká rada konference na svém zasedání ve dnech 21. a 22. února 2013 v Drážďanech.

Organizace konference i příprava sborníku proběhla bez jakýchkoliv kolizí a problémů. Obzvláště je nutno podtrhnout zcela profesionální úroveň všech přednesených referátů, ale i diskusi, jež k těmto referátům proběhla. Rovněž výměna odborných informací a zkušeností mezi jednotlivými účastníky významně obohatila obsahovou úroveň konference. Lze tedy konferenci považovat organizačně i obsahově za velmi úspěšnou, což umožňuje pokračování dalších ročníků v dosavadních parametrech.

Nelze opomenout skutečnost, že o úspěšné výsledky konference se zasloužili nejen její pořadatelé včetně Karlovarského kraje a statutárního města Karlovy Vary, ale i autoři přednesených referátů a vlastní účastníci konference, kteří svou aktivitou přispěli k zdařilému průběhu konference.

Obsahové závěry

Je nutno zdůraznit, že případy a problémy, o nichž se na konferenci hovořilo, představují případy, jež byly již úspěšně vyřešeny nebo jejich řešení bylo již započato. Nutno si však uvědomit, že řešení řady dalších případů protipovodňových opatření dosud nezačalo, nebo se řešení ubírá nesprávným směrem. Přes toto konstatování lze závěry a poznatky shrnout do několika oblastí.

Všeobecné poznatky:

- problematika povodní se týká celého středoevropského prostoru;
- v případech protipovodňových opatření musí být použity zcela specifické formy investičních procesů;
- řešení protipovodňových opatření má mimořádný význam pro celkový urbanistický koncept města nebo širšího prostoru;
- rozpracování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (povodňová směrnice) v jednotlivých zemích.

Stávající stav – pozitiva:

- strategie urbanistického rozvoje obcí a měst ohrožených povodněmi;
- zásady ochrany měst ohrožených povodněmi;
- analýza protipovodňové problematiky.

Stávající stav – negativa:

- nevyhovující stav některých stávajících protipovodňových opatření;
- problémy s vlivem na psychiku a chováním obyvatel vyžadující okamžitá stavební technická opatření versus koncepční řešení;
- složitost a náročnost protipovodňových opatření a nezbytnost jejich komplexního řešení.

Specifičnost některých prostorů:

- specifická pozice inundačních území a jejich nového využití musí korespondovat s možnostmi a potřebami jednotlivých měst a prostorů;
- zvláštní postavení protipovodňových staveb, které zabírají rozsáhlé území a snižují jeho atraktivitu;
- zcela specifické případy představují vlastní stavby, a to včetně problémů jejich údržby a obnovy.

Institucionální souvislosti:

- výrazná a nezbytná role veřejné správy, a to především v rovině lokální a celostátní, v některých případech i mimořádná role orgánů památkové péče;
- činnost ČHMÚ a VÚV TGM ve vazbě na hodnocení povodňových rizik;
- význam společenských nevládních aktivit (Česká protipovodňová asociace) a zapojení veřejnosti.

Problematika financování:

- vysoká finanční náročnost jednotlivých řešení;
- v mnoha případech možnosti využití evropských prostředků.

Společným jmenovatelem všech uvedených poznatků, závěrů a doporučení je požadavek všestranné předprojektové i projektové přípravy řešení protipovodňových opatření. Za klíčové však je nutno považovat financování.

Zhodnocení z hlediska společenského významu

Význam konference:

- konference je dlouhodobě udržitelná;
- změnou témat jednotlivých ročníků se dlouhodobě konferenci podařilo udělat zajímavou a přitažlivou, potvrdila se úspěšnost střídání témat jednotlivých ročníků konference;
- potvrdil se optimální počet příspěvků v rozsahu devět, příspěvky byly kvalitní a s fundovaným přístupem přednášejících;
- příspěvky jsou zveřejněny v kvalitně připravených dvojjazyčných sbornících z konference (čeština, němčina);
- osvědčila se jednoduchá akce s daným víceméně omezeným počtem účastníků a krátkou polední přestávkou na kávu;
- dlouhodobě se osvědčilo velmi kvalitní a odborné moderování konference – poděkování patří Ing. J. Thomasové a Ing. P. Křečkoví;
- úspěšnost doprovodného programu – exkurzí, jež zkvalitňuje konferenci;
- poděkování patří všem pořadatelům konference, zvláště ČKAIT;
- poděkování patří Ing. Svatopluku Zídkovi, hlavnímu organizátorovi konference, za pořádání všech ročníků konference a zvláště za to, že se od počátku jedná o zásadní mezinárodní akci, o konferenci rozšířenou nejen o německé a slovenské kolegy jako přednášející, ale o účastníky ze zemí V4 a letos nově i Bulharska jako posluchačů.

Musím připomenout i výrazné přispění Vědecké rady konference, která již řadu let garantuje vysokou odbornou úroveň konference a tím i oboru městského inženýrství. Není jistě náhodou, že na práci Vědecké rady konference se podílejí všichni, kteří stáli u zrodu oboru.

Oblasti ČKAIT Karlovy Vary a dalším spoluorganizátorům se podařilo vytvořením výborného technického a organizačního zázemí vybudovat v Karlových Varech místo neodmyslitelně spojené s MI. Konference si i letos udržela velmi dobrou odbornou úroveň podtrženou mezinárodní účastí. Pro všechny aktivní účastníky konference je určitě také obohacující i společenská stránka spojená, zdá se, s nevyčerpatelnými možnostmi odborných exkurzí po tomto kraji.

Závěrem lze konstatovat, že výsledky 18. ročníku konference, jakož i výsledky předchozích ročníků, opravňují k doporučení v pořádání konferencí Městské

inženýrství v Karlových Varech pokračovat i v následujících letech. Poněvadž se velmi osvědčilo stanovení individuálních monotematických témat pro každý ročník konference, je jistě žádoucí v předstihu navrhnout obsahové téma i pro 19. ročník. Na základě pracovních rozhovorů členů Vědecké rady konference v průběhu letošní konference vyhláší téma pro příští rok.

Téma 19. ročníku konference v roce 2014 je Školství a město.

Dovolte mi proto, abych závěrem popřál oboru Městského inženýrství další růst odborné úrovně, pracovních výkonů i všeobecné prestiže.

*doc. Ing. František Kuda, CSc.
předseda Vědecké rady MI KV*

POHLED PŘÍMÉ ÚČASTNICE NA KONFERENCI

Téma konference bylo zvoleno loňského roku, nicméně příroda bohužel zaktualizovala předmět konference. V příspěvcích bylo na současných povodňových případech konkrétně poukazováno na to, že je nutné udělat opatření vedoucí k zamezení škod z rozvodněných toků. Příroda připomněla celé společnosti, že nelze otálet s řešením.

Hlavním organizátorem konference byla oblast ČKAIT Karlovy Vary s jejím předsedou Ing. Svatoplukem Zídkem. Technickou úroveň zajišťovala Vědecká rada konference, kterou tvořili zástupci inženýrských komor – české, slovenské, bavorské, saské a durynské, Svazu poradních inženýrů Německa, ČSSI a České společnosti městského inženýrství ČSSI, dvou fakult stavebních – ČVUT v Praze a VŠB-TU Ostrava. Rada má zásluhu na kvalitní dramaturgii a na vysoké úrovni jednotlivých příspěvků. Zařadila do programu pohled jednotlivých evropských zemí na řešení daného problému.

Konferenci poctilo svou účastí sedm prezidentů inženýrských komor, svazů inženýrů a VBI Deutschland z různých zemí – z České republiky, Slovenské republiky, Bavorska, Polska, Durynska, Maďarska a Bulharska. Omluvu pro neúčast zaslali zástupci ze Sasky, kteří v době konání konference museli řešit těžkou povodňovou situaci ve své zemi, spadající do jejich kompetence.

Záštitu nad konferencí poskytl Karlovarský kraj – hejtmán PaedDr. Josef Novotný a primátor města Karlovy Vary Ing. Petr Kulhánek, na konferenci zastoupený svými náměstky Ing. Petrem Bursíkem a Mgr. Jiřím Klsákem.

Obsah konference

V uvítacím projevu přivítal Ing. Svatopluk Zídek přítomné a poukázal na aktuálnost situace povodní a na nevhodnost šetření finančních prostředků při realizaci protipovodňových opatření v ČR, které má v současnosti při opakování povodní za následek mnohonásobně větší finanční ztráty.

Konferenci pozdravil i náměstek primátora Karlových Varů Mgr. Jiří Klsák, který projev zpestřil historickým exkurzem povodní v lázeňském městě Karlovy Vary. Předseda Vědecké rady konference doc. Ing. František Kuda, CSc., především poděkoval otci městských konferencí Ing. Svatopluku Zídkovi u příležitosti jeho osobního výročí sedmdesátí let za jeho obětavou a kreativní práci a neutučající činnost nejen ve prospěch celého stavebního inženýrství, ale i této konference. Gratulace a poděkování Ing. Zídkovi následně vyjadřovali v mnohých dalších vystoupeních prezidenti komor a předsedové všech zúčastněných zahraničních delegací.

Příspěvek, který podle programu měli přednést zástupci Sasky, kde povodeň právě dosahovala kulminačních bodů, byl nahrazen díky pohotovosti zúčastněných odborníků příspěvkem z nejnovějších a nejčerstvějších zkušeností ze současných povodní.

Z dalších příspěvků konference ve stručnosti vyjímáme:

- doc. Ing. Šrytr, CSc. – je nutná prevence, provést průzkumy a ctít koryta přirozených toků v krajině;
- prof. Dipl.-Ing. Metzka – je nutné provést plán záplav a při realizaci mít v přírodě oblasti určené k zaplavování, určit místa, kde je nutno provést technickou ochranu, preventivně neosidlovat záplavové oblasti;

- Dr. Prüfer – ukázal průmyslovou oblast 400x400 m v Geře, která je koncipována na včetně inženýrských sítí tak, aby případné záplavy nezpůsobily větší škody;
- Ing. Tomková – přednesla, co bylo provedeno pomocí evropských dotací v Bratislavě proti povodním včetně technického řešení mobilních stěn;
- Ing. Leitgeb, CSc. – podal podrobný popis s fotografiemi protipovodňových opatření – valů a přečerpávacích stanic v Královském Poříčí; navázal na exkurzi, která byla organizována v rámci konference v předchozím dni;
- Ing. arch. Paclová, Ph.D., Ing. Walica, Ph.D. – seznámili s problémy na Ost-ravsku, kde povodně způsobuje řeka Odry, Ostravice a Opava;
- Ing. Švancara – fa Pöyry provádí monitoring a návrhy protipovodňových opatření; vždy je více požadavků od místních správních orgánů, než je finančních prostředků k dispozici, uvedl také příklady uskutečněných opatření v Praze, Jablonci nad Nisou, Olomouci a Horní Opavě.

V rámci diskuse byly předneseny příspěvky i dalších inženýrských komor a svazů stavebních inženýrů, jejichž přednášející vzdali čest Ing. Zídkovi a popřáli mu mnoho zdraví.

Konferenci závěrem zhodnotil předseda Vědecké rady konference doc. Ing. Kuda, CSc., který vyzdvihl její vysokou odbornou a profesionální úroveň a zdůraznil užitečnost vydání sborníku konference v české i německé verzi. Konference přinesla mnohá řešení a doporučení na zvládnutí povodní v městském prostředí a poukázala na některá úskalí, která vedou k neuskutečnění návrhů a projektů na zamezení povodňových škod, nebo alespoň k jejich minimalizaci v rámci stávajících možností. Konference a doprovodné akce se vyznačovaly velmi příjemnou přátelskou atmosférou a není náhodou, že všichni významní představitelé inženýrských komor a spolků se opětovně do Karlových Varů na konferenci vracejí.

V závěru byla konstatována prospěšnost střídání konferenčních témat a bylo sděleno, že pro příští 19. ročník se rada dohodla zvolit téma Školství a město.

*Ing. Jarmila Korbelařová
členka výboru OP ČSSI v Karlových Varech
laureátka Ceny ČKAIT*

EXKURZE NA KONFERENCI

Nadšení pořadatelů a stavitelů navštívených staveb výrazně oživilo konferenci v Karlových Varech. Zvolené cíle exkurzí, jejich organizace a průběh byly důstojným rozšířením tematických okruhů. Zatápění dolu Medard – Libík, protipovodňové ochrany obce Královské Poříčí, kláštery v Teplé a Novém Dvoře, zámek v Chyši a Cheb s kulturním centrem Svoboda jsou dokladem vysokého potenciálu kraje. Invence a nadšení protagonistů staveb otvírají přístup k bohatství velké kulturní, historické a technické hodnoty.

Neustálý zápas s těžbou uhlí v Podkrušnohoří dokumentuje zatápění lomu Me-

Klášter premonstrátů v Teplé – odkrývání suterénu budov přilehlých k hlavním stavbám kláštera v pozadí snímku (foto: Ing. Miroslav Loutocký)

dard – Libík. Soužití obce Královské Poříčí s řekou Ohří má tematickou souvislost s konferencí. Problematika je popsána ve Stavebnictví 08/2013. Město Cheb, jeho nové kulturní centrum, zdravý optimismus a nadšení mladé generace představitelů města mohou být nazvány objevem roku.

Mimořádné dojmy zanechala u účastníků prohlídka klášterů v Teplé a Novém Dvoře a zámku v Chyši. Kraj, kterým procházela vojska soupeřících mocnářů, ve kterém se odehrával zápas a překonání antagonismů mezi populací německou a českou, uchvátí každého, kdo se začne zajímat o jeho historii. Klášter v Teplé si právem zasloužil rekonstrukci, podporovanou ze zdrojů EU. Budovy mimořádných rozměrů, postavené na spoře osídlené náhorní rovině, postupně devastovaly od 13. století katastrofy v podobě moru v roce 1380, Švédů v roce 1641 a komunistů po roce 1945. Národní památka, klášter premonstrátů s kostelem Zvěstování Panny Marie v Teplé obdrželi premonstráti ve velmi špatném stavu. Půlmiliardová dotace z EU je záchranným polštářem pro zahájení rekonstrukce. Po tradičním obnovení krovů a střeš a archeologickém a stavebním průzkumu byla zahájena oprava zásadní, zahrnující sanaci problému statiky stavby, vysoušení, obnovu podlah, zdí, povrchů, výplní otvorů a výzdoby. Vše je prováděno důsledně v původním provedení a materiálu. Nové budou instalace a technická zařízení. Obnova odvodnění základů a mnohonásobné spínání stavby táhly jsou kroky, vedoucí k dlouhodobé životnosti stavby. Stavba všechny zaujala nejen krásnými detaily a částečně zachovalou výzdobou, ale zejména svými monumentálními rozměry.

Klášter řádu trapistů v Novém Dvoře je zajímavý svou stavební substancí, moderním vybavením a posláním. Tiše, nenápadně a důstojně splývá s krajinou a je stabilizujícím činitelem pro obyvatelstvo řídkého okolního osídlení. Jeho působení a posláním nás do jisté míry vrací do minulých dob ušlechtilé kolonizace. Všichni jsme byli rádi, že jsme mohli toto charismatické místo poznat.

Poměrně dlouhá cesta nádhernou náhorní planinou, částečně obhospodařovanou a hojně zalesněnou, nás přivedla do Chyše. Místo, tvrz, hrad, opevnění a postupně zámek má bohatou historii, plnou změn a katastrof z politických zvratů, hospodářských neúspěchů a opět úspěchů, velmi početnou řadu majitelů a hospodářů až po lobkovický reprezentační zámek v 16. století, další pády a vzestupy a změny majitelů až k hraběti Prokopu Lažanskému z Bukové, majiteli panství v 18. století. Rod Lažanských panství vlastnil až do roku 1945, kdy bylo zestátněno podle Benešových dekretů. Se změnami majitelů byly spojeny přestavby a dostavby. Současný zámek je romantická, tudorovská novogotika. Po roce 1945 následuje období systematické byrokratické komunistické devastace. Privatizace s komerčními záměry neuspěly a naskytla se situace (častěji se opakující) „deus ex machina“.

Při záchrane starých staveb se setkají majitel, zadavatel a stavitel, projektant, kteří propadnou určité formě šílenství. Posunují hranici možného až k nemožnému. Hledají podporu pro svůj záměr a zoufale shánějí peníze na realizaci. Často riskují a občas se jim to podaří. Občas můžeme vidět velmi zdařilé, odvážené realizace tohoto druhu. K zachráncům této kategorie náležejí manželé Vladimír a Marcela Lažanští, kteří zámecký areál koupili a postupně ho obnovují. Oprava byla zařazena do Programu zachrany architektonického dědictví ČR. Obnovuje se budova, park, zámecký pivovar a související stavby. V obnovených prostorách jsme si mohli poslechnout houslový koncert koncertního mistra Karlovarského symfonického orchestru Vladislava Linetskiyeho. Na programu bylo mimo jiné nádherné houslové sólo z druhého dějství opery Julese Masseneta Thais. Exkurzi v krásném teplém večeru završila, jak jinak, večere v pivovarské restauraci a prohlídka pivovaru s degustací, kterou doprovázel svým osobitým šarmem majitel zámku a pivovaru Ing. Vladimír Lažanský.

Je na místě poděkovat protagonistům, bez jejichž úsilí nebylo možno konferenci s náležitostí a exkurzemi tak dokonale připravit. Velký dík náleží předsedovi oblasti Ing. Svatopluku Zídkovi a tajemnici Janě Jágrové. Při průběhu konference velmi pomáhali manželé Lodrovi. Na přípravě a obsahu konference spolupracoval doc. Ing. František Kuda, CSc., a členové Vědecké rady konference.

Ing. Miroslav Loutocký
předseda redakční rady Z+i ČKAIT

EXKURZE DO CHEBU

V rámci mezinárodní konference část delegace ČKAIT ve složení Ing. Pavel Křeček, Ing. Miroslav Loutocký, Ing. František Mráz, Ing. Renata Zdařilová, Ph.D., Ing. Tomáš Chromý a Ing. Svatopluk Zídek uskutečnila v neděli 9. června 2013 návštěvu města Cheb s exkurzí do kulturního centra Svoboda.

Delegaci přivítal a celou návštěvu doprovázel místostarosta města Cheb Bc. Tomáš Linda. Prvním bodem návštěvy byla prohlídka zařízení kulturního centra Svoboda. Výběr této budovy pro prohlídku nebyl náhodný. V letošním roce v soutěžní přehlídce Brick Award – Cihla v 21. století získali Luboš Červenka (Algon, a.s.) a Karel Hes (Metrostav a.s.) Cenu ČKAIT stavbyvedoucího za provedení stavby. Kromě stavbyvedoucích se prohlídky účastnil také vedoucí stavebního úřadu v Chebu Ing. Martin Mašek a stavbou delegaci provázel manažer pověřený uvedením KC Svoboda do provozu Vladimír Keblůšek, reportér redakce zpravodajství České televize.

KC Svoboda je nejmodernějším kulturním centrem v Karlovarském kraji, organizačně je součástí Západočeského divadla v Chebu, příspěvkové organizace města, a do provozu bylo oficiálně uvedeno v prosinci 2011. Tato budova sice na první pohled vypadá jako novostavba, má však svou zajímavou historii. Na základech barokních pivovarských sklepů byla počátkem minulého století vybudována budova pěveckého spolku, kde se konaly koncerty, plesy a jiná kulturní vystoupení. Po druhé světové válce sloužila budova jako kulturní dům

Delegaci ČKAIT přivítal Bc. Tomáš Linda, místostarosta města Cheb (první zprava)

Interiér velkého sálu kulturního centra Svoboda v Chebu

a výařovna s jídelnou, začátkem devadesátých let 20. století byl dům privátozován a sloužil jako diskotéka, kasino a nevěstinec. Současný majitel, kterým je město Cheb, se rozhodl přestavbou a dostavbou budovy postavené na přelomu 19. a 20. století navrátit zpět svému účelu a povýšit tento kulturní dům na moderní multifunkční společenské centrum.

Po detailní prohlídce KC Svoboda následovala návštěva historického centra města Cheb, která symbolicky začala na hradě. Na ostrohu nad řekou Ohře stojí původně románský hrad Cheb, který je v mnoha ohledech zcela unikátní v konkurenci jiných českých, ale i evropských hradů. Hrad Cheb je jedinou štaufskou císařskou falcí na našem území a může se pochlubit dokonale zachovalou patrovou hradní kaplí, která je právem označována za poklad štaufské gotiky. Z rodu Štaufů pochází mimo jiné i německý císař Fridrich Barbarosa, který nechal chebský hrad přestavět na císařskou falc. Do současnosti se dochovalo torzo kdysi honosného paláce, mocná obranná Černá věž a zejména unikátní dvojíta románsko-gotická kaple sv. Martina, Erharda a Uršuly.

Na levém břehu řeky Ohře lze z hradeb vidět nový rekreační a sportovní areál s lanovým centrem, s lezeckými stěnami a věží pro simulaci volného pádu, dráhou pro cyklisty, opraveným atletickým stadionem, relaxačními plochami a dětským hřištěm. Areál byl slavnostně otevřen den předcházející naší návštěvě, tedy v sobotu 8. června 2013. Přeměna dlouho opomíjené oblasti na sportovní a rekreační areál přišla chebskou radnicí na 140 milionů korun, dalších 20 milionů korun stála stavba lanového centra.

Prohlídka historického centra byla ukončena na náměstí u uměleckého díla, které vzniklo v rámci rekonstrukce chebské pěší zóny. Tímto dílem je artefakt Brána času od prof. Mariana Karla, sochaře a držitele ceny Grand Prix architektů za tuto realizaci. Brána času stojí v místě, kde se středověký Cheb otevřel nové, industriální epoše, v místě průchodu z jedné epochy do epochy další. Na artefakt, který je výskovou dominantou, navazuje hlavní ideově kompoziční prvek úpravy třídy Svobody – časová přímka s důležitými daty v životě města Cheb. Návštěva delegace ČKAIT neměla pouze společenský charakter. Předseda Ing. Křeček poděkoval místostarostovi za přijetí a nabídl mu jednání na další spolupráci.

„Udržování kontaktů s představiteli Komory je pro nás výhodné pro konzultace a posuzování připravovaných stavebních akcí, stejně jako pro případná řešení vyvstálých problémů ve vztahu k energetické náročnosti budov, památkové péči či statických opatřeních,“ uvedl na závěr hostitel a místostarosta města Cheb Bc. Tomáš Linda.

*Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.
odborná poradkyně předsedy ČKAIT*

OHLASY NA KONFERENCI

Vážený pane kolego,
ještě jednou velice děkujeme za pozvání na konferenci Městské inženýrství 2013. Bylo to, jak je zvykem v Karlových Varech, nejen velice zajímavé, ale i mimořádně sympatické.
Srdečně zdravím.

*Dr. inž. Zygmunt Rawicki
viceprezident Polské inženýrské komory*

Vážený pane kolego,
účast na 18. mezinárodní konferenci Městské inženýrství mne obzvláště potěšila. Přednášky byly zajímavé a bylo milé se setkat s kolegy z České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska a Bulharska. Srdečně děkuji za CD s fotografiemi. Je to dobrá památka na dny v Karlových Varech. Těším se na konferenci v příštím roce, hledáme už schopné přednášející.
Srdečně zdravím.

*Dr.-Ing. Heinrich Schroeter
prezident Bavorské inženýrské komory*

Vážený pane kolego,
rád bych vřele poděkoval, nejen svým jménem, ale i jménem kolegy Dipl.-Ing. Karl-Heinze Bartla Vám a všem, kteří pro nás zorganizovali tuto zajímavou konferenci. Byly to v Karlových Varech pro nás dva velmi příjemné a především profesionálně stimulující dny, které nám zůstanou v dobré paměti. Kolegiální, přátelská atmosféra i program, doprovázející průběh konference, byly něčím zvláštním v porovnání s jinými konferencemi a kongresy.

Víte, že v říjnu tohoto roku končí můj mandát prezidenta Inženýrské komory Durynska, ale jsem přesvědčen, že můj nástupce bude pokračovat v kontinuitě konstruktivní spolupráce. Přeji Vám a Vaším spolupracovníkům vše nejlepší a ještě jednou mnohokrát díky! Těším se i na případné setkání ve Výmaru. Se srdečnými pozdravy

P. S. Děkuji Vám za Váš laskavý dopis a CD s fotografiemi.

*Prof. Dr.-Ing. habil. Hans-Ulrich Mönnig
prezident Inženýrské komory Durynsko*

Vážení kolegové,
velice si cením Vašeho přístupu. Musím říci, že konference Městské inženýrství 2013 byla velmi zajímavá a plodná a poskytla nám mnoho inspirace. S pozdravem

*PhDr. Matěj Šišolák
vedoucí redakci Jaga Media, s.r.o.*

Vážený pane Stránský,
je to sice trochu se zpožděním, co Vám chci napsat, ale váhu to má stejnou. V minulých dnech jsem se potkal s několika účastníky odborné exkurze v klášteře Teplá, kterou jste nás provázel. Všichni jsme konstatovali, jak výborně jste nás vedl celou stavbou. Vždy si vážím lidí, kteří jsou profesionály ve svém oboru. Bylo vidět, jak jste znalý a zapálený pro to, co děláte. A to je dobře. Vždy, když vidím dobrou práci, mohu říci mediálními pracovníkům, jděte se podívat, jaké krásné stavby jsou také prováděny, a nepište pořád jenom negativně.

Pane Stránský, ještě jednou Vám děkuji. Věřím, že možná za rok, až se znovu podívám do kláštera, budu vidět kus dobře vykonané práce. Přeji Vám vše dobré.

*Ing. Pavel Křeček
předseda ČKAIT*

Vážený pane místostarosto,
dovolte, abych Vám i vašim kolegům poděkoval za přijetí, kterého se nám dostalo v Chebu. Minulý týden jsem se sešel s několika mými kolegy, kteří byli rovněž u Vás v Chebu. Všichni jsme konstatovali, jaká to byla milá návštěva. Mne osobně potěšilo, jak Cheb rozkvétá. Myslím, že je to dáno i takovými lidmi, kteří byli s námi. Ano, mám dojem, že Vaše generace již Chebsko považuje za svůj rodný kraj, v kterém chcete žít, a to je dobře. Přeji Vám mnoho úspěchů v pracovním (tedy asi politickém), ale i osobním životě.

*Ing. Pavel Křeček
předseda ČKAIT*

Milý kolego Svatopluku,
chci, aby obsah a poslání konference v Karlových Varech Město a povodeň se stalo připomínkou, že naši členové byli vždy in medias res a rovněž inter medias res, že jsme to byli my – profesní odborníci, kteří uměli varovat, připomínat, že se nestaví to, co by mělo přitě zmírnit následky povodní. Soustavně poukazují na princip solidarity, stavění ochran ohrožených území na jiných, cizích pozemcích a lokalitách. Tento úkol je politicky dlouhodobě podceněn, něco jiného je blokování prodeje pozemků pro průmyslovou zónu nebo dopravní trasu. Blokování pozemků pro protipovodňovou ochrany v Troubkách a na Labi a Vltavě je trestuhodné zanedbání našim parlamentem a exekutivou. Komora od samého začátku uměla na problém „povodně ohrožují majetek a životy“ upozorňovat, to je naše priorita. A když k tomu pak došlo, uměla Komora odborně pomáhat. Děkuji za fotografie z Chebu a vůbec děkuji za výborně organizovanou konferenci MI ve Varech. Jsem rád, že i Brňáci mohli přispět k úrovni konference, s kolegou Švancarou jsem probral téma tak, aby vynikly obecné principy a možnosti řešení ochrany před povodní v našem legislativním a topografickém pro-

středí. Velké problémy způsobuje nefungující princip solidarity. Tento zásadní nedostatek, obávám se, nechápe naše politická reprezentace, která jediná ho může řešit. Jsem rád, že jsem viděl na exkurzích Vaše rozestavěná díla, která zachraňují naše území a historii velké hodnoty. Domnívám se, že potenciál Podkráňského bude v budoucnosti dějištěm velkých změn, protože máte pod povrchem ještě dva nebo tři Temelíny. Ceterum autem censeo, že konference příští nebude vzhledem k zvolenému tématu tak dramatická, jako ta letošní.

*Ing. Miroslav Loutocký
předseda redakční rady časopisu Z+i*

Svatopluku,
chci Ti oficiálně poděkovat jménem delegace ČSMI ČSSI za příjemně strávené dny v KV na 18. ročníku konference MI KV 2013.

Všem „Ostravakum“ se v KV moc líbilo – ubytování, exkurze, konference a zejména sobotní „klášterní“ exkurze.

*doc. Ing. František Kuda, CSc.
předseda ČSMI ČSSI*

Svatopluku,
děkuji Ti i za svoji ženu za pozvání na konferenci do Karlových Varů. Líbila se nám nejen konference, ale také doprovodný program. Měl jsi to výborně zorganizované a bylo to náročné. Viděli jsme hodně nového. Zajímavá byla také návštěva města Chebu, kam bychom se sami nevypravili a už vůbec bychom nedostali tak fundovaný výklad.
Zdravíme Tě.

*Helena a František Mrázovi
místopředseda ČKAIT s manželkou*

Velká povodeň na počátku června 2013 nejvíce postihla oblast dolního Labe

Období výskytu významných povodní i extrémně suchých období se v průběhu staletí vyskytují nahodile. V současné době již více než patnáct let Českou republiku sužují povodně, obdobně tomu bylo např. na počátku 19. století. Letos jsou ostatně extrémní hydrologické jevy velmi časté – nejen v tuzemsku. Letošní srážkově bohaté a zejména studené jaro, hlavně v západní části ČR, se sice neprojevovalo výrazným zvýšením průtoků ve vodních tocích, postupně se však dílčí povodní nasycovala vodou, hlavně v povrchové zóně.

Proto již při prvních prognózách ČHMÚ před 1. červnem 2013 vyhlásil nebezpečí povodní i při odhadu denních srážkových úhrnů kolem 40 mm; přitom se předpokládá přechod fronty během dvou dnů. Skutečnost však byla horší, srážkové úhrny větší a zejména dešťové období delší. Navíc se v rámci regionálních srážek vyskytovaly lokální přivalové deště spojené s bouřkami. V době, kdy byly zřejmé znaky ústupu povodní, další předpověď vydatných srážek ukazovala na hrozbu eskalace krizové situace, uplatnily se i zásahy krizového štábu a povodňové komise na nejvyšší státní úrovni.

Konkrétní průběh povodní v zásadě byl v souladu s předpověďmi, i když zasažení území bylo časově rozdílné a stejně tak převažující ničivé účinky, zvlášť v souvislosti s extrémními přivalovými dešti.

Rozsah a průběh povodně

Letošní povodeň nejvíce zasáhla povodí Vltavy, i když územně a lokálními intenzitami jinak než v roce 2002, navíc výrazně bylo zasaženo i povodí Labe a také Ohře, byť podstatně méně než při velkých povodních v minulosti.

Lužnice – Bechyně – montované stěny nebylo možno dokončit před rychlým nástupem první povodňové vlny

Přítok do nádrže Orlík vzrostl během 24 hodin o 1900 m³/s, což dokazuje rychlost nástupu povodně. V kulminaci přesáhl teoretickou stouletou povodeň, i když se zdaleka nepřiblížil 3900 m³/s z roku 2002. Významný podíl na povodni měla Berounka, tentokrát i Sázava.

Zvláštností letošní červnové povodňové situace se stal i častý výskyt extrémních přivalových dešťů s mimořádně ničivými účinky. Zasaženy byly obce jak v oblasti regionálních srážek, tak další mimo ni, v horách i v nížinách.

V průběhu povodně, zejména pod hrozbou ještě horšího krizového stavu, se v médiích tradičně objevily názory, že správce nádrží Vltavské kaskády zaspal s předběžným povypřázdňováním nádrží. Zazněla i další obvinění. Mohly k tomu přispět i informace o stavu nádrží za povodní na internetu, kde zájemce mohl najít názorné grafy červnového průběhu povodně a přitom si neuvědomil, že takové informace nejsou reálné k dispozici pro rozhodování v průběhu událostí. Znovu nastoupily úvahy, že nebyt kaskády, tak před nástupem povodně na Vltavě již povodně z Berounky a Sázavy v předstihu „odtečou“ atd., nově se objevil i nápad držet „některou“ nádrž preventivně prázdnou.

K tomu snad stačí poznámka, že z dob, o nichž máme svědectví z per kronikářů, se vyskytovaly extrémní povodně a byla katastrofálně sucha, to vše v realitě krajiny plné hvozdů, mokřin a jen velmi omezených zásahů člověka.

K nádržím na Vltavě je vhodné znovu připomenout, že jejich celkový objem nedosahuje ani polovinu objemu extrémní povodně nad soutokem se Sázavou. Na horní Vltavě (nádrž Lipno) Povodí Vltavy realizuje posílení retenčního objemu, nádrž Orlík spolu se Slapy je určena zejména k zachycení nástupu povodně, aby bylo možno včas provést velký objem preventivních zásahů „naprogramovaných“ níže na toku pro odvrácení škod. To limituje předběžné vypřázdňování nádrží, zároveň také velmi komplikuje rozhodování o tom, zda při špatné prognóze ČHMÚ nastal čas celý proces „vyklizení“ toku a přípravy na povodeň zahájit. Přesto se za poslední povodně podařilo v počátku povodně zdvojnásobit retenční rezervu ve srovnání s předepsaným ochranným prostorem.

Manipulace probíhaly podle ustanovení manipulačního řádu (což je mj. dokument státní správy – ne správce díla) a nebyt prodloužení srážkové situace v tuzemsku, asi by s kaskádou byla spokojenost. Vždyť snížila v této fázi maximální přítok téměř o 500 m³/s. Pak přišly další deště, nádrže dosáhly svého maxima a bylo nutno vypouštět vodu, která přitékala. Po vzniku hrozby zmíněné krizové situace přišel logický příkaz ústřední povodňové komise nádrže preventivně prázdnit, tj. vypouštět více, než přitéká, i za stavu přetrvávání dopadů povodně níže po toku.

Na rozdíl od povodně v roce 2002 v Praze povodňové škody byly výrazně menší díky ochranným opatřením realizovaným po roce 2002 a zpracování povodňových plánů, i když došlo k zaplavení některých míst, mj. Výzkumného ústavu vodohospodářského TGM v Podbabě. Složitá situace panovala podél Vltavy smě-

Planá nad Lužnicí – nedokončená ochranná stěna

rem k Mělníku – byla zaplavena místa, kde ochranná opatření byla ve výstavbě (např. Zálezlice), popř. byla přelita (měla nižší návrhové parametry). Došlo i k poškození budov správce povodí.

Úvahy o tom, že bude třeba znovu přehodnotit Vltavskou kaskádu v zájmu ochrany před povodněmi, zní logicky, z hlediska obecné účinnosti omezení povodňových škod však nelze čekat zázraky. Zasahuje totiž jen asi čtvrtinu povodí Labe po hranici s SRN.

Na Labi pod Mělníkem (ale i výše na toku – např. na Neratovicku) i vzhledem k podílu samotného Labe byl průběh povodně zvlášť dramatický. Došlo k zaplavení části významných měst (Terezín, Litoměřice, Lovosice, Ústí nad Labem, Děčín) a mnoha obcí, rozsáhlých zemědělsky využívaných ploch, narušení dopravy atd. Stalo se tak přesto, že dosah zaplavení byl v zásadě předem znám s dostatečným časovým předstihem, včetně toho, že dojde k přelítí již vybudovaných podélných zábran s nižší návrhovou mírou ochrany. Žádné účinné protiopatření však neexistovalo. Zpětně lze odhadovat, že by bylo třeba „zajistit“ o 650 m³/s menší průtok, což by bylo možné díky dalším nádržím v povodí (vedle těch, které již fungovaly) o celkovém objemu 250–300 milionů m³, aby území zůstalo uchráněno. Nejde tedy o vltavské nádrže, ale kromě povodí Berounky, Sázavy, popřípadě dalších řek, hlavně o vlastní povodí Labe nad soutokem s Vltavou. Tam sice nádrže Les Království a Rozkoš udělaly dobrou službu – s plánovaným lokálním efektem, ale v globálním pohledu to bylo pro celé povodí Labe málo. Další výstraha výskytu mimořádných srážek přišla po 20. červnu a, jak se ukázalo, byla oprávněná. Na internetu 25. června ráno v povodí Labe nad Mělníkem byly uvedeny srážkové úhrny vesměs přesahující 30 mm a přišlo dál, což vzbuzovalo obavy, že na dolním toku v oblasti pod Mělníkem nastanou další záplavy. Naštěstí šlo o relativně kratší srážkové období a také odezva nárůstu průtoků na srážky byla mírnější než na počátku června. Možná, že pomohlo i těch pár extrémně teplých dnů. I tyto jevy zřejmě budou předmětem plánovaného vyhodnocení. Zároveň se znovu ukázalo, jak obtížné je transformovat předpověď varovných dnů v atmosféře do racionálních opatření v zájmu snížení hrozících škod.

Některé předběžné úvahy

Je morální povinností všech „zúčastněných“ provést souhrnné vyhodnocení červnové povodně 2013, což se plánuje. Předběžně je možno uvést, že za období od roku 2002 (1997) se dosáhlo významného pokroku v oblasti hydrometeorologie, včetně vývoje modelů umožňujících kvalitní odhady vodních stavů a průtoků ze srážek. Poznání vývoje atmosférických jevů působících extrémní deště však ještě dlouho nebude dosažitelné.

Povodně se podařilo zařadit do systému krizového řízení a vytvořit podmínky po vzájemné koordinaci a spolupráci zúčastněných složek. V tomto směru se ve srovnání se stavem před patnácti lety dosáhlo velkého pokroku.

Z více než 250 nových staveb vybudovaných v ČR na ochranu před povodněmi jich 94 bylo ve funkci a s výjimkou staveb rozestavěných a vybudovaných na nižší míru ochrany se vesměs osvědčily. Toto zjištění však pro vodohospodáře není jen uspokojivé. V mnoha případech bylo řešením vybudování ochranné zdi, montované zábrany či hráze podél vodního toku často v bezprostřední blízkosti břehové linie.

Z vodohospodářského hlediska jde o nevhodné opatření, které zrychluje po-

Vodní dílo Klabava – skluz od přelivu převádí povodeň 2013

stup povodní, což se nutně projeví negativně níže na toku. I když ze zákona o vodách vyplývá povinnost investora nahradit objem vyloučený ze zaplavení, v praxi je to složitější. Musí nastat solidarita regionů, obcí či občanů, dobrá vůle řešit problémy ve veřejném zájmu, protože často není reálné vytvořit nová inundační území v rámci obce, která uskutečňuje ochrannou stavbu, o postojí vlastníků pozemků nemluvě.

Právě proto jsou nuceni souhlasit správci povodí s řešením, které stojí proti vodohospodářským zásadám, jeho realizaci je však možno zajistit v krátké době, což je zásadní i pro získání dotace. Když v současnosti konstatujeme, že se opatření tohoto typu letos vcelku osvědčila, nemělo by to vést k následování ve velkém rozsahu. Je třeba mít na zřeteli, že z hlediska dlouhodobé spolehlivosti jde o opatření problematická a snad jen betonové stěny založené na únosném a stabilním podloží z filtračního hlediska dávají záruku nenáročného provozu a trvalého plánovaného efektu. U jiných opatření je nezbytná účast zkušeného odborníka – vodohospodáře, schopného posoudit míru rizika ochranného opatření v daných podmínkách.

Plně se osvědčily také vodní nádrže. Ty je nezbytné rehabilitovat a zvrátit teorie o tom, že jsou až tím nejzazším řešením. Zřejmě jsou zásahem do prostředí, zejména narušují biologickou kontinuitu vodních toků. Přesto jejich přínos v prostředí v zájmu retence povodňového odtoku i akumulace vody pro zvládnutí problémů extrémního sucha je nenahraditelný. Současně existující překážky výstavby dalších nádrží jistě velmi zkomplikují jejich proveditelnost, a proto je nezbytné soustředit pozornost na zmírnění jejich dopadů, provést změny v zákonech, úředních aktech i v dalších oblastech.

Zvýšení retenční schopnosti krajiny je ostatně vůdčí myšlenka další etapy povodňové prevence. K tomu není obtížné připojit požadavky akumulace vody, protože jde v zásadě o identické opatření – víceúčelové nádrže. Bude nezbytná i změna přístupu ochránců přírody, mj. ekologů, schopnost hledat a nově nacházet kompromisy uspokojující i protichůdné zájmy.

Vždyť jde také o tzv. ekologické průtoky, mimořádně významné pro rozvoj krajinného prostředí.

Bohužel jen málo se změnilo v uvažování a hlavně jednání občana. I když už V. Krolmus v 19. století apeloval na lidi, aby nadále nestavěli svá sídla v místech, kde mohou být postiženi vodou, skutečnost je do současných dnů výrazně odlišná.

V zásadě se nepřipouští, že tzv. absolutní ochrana před účinky extrémních povodní neexistuje, chybně se chápe označení stoletá či tisíciletá povodeň, vyskytují se názory, že ochránit před povodněmi by měla být povinnost státu atd. Stačí si připomenout opakované zaplavení Troubek, Zálezlic a dalších míst, kde by měla mj. fungovat i historická paměť. Média navíc oceňují „hrdinství“ těch, kteří se z takových míst rozhodně nehodlají vystěhovat. Extrémní intenzita letošních přívalových povodní nabádá k opatrnosti i k odbornému posouzení sídel, která jsou na první pohled mimo nebezpečí. Všichni by si měli být trvale vědomi, že povodně (i velká sucha) se budou vy-

skytovat i v budoucnu. Každá příští povodeň bude odlišná od těch, které jsme zažili v posledních letech, postiženým územím, dobou výskytu, průvodními jevy atd. Proto by nebylo správné bez zobecnění reagovat na nově zjištěné letošní skutečnosti; je však třeba je využít pro zdokonalení systému, který má sloužit pro zmírnění následků extrémních povodí. Jen je třeba ho trvale udržet „živý“.

prof. Ing. Vojtěch Broža, DrSc.
katedra hydrotechniky FSv ČVUT v Praze

Stav hydrologického poznání o výskytu a charakteru povodní v našem geografickém prostoru

Povodně se ve střední Evropě vyskytovaly, vyskytují a vyskytovat budou. Nedávno nastalo několik povodňových situací, a proto se řada lidí domnívá, že frekvence jejich výskytu roste. Ve skutečnosti však dochází pouze k návratu k „normálu“ z výjimečného klidného 20. století. I když je nezbytné zmínit faktor vlivu sdělovacích prostředků, které v současnosti on-line přenášejí neuvěřitelné množství dříve nedostupných informací.

Z hlediska příčiny můžeme v tuzemských podmínkách rozlišit tři nejčastější typy povodní: jarní povodně z tání sněhu spojené s dešťovými srážkami, letní povodně z trvalých srážek a letní přívalové povodně.

Víme, že frekvence a velikost zimních povodní poklesla v souvislosti s oteplením po tzv. malé době ledové. V současnosti se v zimě akumuluje méně sněhu, který tak méně přispívá k povodňovému odtoku. Ve srovnání s katastrofálními jarními povodněmi v letech 1784, 1845 či 1862 byla povodeň v roce 2006 výrazně menší. Jen pro zajímavost, při velkých povodních bývalo často uváděno 60 až 100 cm sněhu ležících i v nížinách. Navíc průběh povodní býval komplikován zámrzem toků a dřenícemi, a to i na Vltavě v Praze. Avšak k tomu, aby byl výčet nepříznivě působících faktorů pro vznik velké jarní povodně úplný, je nutné doplnit především výskyt dešťových srážek v období tání, které nejen přispívají další vodou, ale také urychlují přenos energie do sněhu a tím jeho tání, a faktor zámrzu půdy pod sněhem, který zabraňuje infiltraci. Mudelsee et al. (2003) analyzoval frekvenci kronikářských záznamů o povodních pro Labe a Odru a prokázal pokles počtu velkých zimních povodní právě od konce 19. století.

V případě přívalových povodní je vliv sdělovacích prostředků na dojem jejich nárůstu nejvýraznější. Ve skutečnosti se však dříve podobným případům pouze nevěnovala taková pozornost. Zatímco v současnosti je dokumentována doslova každá nevýznamná událost, ještě před 25 lety byly tyto události spíše zatajovány, nebo se objevily pouze jako krátká zmínka v rubrice černé kroniky. Přitom vždy existovaly extrémní případy přívalových povodní, často s naprosto se vymykajícími charakteristikami. Jen pro zajímavost uvedme asi nejstarší popsanou přívalovou povodeň v květnu 1582 v Karlových Varech, katastrofální přívalovou povodeň velkého rozsahu na Berounce a jejich přítocích v květnu 1872 (Daňhelka a kol. 2012), listopadovou (!) přívalovou povodeň na Teplé 1890, katastrofální povodeň na Doubravě 1908 a mnoho dalších. Dokladem vlivu sdělovacích prostředků je utajení povodně a jejích 35 obětí v roce 1970 na Kyjovsku (Munzar, 2010).

Možná překvapivá je skutečnost, že i v případě přívalových povodní hrají velmi významnou roli počáteční podmínky nasycení povodí a že z povodí odtéká jen relativně malá část srážkové vody (většinou okolo 20 až 50 %), přičemž tato hodnota roste právě s nasycením (Marchi et al. 2010).

Povodně z trvalých srážek způsobených tlakovou níží nad střední Evropou jsou relativně časté a významně se při nich uplatňuje vliv největší na horách. Povodí Vltavy je často postihováno současně s povodím Dunaje, platilo to pro rok 2013, 2002, ale i roky 1501 a 1432. Již zmiňovaná studie Mudelseeho (2003) ukazuje setrvalý trend výskytu letních povodní na Labi a Odře v posledních cca 100 letech a pravděpodobný vrchol v 15. až 16. století.

V případě letních povodní existují čtyři hlavní faktory, z nichž každý se uplatňuje v jiném časovém měřítku:

- stálý faktor představují fyzikogeografické vlastnosti povodí (sklon, tvar říční sítě apod.);
- dlouhodobým vlivem je stav využívání krajiny;
- střednědobým faktorem je nasycení povodí srážkami v posledních týdnech či měsících;
- krátkodobým vlivem jsou pak vlastní příčinné srážky.

Je zjevné, že uvedené vlivy se v každém povodí a za každé povodně kombinují unikátním způsobem.

Z hlediska projektantů je samozřejmě důležitá informace o vlivu „vody“ na navrhovanou stavbu po celou dobu její životnosti. I proto hydrologové své výstupy tvoří s předpokladem stacionarity. Abychom s pozorovanými daty a jejich hodnocením zacházeli jako s nestacionárními, musíme si být jisti, že vliv nestacionárního procesu je naprosto zásadní a dokážeme ho identifikovat a fyzikálně vysvětlit (WMO, 2012). V tuzemských podmínkách k tomu zatím přistoupit většinou nedokážeme, neboť, až na výrazné projevy v malé ploše (výstavba zpevněných povrchů, hráze aj.), vliv změn (např. klimatu) jednoznačně identifikovat nedokážeme. Když se podíváme do minulosti, vidíme, že povodně stejné a často větší, než ty, které zažíváme, tu již byly. Důkazem kromě kronik budiž například rozsah nivních půd přesahující známé rozlivy nedávných povodní.

Literatura:

- Daňhelka, Elleder a kol. 2012. Vybrané kapitoly z historie povodní a hydrologické služby na území ČR, ČHMÚ, Praha.
- Marchi, L., et al. 2010. Climatic and geomorphic controls on flash flood response in Europe, Geoph. Res. Abst., 12.
- Mudelsee, M., et al. 2003. No upward trends in the occurrence of extreme floods in central Europe, Nature, 425, 166-169.
- Munzar, J., Ondráček, S. 2010. Utajovaná přívalová povodeň na jižní Moravě 9. června 1970. Vesmír 89, 376, 2010/6.
- WMO. 2012. A Note on Stationarity and Nonstationarity. http://www.wmo.int/pages/prog/hwarp/chy/chy14/documents/ms/Stationarity_and_Nonstationarity.pdf

Jan Daňhelka
Český hydrometeorologický ústav

Stavbaři a velká voda

Dne 19. června 2013 se konala druhá tisková konference ČKAIT s názvem Povodně 2013.

Nedlouho po letošních záplavách, jejichž příčinu hydrologové hledají především v deštivém počasí, které způsobilo v Čechách rozsáhlé povodně koncem května a počátkem června 2013, uspořádala ČKAIT 19. června 2013 druhou tiskovou konferenci ČKAIT s názvem Povodně 2013 z pohledu odborníků ČKAIT.

Konference se zabývala příčinami rozsáhlých škod, následky letošních ničivých záplav, ale i možnostmi prevence. Konala se v domě ČKAIT, Sokolská 15, Praha 2, a zúčastnili se jí zástupci ČTK, rozhlasu, tisku a odborných časopisů. Následky velkých povodní v posledních letech výrazně otřáslou celou společností, v tuzemsku i jinde v patřičně civilizovaném světě. Lidé jednadvacátého století jednak už málo chápou zákonitosti přírody, kterou ke svému neprospěchu často nepřilíši moudře devastují. Krajina je často asfaltována, změnil se i stav lesa s nepřiměřeným množstvím smrků i způsob obdělávání zemědělské půdy. Růst životní úrovně a nabídky prudce se rozvíjejícího spotřebního průmyslu pak umožňuje majitelům nemovitostí svá sídla vybavit stále dokonalejšími a pochopitelně i dražšími doplňky, bez kterých si člověk dnešní doby už neumí představit svou existenci. Když se dostaví přírodní katastrofa, která lidem vše sebere, jsou důsledky samozřejmě jiné než u našich předků, kteří přišli o chalupu z vepřovic, dubový stůl a pár hrnců. A kteří nadto ještě žili duchovně v souladu s přírodou, kterou považovali za svého kamaráda, chleboďárce a měli větší pochopení i pro její rozmary. V současnosti po takové katastrofě roste stres a často i vztek postižených, snaha najít někde nějakého reálného viníka z masa a kostí. Nastupují tak politici, aby onu psychózu, která by jim mohla být i dost nebezpečná, uklidnili. A samozřejmě se patřičně zviditelnili. Nastupují nadace, psychiatři, hodní jednotlivci, aby pomohli. A často ve vši té vřavě poněkud zaniká slovo těch, kteří věci rozumějí a mohou skutečně poradit. Jak neblahým jevům předcházet, jak likvidovat škody. Patří k nim stavební inženýři a technici v oboru vodohospodářské stavby (SVHKI), pozemní stavby a v oboru geotechnika.

Úvodní, zásadní a i pro laiky působivé úvodní slovo na druhé tiskové konferenci, která se uskutečnila v domě ČKAIT 19. června 2013, přednesl předseda Komory Ing. Pavel Křeček. Informoval o protipovodňových opatřeních, která byla provedena, zmínil se však i o chybách při výstavbě domů v záplavových oblastech. Zvláště kritika developerů i jednotlivých stavebníků, kteří nereflktují varování odborníků ohledně velice rizikových lokalit pro výstavbu, se táhla jako ostře červená nit celým odpolednem.

„V současné době se organizují veřejné soutěže, v nichž vyhrává nejnižší cena. Málokteré zastupitelstvo vybere kvalitní projekt, rozhodují se převážně podle ceny,“ podotkl Křeček s tím, že často pak cena jde tak nízkou, že se za ni kvalitní práce odvést nedá. Nepovolovat stavby v místech, kam stoupá velká voda, by mělo být podle ČKAIT pro obce samozřejmostí. (Převzato z ČTK, 19. června 2013.)

Na opravy jezů, výstavbu rybníků, malých vodních elektráren a plavebních komor se specializuje Ing. Michael Trnka ml., CSc., autorizovaný inženýr v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství. Problém krajiny, tj. aby byla vhodně kultivována tak, aby se v ní voda rozlévala a vsakovala tam, kde je to nejvýhodnější, aby hráže a zábrany byly skutečně efektivní, bylo jedno z hlavních témat celé konference. Ing. Trnka informoval o možnostech technického řešení protipovodňových opatření a o konkrétních opatřeních provedených v Praze.

Ing. Jiří Švancara je mimo jiné soudním znalcem v oboru stavebnictví, a to v odvětví vodních staveb. Své práce publikoval ve sborníku s případným názvem Město a povodeň. Kdo za to může, kdo co zanedbal, kdo co mohl udělat lépe a rychleji – o tom všem se vedly a vedou vášnivé debaty, hlavně v postižených oblastech. Na otázky odpovědnosti, jak a s jakým rizikem se rozhodovat, mohl dát asi nejvíce kvalifikovanou odpověď právě Ing. Švancara. Jaká záchranná stavební opatření je třeba provést bezprostředně po povodni,

Ing. Jiří Šála, CSc., Ing. Jiří Leitgeb, CSc., Ing. Pavel Křeček, prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA, na tiskové konferenci ČKAIT v červnu 2013 v době povodní (foto: Jiří Vlastník)

Praha v době povodní, červen 2013 (foto: Jiří Vlastník)

jak se rozhodovat o možnosti obnovy zatopených staveb a jak si počínat při této obnově staveb, včetně zateplovacích systémů, poradil Ing. Jiří Šála, CSc., autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby a energetické auditorství. Doplnil souvislost rizika bleskových povodní se snížením vsakováním vody do zdusané a chemií poničené zeminy, ve které skomírá podzemní život a voda po ní bez užitku velmi rychle stéká do potoků a řek.

Ing. Jiří Leitgeb, CSc., odborník v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, působí v Karlových Varech, kde se letos konala mezinárodní konference s tématem Povodeň a město. Seznámil přítomné s tím, jak obec Královské Poříčí ve spolupráci s Povodím Ohře vyřešila realizaci vhodných protipovodňových opatření ochranu obyvatel a majetku v historické části obce.

Prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA, je prvním místopředsedou ČKAIT. Vzhledem k tomu, že jeho specializací je statika a dynamika staveb, mohl říci k celé problematice vodou zničených objektů zásadní slovo. Především upozornil na nutnost následného posouzení mechanické pevnosti a stability staveb, ale dotkl se i hygienických požadavků na ochranu zdraví, ochranu životního prostředí. Na tomto místě je třeba upozornit, že ČKAIT vydala aktuálně rozsahem malou, ale velice užitečnou brožuru s případným názvem Obnova staveb poškozených povodní, která by mnoha postiženým mohla pomoci. Je k dispozici na serveru www.ckait.cz.

Třetí tisková konference, kterou uspořádá ČKAIT v tomto roce, se bude věnovat problematice panelových domů a uskuteční se v září až říjnu 2013. Závěrečné slovo velice podnětné a zajímavé tiskové konference patřilo opět Ing. Pavlu Křečkovi.

*Jiří Vlastník
publicista*

Mosty a povodně

Obrazová dokumentace ukazuje řešení přemostění, které v provozní poloze zajišťuje bezbariérové spojení autobusového nádraží s centrem Berouna. V době povodní je však možno most zvednout o 1,5 m, tj. nad úroveň hladiny povodně 2002.

Lávka pro pěší byla navržena jako spojitý plnostěnný trám o třech polích 21,0 + 42,0 + 21,0 m se spodní mostovkou. Hlavní pole je doplněno nástupními rampami, respektive u autobusového nádraží rovněž schodištěm. Niveleta je zakřivena kruhovým obloukem, vzepětí mostu uprostřed je 1,677 m. Světlá šířka lávky je 2,5 m, mostovka byla navržena z tahokovu. Hydraulické lineární motory jsou umístěny uprostřed dvou vnitřních pilířů mostů. Ocelové stojky na pilířích po stranách mostu jsou vodicími a stabilizujícími prvky. Na straně autobusového nádraží, které je o 1,2 m níž než komunikace na druhém břehu, je pevná rampa a schodiště, na druhé straně, na straně města, je pouze výklopná rampička jako u přistavních můstků parníků. Zvedání se ovládá z prostředku lávky, kde je také nádrž ekologického oleje. Pohon čerpadel je elektrický, v případě výpadku proudu je možný i ruční pohon. Ve zvednuté poloze se lávka zajišťuje vsunutím pojišťovacích klínů. Při zvedání je třeba tří pracovníků HZS (jeden ovládá čerpadlo, druzí dva kontrolují rovnoměrnost zvedání a zajistí polohu). Investor: město Beroun, dodavatel stavby: STRABAG a.s., projektant: kancelář MALCON, s.r.o., realizace: rok 2004.

*Ing. Michael Trnka, CSc.
předseda oblasti Praha*

Most v Berouně (foto: Ing. Michael Trnka, CSc.)

Most v Berouně při letošní povodni (foto: Ing. Jiří Maivald)

Diskuse: Odpovědnost projektanta

Poznámky k poznámkám Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci a provádění stavby v Z+I 2/2013.

Autoři poznámek ke článku Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci a provádění stavby staví svoje stanovisko na několika skutečnostech:

- 1. autorský dozor není definován ani ve stavebním zákonu, ani v zákonu o výkonu povolání, autorský dozor neodpovídá za provádění stavby;
- 2. autorský dozor nesmí být zaměňován s autorským dohledem ve smyslu § 11 odst. 3 autorského zákona;
- 3. autorský dozor není výkon vyhrazený toliko autorovi projektové dokumentace, vyhledání „autorského dozoru“ v samostatném zadávacím řízení podle zákona o veřejných zakázkách není v rozporu s právními předpisy, ani se smyslem a účelem této činnosti;
- 4. autoři článku nespecifikují, vůči komu je osoba vykonávající autorský dozor odpovědná.

Jako autoři uvedeného článku se obáváme, že tyto poznámky jenom potvrzují potřebu jednoznačně určit, co se autorským dozorem rozumí. Autoři mají právo na vlastní odborný názor – zarážející však je spíše hloubka neporozumění věcným podmínkám a náležitostem výkonu profese a z toho plynoucím právním důsledkům. Svoji reakci omezíme pouze na souhrnné poznámky k poznámkám, abychom nepsali druhý článek. V ostatním odkazujeme na náš článek.

K bodu 1

Přestože autorský dozor vskutku není definován v žádném z těchto předpisů, toto stanovisko jsme zastávali i při projednávání novely stavebního zákona v Parlamentu ČR – a byli to právě pracovníci rezortně odpovědného Ministerstva pro místní rozvoj ČR, kteří tvrdili opak –, smysl a účel je zřejmý a lze jej dovodit, mimo jiné, i z odkazovaného ustanovení § 152 odst. 4 stavebního zákona. Autorským dozorem se rozumí nikoliv odpovědnost za vedení stavby – ta po-

chopitelně cele přísluší stavbyvedoucímu, nýbrž dohled nad souladem prováděné stavby s dokumentací, čímž se rozumí průběžná, občasná (ve smyslu nikoliv setrvalá) činnost, spočívající v poskytování nezbytných vyjádření k obsahu dokumentace, zpřesnění a také pokynů a vysvětlení. Výkon autorského dozoru je rovněž součástí kontroly a možností případných oprav, pokud se v průběhu výstavby zjistí, že došlo k nepřesnosti, nebo dokonce chybě. Předpokládáme, že společným zájmem všech, kteří se tomuto oboru věnujeme, je především dosažení stavu, při němž se minimalizují chyby a škody.

K bodu 2

Nikde v článku netvrdíme, že lze obě formy zaměnit; konstatujeme pouze, že bude nutno pro absenci definice autorského dozoru v právních předpisech (nikoliv v profesní praxi, té je autorský dozor znám, je součástí profesních dokumentů a je v ní běžně užíván právě ve smyslu uvedeném v § 152 odst. 4 stavebního zákona) se při výkladu pomocně (analogicky) opírat též o autorský dohled; tím se ovšem obecně rozumí dohled autora nad zpracováváním podrobnějších dokumentů sloužících k provedení stavby – tedy přesně v duchu ustanovení § 11 odst. 3 autorského zákona. Je tím míněn i případ, kdy se klient dohodne (z různých příčin) s původním autorem na tom, že další fáze projektové přípravy stavby bude zpracovávat jiná autorizovaná osoba, přičemž původní autor bude pověřen sledováním základní koncepce řešení.

K bodu 3

Těto výhradě jakožto autoři článku naprosto nerozumíme. Smyslem a účelem výkonu autorského dozoru je sledovat soulad prováděné stavby s dokumentací. Obecně. To znamená nejen u staveb jednodušších, ale také u staveb rozsáhlých a složitých, popřípadě u jejich souborů. Autorům dokumentace je vyhrazeno do této dokumentace případně (pochoptelně v souladu se zákonem) zasahovat, upřesňovat ji a vysvětlovat, neboť za ni nesou odpovědnost, respektive

odpovědnost za případné škody, vzniklé v důsledku vad v dokumentaci. V případě složitých projektů by osoba, která není jejich autorem, byla jen sotva s to vykonávat takový dohled. Nikdo nedomýšlí, kdo hradí škody, které taková osoba svými zásahy způsobí. Odpovědnost za projekt je odpovědnost celistvá (text stavebního zákona v § 159 odst. 2 se nám jeví naprosto zřetelný, srozumitelný a smyslu a účelu odpovídající) a trvá nejen po dobu projektování, nejen po dobu výstavby, ale i po dobu existence stavby – tedy dlouho po jejím dokončení a uvedení do provozu. Ostatně právě tato skutečnost – to jest odpovědnost profesionálů v tzv. nezávislých či svobodných povoláních – je jejich definičním znakem. Pro úplnost si je dovoluji připomenout, neboť jsou (mimo jiné) důvodem pro udělování zvláštních profesních oprávnění – autorizací:

- činnosti s významným vlivem na zdraví, život, majetek a životní prostředí občanů a společnosti;
- činnosti vyžadující vysoký stupeň kvalifikace a vyžadující dlouhodobé školení a odbornou praxi;
- činnosti tvůrčí s vysokým stupněm individuálního autorského přínosu;
- činnosti poskytované v neanonymním plnění vždy konkrétnímu adresátovi v konkrétní zakázce;
- činnosti laikem pro svoji komplexnost a složitost obtížně posuzovatelné, které však mohou způsobit škody na majetku a zdraví zvláště velkého rozsahu;
- činnosti nezávislé, neboť se často pohybují na hranici mezi zájmy soukromými a veřejnými.

Pokud bychom vzali vážně výtky autorů poznámek, pak by byl zpochybněn smysl a účel autorizací a veřejný zájem na výkonu tzv. vybraných činností ve výstavbě. S opačným přístupem se, žel, v praxi často setkáváme, že do odpo-

vědnosti profesionálů lze vstupovat kdykoliv a jakkoliv. Naopak tomu tak není v případě povolání lékařských, nebo dokonce právnických (advokacie, notariát).

K bodu 4

Z celého našeho článku je zřejmé, že základní odpovědnost nese autor/projektant vždy vůči klientovi, byť jsou tyto činnosti (služby) charakteristické též svými veřejnoprávními důsledky a charakterem. A to dokonce v té míře, že klient (není-li sám odborně způsobilou osobou) je povinen svěřit zpracování dokumentace příslušné kompetentní osobě. Odpovědnost je tudíž nepřenosná. Přímý smluvní vztah existuje vždy mezi klientem (stavebníkem, investorem) a projektantem, respektive klientem a dodavatelem stavby. Mezi projektantem a dodavatelem stavby není přímý smluvní vztah, nicméně pravidelně bývá v obou smlouvách stanoveno, v jakém poměru budou vůči sobě v procesu provádění stavby oba subjekty jednat.

Názorovou inkonzistenci autorů poznámek pak spatřujeme především v tom, že považují za přiměřené stanovit povinnost autorského dozoru zadavatelům veřejných zakázek, avšak nikoliv osobám soukromým (což považují za omezení trhu). V takovém případě by ovšem byla i povinnost zadat zpracování projektu omezením trhu – a to snad neměli autoři opravdu na mysli. Buď je smyslem a účelem jedno, nebo druhé. Nelze však jakýmsi „anakolutem“ manipulovat s logickými souvislostmi.

JUDr. PhDr. Jiří Plos
ČKA, pracovní skupina pro legislativu
Ing. Bohumil Rusek
odborný poradce předsedy ČKAIT

Nejen o autorském dozoru – také varování autorům!

Patřím k mnoha neznámým projektantům, kteří se po léta snaží v této krásné profesi odvádět poctivou práci. Navrhování staveb, v mém případě pozemních, má svou velkou přitažlivost a hodnotu svým významem pro kvalitu životního prostředí. Jistě nemusím připomínat, o jak složitou činnost se jedná. I ve svých 85 letech se mám stále co učit.

Po konci druhé světové války jsem pracoval ve velkých projektových ústavech; jiná možnost prakticky nebyla, stavěly se jen rozsáhlé stavby pod dozorem státu. Rozložení práce na studie, úvodní projekty či projekty prvního stupně až po prováděcí projekt bylo samozřejmostí, jednotlivé profese zajišťovaly často celé skupiny projektantů, pracovalo se podle závazných státních norem. V době kolektivní zodpovědnosti byla otázka autorského dozoru pro jednotlivce nevýznamná.

Rozvoj stavebnictví, nárůst požadavků na vlastnosti budov, velmi široká nabídka stavebních materiálů a vybavení staveb učinily práci v oboru složitější. Dokonalé projektové metody vyžadují od projektantů navíc rozsáhlé znalosti pro ovládání výpočetní techniky. K tomu přistupuje představa některých stavebníků, kteří pokládají projekt jen za něco nezbytného pro stavební povolení. Za těchto okolností se postupně stává vypracování skutečně dokonalého projektu i pro zkušeného projektanta nejen obtížné, ale jak dále uvidíte, i nebezpečné. Čas, potřebný pro vymyšlení sladěného dispozičního, konstrukčního a architektonického návrhu, zkomplikovaný ještě zvýšenými nároky na tepelně technické vlastnosti, je často zcela vyčerpán povinným zařizováním doplňujících požadavků. A jsme u významu autorského dozoru, jako naprosto nezbytné činnosti ve výstavbě v současnosti.

Autorský dozor, přestože při jeho vyslovení je trochu úředničiny, není nic nového. Projekty nikdy nemohou být ve svých prvních fázích naprosto dokonalé a projektování ve své podstatě je vlastně iterační činností, tedy postupným zpřesňováním původního návrhu. Staleté zkušenosti, běžná stavební praxe, stavební zákony a konečně i zdravý rozum zdůrazňují nezbytnost spolupráce projektanta, stavbyvedoucího a stavebníka po celou dobu stavby. Stačí se zeptat projektantů, kolik času tráví na stavbě v průběhu provádění a kolik úspěš-

ných zásahů se tím vyřešilo. Zakotvení povinnosti stavebníka zajistit autorský dozor a jeho dodržování je proto předpokladem kvalitního stavění a současně nástrojem k jeho vymáhání.

Výzva k diskusi, příspěvky kolegů s upozorněním na problémy a zodpovědný přístup předsedy ČKAIT Ing. Křečka mne přiměly zveřejnit i mou až neuvěřitelnou zkušenost, kterou jsem právě prošel. Tento případ nejen potvrzuje jejich názory, ale je i varováním před nebezpečím, které doslova deklasuje celou naši činnost.

Konkrétní příklad stavby v Lánech

Stavebník v Lánech koupil pozemek na stavbu rodinného domu, na kterém se nacházelo nadzemní vedení elektrického proudu. Na pozemek bylo vydáno společné rozhodnutí o umístění stavby, které jmenovitě pro tento pozemek stanovilo stavební čáru 7 m od hranice pozemku s podmínkami:

- že na stavbu musí být vydán souhlas s činností a stavbou ČEZ Distribuce;
- že bude udělena výjimka z ochranného pásma;
- že stavba bude prováděna podle dokumentace ověřené v územním řízení.

Zkušená stavební inženýrka, moje spolupracovnice, na požádání otce – stavebníka, právníka a pracovníka bývalé kriminální služby vypracovala návrh osazení typového domu s požadovanými úpravami a stavbou garáže. K návrhu projektu připojila situační skicu, ve které zakreslila umístění navrhovaných staveb do určeného prostoru za stavební čárou. Prostor před touto čarou zůstal k dispozici pro požadovanou úpravu ochranného pásma, ve skice to bylo výrazně vyznačeno. Návrh přesně splňoval požadavky stavebního řádu a byl plně použitelný pro předepsané projednání s účastníky řízení a zejména pro jednání o výjimce z ochranného pásma. Povinnost řádně projednat podmínky, nechat provést potřebná opatření a získat souhlas se stavbou měl zde stavebník nejen na základě již jmenovaného územního rozhodnutí, ale i podle jednoznačného § 46 energetického zákona. Zahájit stavbu pod vysokým napětím se vymyká i obvyčnému lidskému rozumu.

Návrh jsem tedy bez problému ověřil, projektantka předala elaborát a očekávali jsme zprávu o výsledcích všech předepsaných jednání. K vrácení návrhu k zapracování těchto jednání a uzavření dohody se stavebníkem o dalším postupu spolupráce bohužel nedošlo. Místo toho stavebník přerušil s námi veškerý kontakt, před tím zaplatil projektantce 5000 Kč za provozní výdaje. V praxi to samozřejmě znamená, že se stavebník rozhodl stavbu pozdržet, či zcela zrušit. Faktura za projekt vystavena také nebyla.

Uplynuly tři roky a u našich vrat zazvonila neznámá žena se svým otcem, představila se jako stavebník našeho projektu a bez velkého úvodu požádala o zaplacení čtvrtmiliónové částky. Tento obnos musela zaplatit za přeložku vedení elektrického proudu, aby dostala povolení k užívání stavby, když mezitím postavila rodinný dům podle údajné chyby v našem projektu. Vše v naprostém utajení před námi projektanty.

Po odmítnutí tohoto absurdního požadavku byla na mne podána žaloba u soudu, podložená dokonale vymyšlenou lží. Cituji: *V projektu došlo k pochybení, když zákes ochranného vedení vysokého napětí neodpovídá skutečnému průběhu vedení v terénu.*

Zákes ochranného pásma v situační skice opravdu neodpovídal skutečnému průběhu v terénu, ale ani nemohl, protože navrhované řešení nemá se zákesem původního stavu nic společného. Navíc, návrh polohy stavby podle zákona neurčuje projektant, ale výhradně územní řízení. To se v tomto případě také stalo. Žaloba dále zcela zatajila, že na stavbu byl vydán zákaz pro hrubé porušování stavebního řádu, a to zejména pro nebezpečné provádění stavebních prací v ochranném pásmu bez souhlasu vlastníka této technické infrastruktury v rozporu s energetickým zákonem. Zákaz, vynesený městským stavebním úřadem, byl dokonce potvrzen krajským úřadem, odborem pro regionální rozvoj, který výslovně konstatoval, že zákaz nebyl zaviněn chybou v projektu. Žaloba se dopustila ještě další prokazatelné lži, když předložila soudu neplatné, rok před územním rozhodnutím vydané vyjádření ČEZ Distribuce o požadavku umístění stavby 10 m od hranice pozemku. Vůbec si neuvědomila, že stavba by tak nebyla pro nedostatek místa vůbec proveditelná.

Následovalo dvouleté soudní pojednávání nejdříve u Okresního soudu v Rakovníku, po odvolání u Krajského soudu v Praze. Jednání probíhala bez platného důkazu, bez jediného odborného posouzení a bez mého řádného výsledku. Po úmorných jednáních u Okresního soudu v Rakovníku, posléze u Krajského soudu v Praze jsem byl odsouzen bez možnosti odvolání k zaplacení cca 400 000 Kč (žalovaná částka a soudní výlohy).

Soud vůbec nevzal v úvahu náš odborný výklad, jednoznačně podporovaný vedlejším účastníkem řízení zástupcem ČSOB Pojišťovny. Neuvěřitelně omlouval chyby stavebníka na základě jeho tvrzení, že jako laik nevěděl, co má dělat. Zástupce stavebníka, právník, doslova prohlašuje že „sice viděl nějaké dráty,

ale že si jich nevšiml“. Průběh jednání dále prokázal, že stavbyvedoucí dodavatelského podniku postavil stavbu bez zastavovacího plánu, bez předepsaného vytýčení trasy vedení podle § 153 stavebního zákona, bez povinných kontrolních opatření a samozřejmě i bez autorského dozoru. Za vrchol ignorace vůči stavebnímu řádu bylo pokračování stavby i přes zákaz stavebního úřadu po zjištění stavu pracovníkem ČEZ Distribuce, a to ještě v průběhu stavby. Další křivou interpretací § 159 bylo tvrzení o zodpovědnosti projektanta za chybně provedenou stavbu. Přestože projekt nebyl dokončen do prováděcí fáze, neměl žádnou chybu a plně za něj odpovídám. Za nezodpovědně prováděnou stavbu bez mé přítomnosti a vědomí, která ani neodpovídá našemu navrhovanému řešení (neprovedená úprava ochranného pásma, změny projektu spojené s vypuštěním garáže a změna patrná na pohled u všech fasád), má plnou odpovědnost ten, kdo stavbu provádí. Stavebník zdůvodňuje nárok na zaplacení přeložky v žalobě: *pochybení v projektu lze napravit přeložkou vedení vysokého napětí...*, tedy právě tím, co měl nejdříve provést on sám. Navíc přeložka vedení si vyžádala další stavební povolení, tedy i další projektová činnost na této stavbě bez vědomí a souhlasu zodpovědného projektanta. Podle mého dodatečného zjištění bylo řešení přeložkou v rozporu se záměrem obce a v rozporu s doporučením stavebního zákona ukládat v tomto případě kabelové vedení do země. Dokonce bylo možno předejít zakazu stavby i dodatečně malými konstrukčními úpravami a na stavbě provést vyhovující řešení.

Uvedl jsem názorný případ, ve kterém by řádné plnění povinnosti zajistit autorský dozor ušetřilo statisícové hodnoty, stovky promarněných hodin a nervů a zabránil by nezákonnému provádění stavby, včetně zpochybnění naší odborné způsobilosti.

Tento případ má však v sobě i vysokou nebezpečnost v obecné rovině. Doslova ničí důvěru ve spravedlnost v našem státě. Soudy zde bez důkazů a odborného posouzení mění rozhodnutí jiného státního orgánu, které patří výlučně do pravomoci tohoto orgánu. Zobecněním uvedeného přístupu dochází k úplné degradaci celého systému výstavby. Uvažte: vlastník pozemku, na kterém se nachází cizí stavba, dostane zaplacenou za její odstranění jednoduše tím, že zde postaví nezákonným způsobem jinou stavbu! Skvělý návod, jak získat 250 000 Kč odměnou za stavbu postavenou na černo.

Na nesrovnalosti se správním řádem jsem postupně upozornil předsedkyni krajského soudu, Ministerstvo spravedlnosti ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Odpovědi se bohužel shodovaly, vedle politování mého případu, žádné řešení. Podnět k prošetření jsem proto zaslal veřejnému ochránci práv v Brně, v současné době čekám na jeho vyjádření.

doc. Ing. Jaromír Doležal, CSc.
autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby

Seminář Bezpečná cena ve stavebnictví

Současná ekonomická recese v ČR má zřejmě největší negativní dopad do odvětví stavebnictví. Oproti roku 2008, kdy objem stavební produkce v ČR kulminoval na hodnotě téměř 550 mld. Kč, v dalších letech jsme zaznamenali strmý pokles až o 100–120 mld. Kč za rok. Tento pokles vyústil ve významné zmenšení objemu práce v projektové sféře, ve významné zmenšení produkce ve zhotovitelské sféře i v průmyslu stavebních hmot. Stavebnictví vyprodukovalo další tisíce nezaměstnaných.

V situaci, kdy je nedostatek práce, klesají logicky ceny. Jaký pokles cen ve stavebnictví v projektové i zhotovitelské sféře je však ještě únosný, aby neznamenal radikální snížení bezpečnosti staveb? To je jedna ze stěžejních otázek, na kterou se snaží najít odpověď centrální úřady a o které se diskutuje i v ČKAIT. Základní komplikací rovněž představuje stávající zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, při jehož aplikaci se téměř výhradně uplatňuje jediné kritérium, a to kritérium nejnižší ceny. Investoři si zatím spokojeně mnují ruce, když zjistili, že vysoutěžené ceny projektových a inženýrských prací a vysoutěžené ceny dodávek staveb byly zlomkem cen očekávaných. Dodatečně se

však často ukázalo, že za vysoutěžené ceny projektových a inženýrských prací nejsou projektanti schopni vypracovat kompletní a kvalitní projekt podle zásad vyhlášky č. 499/2006 Sb. a zhotovitelé schopni realizovat kvalitní a bezpečnou stavbu. V situaci, kdy nekvalitním projektem nebo nekvalitní stavbou přijde investor o evropské nebo národní dotace, si klade otázku, jaká je bezpečná cena pro vypracování kvalitní projektové dokumentace a bezpečná cena pro realizaci kvalitní stavby?

Odpověď na položené otázky se snažil najít seminář Oceňování ve stavebnictví, který se uskutečnil v rámci ČZV ČKAIT 23. května 2013 v Pardubicích.

V první části semináře vystoupil Ing. Pavel Štěpán, člen představenstva ČKAIT a prezident ČSSI. Prezentoval svůj program pro návrh cen projektových a inženýrských prací na bázi Výkonového a honorářového řádu ČKAIT, a to v různých variantách. Vyslovil názor, že při nutném respektování standardů projektových prací, které jsou stanoveny vyhláškou č. 499/2006 Sb., se úroveň „bezpečné ceny“ projektových a inženýrských prací pohybuje v relaci – minimální cena podle metodiky VHR ČKAIT – 20 %.

Jako druhý vystoupil Ing. Michal Hanák, výrobní ředitel společnosti ÚRS Praha a.s. – tvůrce známé oceňovací soustavy ÚRS. Osobně se setkal s extrémními případy nabídkových cen realizačních prací: v případě PS až 37 % z ceny ÚRS, v případě DS až 40 % z ceny ÚRS.

Po výkladu metodiky ÚRS a na základě osobních zkušeností prezentoval Ing. Hanák názor, že tzv. bezpečná cena realizace staveb se pohybuje cca na úrovni cen ÚRS 20 %, a to v závislosti na velikosti a podmínkách konkrétní realizační firmy.

Vystoupení Ing. Hanáka doplnili zástupci dvou regionálních stavebních firem – STAPS Žamberk (Ing. Jiří Musil) působící v oboru pozemního stavitelství a CHLÁDEK & TINTÉRA Pardubice (Ing. Pavel Špinler) působící v oboru do-
pravního stavitelství.

Ing. Jiří Musil prezentoval metodiku návrhu cen jimi prováděných pozemních staveb. Jako základ používají metodiku ÚRS s určitými úpravami, kdy jako nejdůležitější vstupy se jim jeví ceny energií a ceny práce subdodavatelů. Bez-

pečná cena realizačních prací v oboru PS je podle názoru Ing. Musila cca cena ÚRS (25 %).

Jako poslední vystoupil obchodně-technický náměstek firmy CHLÁDEK & TINTÉRA Ing. Pavel Špinler. Pro svoji kalkulaci cen používá tato firma metodu nákladů v podmínkách firmy. Bezpečná cena realizačních prací v oboru DS je podle jeho názoru cena ÚRS – 20–25 %.

V rámci diskuse se plénum semináře ztotožnilo s přednesenými návrhy bezpečných cen projektových a inženýrských prací i realizačních cen staveb. Velmi zajímavé by bylo znát názor např. DR ČKAIT na termín nepřiměřeně nízká cenová nabídka – viz § 5, odst. (5) Profesního a etického řádu ČKAIT.

*Ing. Radim Loukota
předseda oblasti Pardubice
Ing. Vlastimil Moucha
čestný člen ČKAIT, Pardubice*

Je nutno posílit autoritu technického dozoru investora

Na základě hned několika článků v posledním Z+i bych se také rád připojil k nastolené diskusi. Již 12 let se věnuji realizaci a výrobní přípravě drážních staveb (železnice, tramvaje, vlečky). Tato oblast je sice z globálního pohledu okrajová, nicméně dospěl jsem k závěru, že nejslabším článkem investiční výstavby je jednoznačně investor. Investor je ten, kdo musí vědět, co chce, jak to chce a za kolik to chce. Se systémem nejnižší cena vyhrává nesouhlasím, nicméně kladu si otázku, proč investor nevyžaduje kvalitní projekt i za dumpingovou cenu. Kvalita některých projektů je totiž zoufalá a kdybych byl oponentem, tak by student s některými neprošel ani u diplomové práce. Nemyslím si, že stanovení bezpečné ceny nebo honorářový řád jsou nevyhnutně nutné. Nevyhnutně nutné je, aby investor za své peníze, byť dumpingové, požadoval kvalitu. Proč nejsou projekty vráceny s tím, že jsou nevyhovující? Firma by tím možná nestihla smluvní termín, možná by byla nucena zaplatit smluvní pokutu, ale snad by si přišť zrozmýšlela, zda do zakázky půjde opět s vědomím, že to nějak rychle a levně „namalují“ a oni se s tím na stavbě poperou. Bohužel se setkávám i s projektanty, kteří na otázku, jak to máme vlastně provést, odpoví – nějak to udělejte a my to pak podle toho nakreslíme... Proč se projekty nereklamují?

Proč jdou změny špatného projektu na vrub zhotovitele v rozpočtové položce dokumentace skutečného provedení?

Obdobné to je i ve fázi realizace. Stavební firma si dovolí pouze takovou „únikovou cestu“, na jakou ji TDI pustí. Zajímavé je, že v takovém případě si ve většině případů investor kvalitu pohlídat umí bez ohledu na to, že zakázka byla vysoutěžena za dumpingovou cenu. A nejráději mám právě TDI, kteří jsou sice přísní, ale kvalifikovaní a kompetentní. Slabý dozor, který neumí vyřešit náhle vzniklý problém, není schopen posoudit navržené řešení a maximálně spoléhá na vyjádření projektanta, přičemž ten spoléhá na zhotovitele, je mi na stavbě k ničemu. Jednoznačně se kloním k tomu, že by TDI měla být vybraná činnost ve výstavbě! Přikláním se ke slovenskému modelu, kde projektant, stavbyvedoucí i stavební dozor mají vlastní zkoušky i „razítka“.

S přáním kvality za rozumnou cenu i ve stavebnictví a s pozdravem

*Peter Bado
autorizovaný inženýr v oboru dopravní stavby*

Plzeň

PLZEŇ NOMINOVALA STAVBY ROKU A UDEĚLILA CENU ČKAIT

V prvním pololetí roku 2013 proběhl v Plzeňském kraji již desátý ročník veřejné soutěže Stavba roku Plzeňského kraje 2012. Soutěž vyhlašuje Plzeňský kraj a Statutární město Plzeň ve spolupráci s Okresní hospodářskou komorou Plzeňsko, ČKAIT, Svazem podnikatelů ve stavebnictví v ČR, Českou komorou architektů a Obcí architektů. Je organizována Krajským úřadem Plzeňského kraje pod záštitou hejtmana Plzeňského kraje Milana Chovance, primátora města Plzně Martina Baxy a předsedy představenstva Okresní hospodářské komory Plzeňsko Milosla-
va Zemana.

Soutěž je rozdělena do celkem pěti kategorií a zahrnuje:

- Novostavby budov;
- Rekonstrukce budov;
- Dopravní a inženýrské stavby;
- Sportovní a volnočasové stavby;
- Veřejná prostranství (parky, náměstí, návsí).

Soutěž si klade za cíl seznámit nejširší odbornou i laickou veřejnost s úrovní stavitelství a architektury Plzeňského kraje a podpořit kvalitní komplexní realizace, od architektonického pojetí až po řemeslný detail. Je určena pro stavby realizované na území Plzeňského kraje bez ohledu na místo registrace realizátorských subjektů. Do soutěže jsou přihlášena stavební díla ze všech kategorií uvedená do provozu nebo zkolaudovaná v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2012. Stavební díla přihlášená do soutěže posuzuje sedmičlenná odborná nezávislá porota, jmenovaná na návrh vyhlášovatelů a spoluvyhlašovatelů soutěže.

Do letošního ročníku bylo přihlášeno celkem 33 sta-

veb. V kategorii rekonstrukcí získal cenu Stavby roku 2012 projekt a stavba s názvem Rekonstrukce a přístavba fotbalové tribuny a šaten ve sportovním areálu Kasejovice – velmi dobře technicky i účelově řeší rekonstrukci sportovního zařízení, které je velmi důležité pro malé město, jako jsou Kasejovice. Autorem projektu je Alena Vochová, AT. Je velmi dobré, že stavba projektovaná autorizovaným technikem může zvítězit v soutěži se stavbami navrhovanými architekty.

Oceněná rekonstrukce a přístavba fotbalové tribuny a šaten ve sportovním areálu Kasejovice

Ceny pro nominované a vítěze v dalších kategoriích byly předány na slavnostním večeru v Městanské besedě v Plzni 24. května 2013. V rámci večera byla vyhlášena i Cena ČKAIT, kde výše uvedená stavba tribuny získala další ocenění.

CENA ČKAIT 2012 – VÝSLEDKY

Oblastní kancelář ČKAIT v Plzni organizuje již třetí ročník samostatné soutěže staveb projektovaných nebo realizovaných autorizovanými osobami – členy ČKAIT. Do letošního ročníku se přihlásilo celkem třináct staveb, z kterých byly vyhodnoceny odbornou komisí nejzajímavější a odborně nejpůsobivější stavby, do užšího kola soutěže bylo tedy nominováno osm staveb.

ČKAIT vyhláší každý rok cenu ČKAIT Plzeňského kraje pro nejlepší inženýrskou stavbu. Tato cena je předávána na slavnostním večeru společně s vyhlášením soutěže Stavba roku Plzeňského kraje.

Vítězem soutěže byla odbornou porotou vyhlášena stavba:

• Rekonstrukce a přístavba fotbalové tribuny a šaten ve sportovním areálu Kasejovice

Projektantka: Alena Vochová, investor: Město Kasejovice.

Přestavba fotbalové tribuny vytvořila vhodné zázemí pro činnost sportovního klubu a pro jeho fanoušky. Vyzdviženo je technické a architektonické řešení stavby.

• Lávka pro pěší přes Vydry

obsadila druhé místo. Projektant: Ing. Marek Foglar, Ph.D., SUDOP Praha.

Konstrukce obloukové ocelové lávky o rozpětí 28 m překračuje řečiště Vydry v místě cesty na Hálkovu chatu. Hodnocena je tvarová jednoduchost konstrukce a celkové řešení stavby.

• Kavárna La Bohema Radnice

obsadila třetí místo. Projektant: Ing. Petr Kováč, BRM s.r.o.

Jedná se o zdařilou úpravu kavárny do původní podoby.

Dále hodnocené stavby byly:

• Komplexní rekonstrukce farmy Špatův Dvůr

Stavbu přihlásila firma PALIS Plzeň s.r.o., projektant: Jaromír Eisman, DiS.

• Zemědělská bioplynová stanice Meclov

Stavbu přihlásila firma ATELIER 111 architekti s.r.o., projektant: Ing. arch. Jiří Weinzettl.

• Zdravotnické zařízení GENETIKA

Stavbu přihlásila firma EMPEX Holding s.r.o., projektant: Ing. Pavel Mádr.

• Tenisový areál Dobřany

Stavbu přihlásila firma IND Bau spol. s r.o., projektant: Ing. Pavel Trejbal.

• Železniční most km 86,021 na trati Praha – Smíchov – Plzeň

Stavbu přihlásila firma SUDOP Praha, projektant: Ing. Antonín Ságla.

Železniční most km 86,021 na trati Praha – Smíchov – Plzeň

Uvedené stavby byly vyhodnoceny na slavnostním setkání v sále pivovaru Purkmistr v Plzni za účasti výboru oblasti. Oceněným stavbám byla předána ocenění ČKAIT.

*Ing. Luděk Vejvara, Ph.D.
předseda oblasti Plzeň*

České Budějovice

POMOC OBCÍM

Povodně v jižních Čechách rozšířily činnost oblasti.

Červnové povodňové průtoky se nevyhnuly ani jižním Čechám. Nejenom velké toky Vltava, Malše, Otava, Lužnice, ale hlavně menší toky nadělaly velké starosti. V mnohých profilech průtoky dosahovaly nebo přesahovaly Q50.

Z 623 obcí Jihočeského kraje bylo 318 více či méně zasaženo povodní a škody dosáhly částky cca 2,1 mld. Kč. Mnohé pozemní stavby, dopravní stavby – komunikace, mosty – potřebovaly okamžitý posudek či pomoc našich AO. Poškozeno bylo 242 mostů a cca 3400 km komunikací všech druhů. Podle zásady kdo rychle pomáhá, dvakrát pomáhá jsme krizovému štábu JK a HZS předali aktualizovaný seznam AO, které se přihlásily ke spolupráci. V mimořádném vydání Zpravodaje jsme zveřejnili

Povodně v jižních Čechách

výzvu našim členům o spolupráci a nabídku našich služeb a odborných zkušeností při odstraňování následků červnové povodně 2013 v Jihočeském kraji a připojili jsme AO kontakty na nejvíce postižené obce a adresu SÚ.

Naopak druhé straně, tj. obcím, úřadům a jejich prostřednictvím jsme zaslali občanům odkaz na členy ČKAIT na naší webové stránce, aby tím mohli získat urychlenou informaci o našich členech a jejich odbornosti.

*Ing. František Hladík
předseda oblasti České Budějovice*

EXKURZE NA DÁLNICI D3 12. ČERVNA 2013

Výstavba dálnice D3 v úseku Tábor – Veselí nad Lužnicí se v době exkurze chýlila ke konci, což byla optimální doba pro návštěvu této stavby, významné pro Jihočeský kraj. Délka nové dálniční trasy v profilu D 27,5 je 25 km a s dosavadní trasou má dálniční úsek délku 42 km.

Součástí stavby je i rekonstrukce dosavadní trasy v délce 5 km. Na stavbě se stavebním nákladem 12,5 mld. Kč jsou čtyři významné mosty, které se na celkových nákladech podílejí zhruba jednou třetinou. Jejich délky jsou: 323 m, 580 m, 765 m a 1063 m. Kromě toho je v úseku několik menších mostů a silničních nadjezdů a též dva biokoridory. Stavba má živitý povrch v celkové tloušťce 220 mm, uložený na podložních vrstvách z drceného kameniva. Stavbu realizuje sdružení čtyřech firem, z nichž největší podíl má Metrostav. Vedoucí firmou sdružení je STRABAG, jejíž zástupce pan Žákovský nás stavbou provedl a ochotně nás seznámil s technickými i technologickými otázkami provádění této stavby. V době exkurze zbývalo pouhých patnáct dnů do termínu původně uvažovaného uvedení stavby do (předčasného) zkušebního provozu, avšak silné deště postup výstavby zpozdily a též dosti poškodily ještě nezatravněné svahy. Probíhala proto sanace svahů a dokončovala se pokládka obrusné vrstvy asfaltového krytu. Tu prováděl finišer s pracovní šířkou 12 m – tedy bez spáry na celou šířku jednoho směru. Intenzita dokončovacích prací byla

Výstavba dálnice D3 v úseku Tábor – Veselí nad Lužnicí

značná, a tak jedenáct účastníků exkurze věří, že provoz zde bude zahájen co nejdříve. Termín úplného dokončení stavby, která byla zahájena v roce 2008 stavbou dvou mostů a v roce 2010 na celé trase, je rok 2014. Díky mimořádnému úsilí byl provoz zahájen ještě v původně dohodnutém termínu 27. června 2013.

*Ing. Jiří Schandl
oblast České Budějovice*

EXKURZE TROJSKÝ MOST

Každý rok naše oblastní kancelář pravidelně zařazuje do programu ČZV odborné exkurze jak vnitrostátní, tak i zahraniční. První letošní exkurze nás zavedla 21. května 2013 na stavbu Trojského mostu přes Vltavu v Praze. Exkurze se zúčastnilo sedmnáct osob. Spoluúčast jsme v rámci reciprocity spolupráce nabídli též kolegům z Komory Arch+Ing. v Linci. Nabídku přijali čtyři odborníci – mostaři. Technická data a podrobný popis konstrukce 200 m dlouhého mostu, jako součásti vnitropražského okruhu, jsou v časopise Stavebnictví č. 11-12/2012. Pro rozšíření vědomostí o stavbě však doporučujeme čtenářům zhlédnout vizualizaci Metrostavu, viz http://www.metrostav.cz/cz/reference/trojsky_most.

Naše poděkování patří Ing. Jiřímu Hájkovi, předšedovi oblastní pobočky ČSSI Praha, za organizační pomoc a kolegům Ing. Robertu Brožovi a Ing. Vladimíru Hájkovi za odborný výklad jak na staveništi, tak v kanceláři stavby.

*Ing. František Hladík
předseda oblasti České Budějovice*

SOUTĚŽ PRESTA PRESTIŽNÍ STAVBY JIŽNÍCH ČECH – PUTOVNÍ VÝSTAVY

Soutěž PRESTA nebyla záležitostí pouze stavbařů – stavebníků, projektantů a dodavatelů staveb – ale i široké veřejnosti, a to prostřednictvím putovních výstav, které se uskutečnily v budově Jihočeského krajského úřadu v Českých Budějovicích, VŠTE v Českých Budějovicích, VOŠ v Písku a sedmi bývalých okresních městech Jihočeského kraje. V těchto místech byly vystaveny panely, které poskytly podrobný obraz o všech přihlášených stavbách. Ve všech místech byl o tyto výstavy zvýšený zájem občanů i odborné veřejnosti. Bez pomoci vedení měst a škol by se tyto výstavy nemohly uskutečnit, za tento přístup všem tedy patří poděkování. Vystavené panely byly doloženy katalogem PRESTY a panely byly označeny ohodnocením přihlášené stavby. Tyto výstavy ukázaly dobrou práci účastníků výstavby a ocenění vyjádřilo jak užžitnou hodnotu

staveb, tak i kvalitu provedených prací. Soutěž a uskutečnění výstav byly podnětem pro budoucí rozhodování stavebníků o výběru projektanta a dodavatele zamýšlené stavby. V rámci spolupráce s Rakouskou inženýrskou komorou budou panely přihlášených staveb vystaveny v Salcburku.

Celý průběh soutěže PRESTA a provedené putovní výstavy byly ukázkou dobré práce projektantů, dodavatelů a ostatních účastníků výstavby. Tato soutěž svou existencí pomáhá i ke zlepšení užžitné hodnoty realizovaných staveb a kvality stavebních řemeslných prací. V neposlední řadě pomáhá účastníkům ke zlepšení postavení na trhu stavebních prací a k získání zakázek.

*Ing. Karel Kocina
člen výboru OP ČSSI České Budějovice*

ČZV, poznamenejte si:

- 17. října 2013: Změny prováděcích vyhlášek s účinností k 29. březnu 2013 ve vazbě na velkou novelu SZ a Změny v soukromém právu k 1. lednu 2014 ve vazbě na stavební činnost v ČR;
- 14. listopadu 2013: Vodní zákon, zákon o vodovodech a kanalizacích ve vztahu na SZ a Svařování plastů;
- 21. listopadu 2013: Výkon profese AO v ČR a Autorské právo, Likvidace škod z pojištění AO;
- 12. prosince 2013: Adventní setkání ve Velešíně.

Ústí nad Labem

Nejhorší povodně byly na dolním Labi.

Hlavním tématem posledního období byly v naší oblasti povodně. Postihly celou republiku, mimořádné srážky byly všude. Voda z celých Čech však skoro ze 100 % odtéká do moře Labem. Proto byly dopady povodní na dolním toku Labe největší.

České středohoří začíná po směru toku Labe Českou bránou – Porta Bohemica. V tomto místě se

vytváří zúžený profil, který neumožní plynulý odtok povodňové vlny. Voda se proto – stejně jako v roce 2002 – rozlila do okolních rovin, zasáhla množství obcí podél toku. Snad největší problémy nastaly v Křešicích.

Po překonání soutěsky se pak Labe „vrhlo“ plnou silou na Ústí nad Labem, Děčín a další obce v povodí. Maximální hladina nedosáhla úrovně povodně v roce 2002, ale protipovodňové hráze v Ústí nad Labem – Střekově byly z „ekonomických“ hledisek stejně navrženy nízké. Do poslední chvíle obyvatelé Střekova věřili, že je mobilní hráz ochrání. Hladina však stále stoupala a nakonec se přes korunu zábran převálila a městskou část zaplavila. Byl alespoň čas minimalizovat škody.

Hned po začátku povodní se v kanceláři OK ČKAIT Ústí nad Labem začali hlásit naši členové, kteří nabídli pomoc – statici, pozemáci, dopravci. Kancelář nabídla pomoc písemně krajskému úřadu i Magistrátu města Ústí nad Labem. Členové se sami hlásili i obecním úřadům v místě bydliště. Členskou základnu jsme oslovili e-mailem – nikdo nevěděl, kolik lidí na pomoc bude třeba – a nabídky byly v desítkách. Autorizované osoby pomáhaly řešit havarijní situace v průběhu povodně. Někteří pak společně se znalci prováděli „zúčtování“ po povodni.

Krajský úřad jako hlavní koordinátor ekonomické pomoci potřeboval ocenění vzniklých škod pro žádost na ministerstva tak, aby v případě dotací na opravy byly konkrétně upřesněny oprávněné požadavky vlastníků rodinných i obytných budov a dalších nemovitostí.

Nejvíce se při této činnosti angažovali tito členové ČKAIT: Ing. Karel Stránský (statika) v oblasti Střekova; Ing. Petr Plichta, CSc., na Střekově a v Církvicích; Ing. Jaroslav Bukač ve Vaňově, v Povrlech, v Roztokách; Ing. Jiří Holík v oblasti Malé Žernoseky, České Kopisty, Terezín; Ing. Martin Mandík v oblasti Vaňova, Ing. Josef Filip v oblasti Křešic, Terezína a Dolních Beřkovic. Ne všichni členové ČKAIT informovali o své pomoci, patří tedy díky všem, kteří pomohli, byť nejsou v textu uvedeni.

*Ing. Martin Mandík
předseda oblasti Ústí nad Labem*

Výjezd z kruhové křižovatky na I/30 směrem na Prahu při povodni 2013

Hradec Králové

POVODNĚ VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH

Noc z 1. na 2. června je deštivá. Kolem 3. hodiny mě budí manželka s tím, že venku je hrozná bouřka a v okolí přivalový liják. Ráno se jdu podívat na koryto řeky Úpy, které je v povodňovém stavu. Trutnov však zaplavený není. Ze zpráv se dozvídám, že postiženy jsou obce Rudník, Hostinné a Svoboda nad Úpou. Kolem 18. hodiny mne volá starosta Rudníku s prosbou, zda bych nepřišel poradit se sesuvy, které se objevily v obci. Sedám do auta a jedu do cca 15 km vzdáleného Rudníku. To, co vidím, předčí veškeré mé očekávání. Celá silnice je pokryta vrstvou štěrku a naplavenin, na stromech a v korytě jsou auta, zbytky domů a jiné naplaveniny. Silnice je poškozena erozními rýhami a na několika místech je zcela propadlá. Okolní mostky jsou zcela destruovány. Hlavním problémem jsou však sesuvy, kterých se za noc objevilo v obci přes dvacet. Objíždíme největší z nich, zejména ty, které ohrožují obytné budovy. Musím bezprostředně rozhodnout, zda budou obyvatelé vystěhováni, nebo mohou zůstat. Naštěstí většina sesuvů zasáhla obytné budovy jen okrajově nebo nehrozí bezprostřední zřícení těchto budov. U největšího sesuvu nad řekou hrozí zřícení nakloněných stromů na obytný dům. Jako prvotní opatření doporučuji uvolnit odtok vody z prostoru sesuvu a osadit nezbytné monitorovací tyče. Dále vysvětluji, proč nechat prozatím akumulaci oblast sesuvu na místě bez větších zásahů. Doporučuji neprodleně utěsnit smykové trhliny v odlučné oblasti svahu. U jiné budovy je nutno podepřít stropní konstrukce a omezit průjezd na přilehlé komunikaci.

V dalších dnech jsem volán do Svobody nad Úpou, kde v důsledku ucpání koryta potoka pod hotelem Prom teče potok přes křižovatku se silnicí I. třídy. Na odstranění ucpáního zakrytí potoka obětavě pracuje mnoho lidí, zejména hasičů. Brodím se přes potok vedoucí po silnici a spolu se starostou Svobody nad Úpou vcházíme do zakryté části potoka pod hotelem. V délce cca 10 m chybí jedna stěna opěrné zdi koryta, za níž je betonový pas. Okamžitě vyhodnocuji, že se dívám ze spodu na základovou spáru základu hotelu. Jdu zjišťovat, jaká konstrukce se opírá do podemletého základu. Naštěstí se jedná pouze o jeden strop. S hasiči a záchranáři dáváme dohromady rychlé provizorní podepření skládanou výdřevou a vytvoření provizorní hrázky, aby mohl být navrácen potok do původního koryta. Cestou zpátky nevěřicně koukám na budovu v sousedství, kde jsme nedávno navrhovali sanační opatření k odstranění vlhkosti. Nyní budova stojí uprostřed rozsáhlé vodní laguny v centru Dolního Maršova. V následujících dnech se již mobilizují další složky a v obcích dochází k urychlenému odstraňování

Sesuvy půdy při povodních v Rudníku

škod a zabezpečení poškozených budov. Po celý týden obdivuji nasazení starostů a členů zastupitelstva v Rudníku, Hostinném a Svobodě nad Úpou. Mnoho lidí obětavě pomáhá při odstranění povodňových škod od rána až do večerních hodin. Setkávám se však i s lidmi, které zajímá pouze vlastní ušlý zisk, aniž by se sami jakkoli podíleli na odstranění škod. Naštěstí se jedná jen o ojedinělé případy.

Ing. Jan Chaloupský

AO pro statiku a dynamiku staveb, geotechniku
a pozemní stavby, oblast Hradec Králové

V NOVÉM BYDŽOVĚ BYL PŘI POVODNĚ V ČERVNU 2013 NEJŽÁDANĚJŠÍ STATIK

Po aktivním zapojení při povodních 1997 v Broumově a 2002 v Praze – Karlíně jsem byl požádán krizovým štábem města o statickou pomoc při povodni v červnu 2013 v Novém Bydžově.

Spolu s vedoucím stavebního úřadu Ing. J. Rejthárkem a velitelem místního HZS panem Kafkou (v místě zasahovalo osm hasičských sborů) jsme 3. června 2013 prohlédli cca šedesát domů, hlavně v ulicích Dukelská, U plovárny a Husova. Nový Bydžov v minulosti postihlo několik povodní, ale tentokrát se rozvodnění Cidliny a jejího přítoku Javorky vyznačovalo rychlým nárůstem výšky vody a byl zasažen širší okruh domů. Proto v zasažených lokalitách lidé neměli čas prostory vyklidit. Většinou byly vodou kontaminovanou kanalizací zaplaveny na celou výšku sklepy, používané též jako provozní a technologické provozy, nad úroveň přízemí vystoupila voda jen v části domů.

Vzhledem ke konfiguraci terénu a geologickým podmínkám se vytvořila ve snížené oblasti města

velká laguna, která po víc než týden způsobovala v některých budovách další pronikání spodní vody do sklepů. Vysoká souvislá hladina vytláče i spodní vody vyžadovala stanovit případ od případu způsob a postup čerpání. Vážnější vliv byl zjištěn u dvaceti tří budov – zasažena byla sídlištní kotelna, městská knihovna ve vile bývalého továrníka Balounka, technická podlaží bytových domů, více RD, kde v suterénech jsou umístěny kotle a jiná zařízení, ve více místech slouží dolní podlaží k podnikání.

Všude po postupném vyčerpání byly nasazeny vysoušeče a doporučeno celodenní intenzivní větrání. Bohužel tento požadavek, umožňující vnik do domů, narážel vesměs na obavy obyvatel před zloději, s nimiž má Nový Bydžov své zkušenosti.

Občané se při povodni chovali velmi disciplinovaně, jejich kritika směřovala k tomu, že městská policie měla varovat včas širší okruh obyvatel než jen místa postižená už v dřívějších letech.

S vedoucím stavebního úřadu jsem 17. června 2013 uskutečnil následnou kontrolu v devíti nejvíce postižených budovách. Ještě po dvou týdnech ve třech případech po odčerpání prosakuje do sklepů voda, protože hladina spodní vody je dosud vysoká a izolace byla porušena.

Trhliny, vyvolané sednutím zdiva či základů, nepřesahují až na jeden případ přijatelné hodnoty. Škody vznikly na technickém vybavení (kotelny, dílny) a v knihovně, kde 1.PP slouží jako deponie knih. V knihovně bude nutno otlouci zbytky neodpadlých vnitřních omítek a omítnout celé 1.PP.

Závěrem: Z této povodně jistě vyvodí správce toku Povodí Labe nutné závěry. Podle mého názoru chybí na horním toku Cidliny a Javorky retenční prostor. A již před desítkami let provedená regulace řek mezi Smidary a Novým Bydžovem sehrála též negativní roli.

Ing. Jiří Otčenášek

člen výboru oblasti ČKAIT Hradec Králové, AO v oborech statika a dynamika staveb a pozemní stavby

Liberec

OHLÉDNUTÍ ZA EXKURZÍ DO MALÉ VODNÍ ELEKTRÁRNY VE SVIJANECH

Zajímavý článek v časopise Stavebnictví 05/2013 od Ing. Karla Kramla o malé vodní elektrárně ve Svijanech vyvolal nejen u stavební veřejnosti Libereckého kraje jak příznivou odezvu, tak i touhu vidět takové stavební dílo na vlastní oči. Proto tzv. Klub stavitelů Libereckého kraje uspořádal k Pernerovým mlýnům technickou a zároveň vlastivědně zaměřenou návštěvu.

Cílem exkurze bylo v první řadě zjistit, jak se v praxi osvědčuje symbióza dvou vodních elektráren na jediném jezu a dále jaké jsou praktické zkušenosti s vytvářením rybích přechodů přes zábrany vytvořené lidmi (které rybám neumožňují pohyb) až do jimi vyvolených končin a nejvhodnějších míst pro zakládání jejich dalších populací. Účastníkům odpoledního setkání však brzy došlo, že kromě vyjmenovaných dvou záležitostí tato návštěva přinesla ještě další poučení i poznatky.

Bylo to předně ujasnění, čemu se dá říkat ještě malá elektrárna, i když z jedoucího auta po rychlostní komunikaci z Prahy do Turnova je vedle Pernerových mlýnů opravdu snadno malou, přehlédnutelnou stavbou. Investiční náklady této malé vodní elektrárny se však pohybovaly řádově v desítkách milionů korun. V knize Ing. Pažouta není sice přímo definováno, do jak velkého výkonu je ještě vhodné užívat název malá elektrárna, ale sám investor nás upozornil na jinou, obdobnou elektrárničku realizovanou na Labi s trojnásobným výkonem, než je tato.

Za druhé – poznání takovéto stavby není a nebylo jen pro zastánce takzvané „zelené energie“, ale stalo se zajímavým stavitelským dílem zejména pro šest dalších rozličných stavebních profesí – od založení základové spáry hluboko pod dnem Jizery (viz zmíněný článek Ing. Kramla) až po odborníky v telematice.

Za třetí – bylo neméně zajímavé vidět stavbu bezprostředně po extrémních deštích. Termín návštěvy byl domluven a nebyl odvolán kvůli

Malá vodní elektrárna ve Svijanech – exteriér (foto: Ing. Stanislav Gajzler, Ing. Karel Zikmund)

nepředvídanému a neočekávanému okamžiku ukončení průchodu záplavové vlny, s čímž se pochopitelně předem ani nemohlo počítat. Vzduší hladiny bylo stále ještě o 50 cm výše než při normálním průtoku. (Datum návštěvy bylo 4. června, kdy na Vltavě i Labi mobilní i sypané ochranné hráze stále odolávaly abnormálním průtokům vod.) Přesto díky pochopení Ing. Perner, CSc., a jeho zástupce na tomto zařízení Ing. Hybnera jsme byli přivítáni a kromě obšírného výkladu nám bylo předvedeno dílo v plném provozu. S neobvyklým zájmem jsme mohli i sledovat odstavení turbíny z provozu a opět velmi rychlé přifázování generátoru k rozvodné veřejné síti.

Za čtvrté – překvapivé bylo zjištění, že po vstupu do přízemního domečku se přichází očitě prakticky ve stavbě věžového charakteru, kde každý detail vytvořil zkušený odborník jak z ryze technického, tak i estetického náhledu.

K překvapení došlo i při zjištění, že kromě stávající elektrárny na pravém břehu Jizery, kde je nainstalována jedna Francisova a jedna propellerová turbína, v této levobřežní elektrárně je nainstalována turbína Kaplanova, která při naší návštěvě pracovala se spádem necelého půl druhého metru a s okamžitým výkonem přibližně 70 kWh. Rozhodnutí pro Kaplanovou turbínu bylo podle vysvětlení též motivováno solidností a zkušenostmi i znalostmi rakouského dodavatele.

V době naší návštěvy byl 100 m dlouhý rybí přechod stále ještě z poloviny délky zaplaven povodňovou vlnou. I přes tuto skutečnost i tato součást stavby je provedena vysoce precizně. Postesknutí investora nad skutečností, že projekt byl předem schválen Komisí pro rybí přechody při Agentuře ochrany přírody a následně podle tohoto projektu důsledně realizován a nakonec členy téže schvalující komise kritizován ohledně několika nedostatků, původně odsouhlasených. „Profesionalita“ členů zainteresovaného orgánu se projevila jako administrativní, ekonomická i provozní brzda v konstruktivním přístupu dodavatele. Konečně nejsme dnešní, bylo slyšet od mnohých exkurzantů, takový přístup „profesionálního“ jednání totiž známe i z jiných profesí. Popularizace těchto a podobných staveb v našem rajonu přesvědčivě dokazuje, že tuzemské stavebnictví na tom není tak špatně, jak by se mohlo zdát z četby některých novinových článků od pisálků, kteří úroveň současného stavitelství posuzují stylem, ze kterého plyne, že to, co se daří, není v jejich zájmu.

Malá vodní elektrárna ve Svijanech – interiér (foto: Ing. Stanislav Gajzler, Ing. Karel Zikmund)

Děkujeme za neúnavné vysvětlení všech podrobností jak z období realizace samotné stavby, tak i ze současného provozu od Ing. Hybnera a přívětivému a ochotnému investoru, Ing. Pernerovi přejeme, aby v Jizeře bylo stále tolik vody, která umožní zkrácení desetileté až patnáctileté investiční návratnosti na minimum.

Ing. Václav Ropek
člen výboru oblasti Liberec

Pardubice

Stavba roku a vzdělávání.

POVODNĚ

Přestože se povodně netýkaly Pardubického kraje, oslovila Komora 54 AO z oblasti s žádostí o spolupráci. Osm z oslovených s autorizací IM nebo IS bylo ochotno spolupracovat z titulu jejich odbornosti.

STAVBA ROKU 2013 V PARDUBICKÉM KRAJI

Dne 1. července 2013 proběhla uzávěrka přihlášek soutěže Stavba roku 2013 v Pardubickém kraji. Celkem je přihlášeno 22 staveb ve čtyřech kategoriích:

Kategorie Rodinné a bytové domy:

- Renovace fary Dašice.

Kategorie Stavby občanské vybavenosti:

- Chrudim – Vodičkova vila, stavební úpravy a podkrovní vestavba;
- Slatiňany – Švýcárna – muzeum starokladrubského koně;
- Pardubice – rekonstrukce objektu univerzity;
- Seč – Ústupky – Wellness centrum kongres hotelu Jezerka;
- Česká Třebová – rekonstrukce a přístavba Městského muzea;
- Hlinsko – multifunkční centrum;
- Brandýs nad Orlicí – přístavba traktu rehabilitačního ústavu;
- Pardubice – rekonstrukce Plaveckého areálu;
- Letohrad – revitalizace areálu středověké tvrze Orlice;
- Přelouč – budova Městského úřadu;
- Pardubice – zámek – obnova hospodářských budov;
- Pardubice – rekonstrukce a přístavba Machoňovy pasáže.

Kategorie Stavby pro průmysl, zemědělství a vodní hospodářství:

- Prachovice – novostavba drtírny odpadů;
- Lázně Bohdaneč – vodojem s AT stanicí.

Kategorie Stavby inženýrské a dopravní; veřejná prostranství:

- Úhřetická Lhota – most ev. č. 340-008;
- Moravská Třebová – cesta od renesance k baroku;
- Pardubice – technické zázemí civilní části letiště a rozšíření pohybových ploch;
- Vysoké Mýto – městský klub, stavební úpravy venkovních prostor;
- Hlinsko – Betlém, revitalizace památkové rezervace lidové architektury;
- Zdechovice – ZŠ, úpravy pozemku;
- Pardubice – silnice II/324 – tichý kryt vozovky.

Slavnostní vyhlášení soutěže Stavba roku 2013 v Pardubickém kraji proběhne ve středu 25. září 2013 v sále Jana Kašpara v budově Krajského úřadu Pardubického kraje (bývalá reálka).

Původně plánovaný termín 12. září 2013, uvedený v podmínkách soutěže, musel být přesunut z důvodu výjezdního zasedání zastupitelstva Pardubického kraje.

Do 24. září 2013 lze na webových stránkách <http://stavbaroku.pardubickykraj.cz/anketa/> hlasovat pro jednotlivé stavby v anketě o cenu veřejnosti.

CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ČKAIT

Poslední dvě akce před prázdninami patřily mezi vyhledávané. První z nich byl seminář, který proběhl 23. května 2013, na velmi diskutované téma Oceňování ve stavebnictví, na němž o jednotlivých metodikách oceňování pohovořili Ing. Pavel Štěpán (ČKAIT Praha) a Ing. Michal Hanák z ÚRS Brno. Na straně druhé jsme si vylechli téma stanovení nabídkové ceny Ing. Jiřího Musila z firmy STAPS Žamberk a Ing. Pavla Špinlera, zastupujícího firmu CHLÁDEK & TINTĚRA Pardubice. A konečně exkurze do vily Tugendhat proběhla 12. června 2013. Auto-bus byl plný, všichni účastníci byli spokojeni.

Plán akcí ČŽV ve 2. pololetí 2013

- Dopravní konference Pardubice: čtvrtek 5. září, 10.00–15.00 hod., AFI PALACE Pardubice, Kongresový sál, Masarykovo nám. Pardubice;
- Exkurze na stavební veletrh – FOR ARCH 2013 Praha: úterý 17. září, odjezd 8.00 hod. od Arnošta, návrat 17.00 hod. tamtéž, Výstaviště Praha – Letňany;
- Novely prováděcích vyhlášek zákona č. 183/2006 Sb.: středa 2. října, 13.00–17.00 hod., Kongresový sál hotelu Labe, Masarykovo nám. 2633, Pardubice;
- Rekonstrukce a regenerace bytového fondu: úterý 22. října, 9.00–13.00 hod., Kongresový sál hotelu Labe, Masarykovo nám. 2633, Pardubice;
- Research, Development and Innovation in Trans-

port 2013 RDIT 2013 (Výzkum, vývoj a inovace v dopravě 2013):

1. den: seminář, čtvrtek 31. října 10.00–16.00 hod. – místo odloučené pracoviště VOŠS a SŠS Vysoké Mýto, kpt. Poplera 272, Vysoké Mýto,
2. den: exkurze, pátek 1. listopadu – místo Univerzita Pardubice, Studentská 95, Pardubice, podrobnosti budou upřesněny;
- Technické požadavky na stavební výrobky podle dokumentů ES a ČR – aktualizace 04/2013: úterý 12. listopadu, 13.00–17.00 hod., Kongresový sál (nebo Pardubický salonek) hotelu Labe, Masarykovo nám. 2633, Pardubice;
- Ochrana povrchů historických staveb: úterý 26. listopadu, 13.00–17.00 hod., Kongresový sál (nebo Pardubický salonek) hotelu Labe, Masarykovo nám. 2633, Pardubice;
- Změny v soukromém právu od 1. ledna 2014 ve vazbě na stavební činnost v ČR: úterý 10. prosince, 13.00–17.00 hod., Kongresový sál hotelu Labe, Masarykovo nám. 2633, Pardubice.

Ing. Radim Loukota
předseda oblasti Pardubice

Ostrava

TŘI AKTIVITY OBLASTI OSTRAVA V 1. POLOLETÍ

Vzděláváním stavebních inženýrů v Moravskoslezském kraji pro zvýšení konkurenceschopnosti byla ukončena příprava vzdělávacího cyklu s názvem Tvorba vzdělávacího programu pro stavební inženýry v Moravskoslezském kraji. Program byl zahájen před třemi lety. Ostravská oblastní kancelář byla partnerem FAST VŠB – TUO. V letošním roce byla příprava ukončena pilotním ověřením kvality a zájmu o nabízený způsob vzdělávání. V rámci programu bylo připraveno celkem šest vzdělávacích modulů: Diagnostika staveb, Dopravní stavitelství, Geotechnika, Příprava a realizace staveb, Stavební mechanika, Územní plánování. Program byl vytvořen ve spolupráci členů Komory, kteří zajišťovali metodickou přípravu a proškolení pedagogických pracovníků FAST. Ti pak vytvořili učební texty a prezentace. Členové oblasti odvedli kus dobré práce. Rád bych je představil a poděkoval jim za dobrou prezentaci ČKAIT.

Jsou to: František Kresta, Martina Papeschová, Martin Luňáček, Vladislav Varmuža, David Sedláček, Zdeněk Legerský. Poděkování patří také

architektům Petru Gajduškovi a Dagmar Saktarové, kteří metodicky spolupracovali na modulu Územní plánování. Veliký dík patří děkance Fakulty stavební prof. Ing. Darji Kubečkové, Ph.D., a jejímu perfektnímu týmu vysokoškolských pedagogů. Doufám, že se nám podaří v budoucnu spolupracovat i na některých dalších projektech. Kromě výměny zkušeností mezi pedagogy a praktiky umožnil tento program navázat i lepší společenské kontakty všech účastníků.

Vzdělávací program bude dále nabízen široké odborné veřejnosti a bude také zařazen do celoživotního vzdělávání ČKAIT. Pracovníci VŠB podrobně analyzovali dotazníky vyplněné účastníky programu a prezentovali je v grafech. Z vyhodnocení vyplynulo, že více než 50 % účastníků bylo s celkovým průběhem spokojeno. Výstupem projektu jsou mimo připravených přednášek také vzdělávací webové stránky a vzdělávací DVD. Účastníci dostali písemné materiály a osvědčení. Rovněž členové Komory získali tři body v rámci celoživotního vzdělávání AO.

STAVBA ROKU MSK

Multifunkční aula Gong sklídila úspěch v soutěži Stavba Moravskoslezského kraje 2012.

V pondělí 17. června 2013 byli hosté Janáčkovy konzervatoře svědky vyhlášení výsledků sedmého ročníku soutěže Stavba Moravskoslezského kraje 2012. Vyhlášovatelé soutěže, která se koná pod záštitou hejtmána kraje Miroslava Nováka, jsou Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR, ČKAIT, Obec architektů a Moravskoslezský kraj. Celou organizaci soutěže zajišťuje komunikační a marketingová společnost Pulary, s.r.o. Soutěž si za svou existenci získala jistou prestiž, což dokazuje i počet přihlášených staveb. V letošním ročníku vybírala jedenáctičlenná porota z devětadvaceti loni a předloni dokončených a zkolaudovaných staveb realizovaných v Moravskoslezském kraji.

„Při určování vítězů odborná porota posuzovala celkový architektonický výraz stavby a její zařazení do okolí. Důležitá byla i kvalita stavebních prací, vhodné použití materiálů, originalita, společenské poslání stavby nebo vliv na životní prostředí,“ uvedl předseda poroty Ing. Milan Balabán.

Hlavní cenou v kategorii Stavby občanské vybavenosti – novostavby se může pochlubit společnost GEMO OLOMOUC, spol. s r.o., se stavbou **Nová Karolína Park** za symbolický architektonický výraz, který podtrhuje vstup do komplexu budov a sleduje vstupní linii včetně oddychového využití vnitřního atria s odvětrávací šachtou

Oceněný most na silnici I/67 Skřečůň – Bohumín (foto: Pulary, s.r.o.)

jakožto vazbou na historickou minulost Ostravy. V kategorii Bytové domy se vítězem stala **Rezidence Nová Karolína**. Přihlašovatelem a investorem stavby je společnost New Karolina Residential Development, s.r.o. Projektantem je společnost Hlaváček a Partner, s.r.o., a zhotovitelem je společnost GEMO OLOMOUC, spol. s r.o. První místo v kategorii Rodinné domy získal **Rodinný dům Slavkov**. Přihlašovatelé a projektanti stavby jsou Ing. arch. Tomáš Binda, Ing. arch. Jan Zelinka ze společnosti Atelier 38, s.r.o. Zhotovitelem stavby jsou společnosti SSO – Slezské stavby, Opava s.r.o. a IPOS Opava s.r.o. Investorem stavby jsou manželé Kravulovi. Vítězem v kategorii dopravních, inženýrských a vodohospodářských staveb se stal **Most na silnici I/67 Skřečůň – Bohumín**. Přihlašovatelem a zhotovitelem stavby je společnost Firesta – Fišer, rekonstrukce, stavby a.s. Projektantem je společnost Stráský, Hustý a partneři s.r.o. a investorem stavby je Ředitelství silnic a dálnic České republiky.

Nejvyšší ocenění cenu Grand Prix získala **Multifunkční aula Gong** společnosti VÍTKOVICE a.s. Projektantem stavby je Ing. arch. Josef Pleskot, zhotovitelem společnost GEMO OLOMOUC, spol. s r.o., a investorem stavby je Dolní oblast VÍTKOVICE – zájmové sdružení právnických osob. Gong získal rovněž i Hlavní cenu v kategorii Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce.

„Cena Grand Prix byla udělena Multifunkční aule Gong za naprosto unikátní a zdařilé oživení industriální zóny, již téměř odsouzené k zániku, která je technicky ojedinělá v celé Evropě. Lokalita snad jen zázrakem a nadšením osvětlené skupiny mecenášů vykvetla do nevídané oživé technické krásy. Multifunkční aula je skvělým architektonickým dílem, ale i mimořádně technicky dobře zvládnutým komplexem. Je do budoucna majákem a základem pro rozkvět celé dolní oblasti Vítkovic. Je oprávněným cílem

uznání a obdivu nejen celé odborné, ale i široké veřejnosti. Takový komplexní úspěch stavebního díla překračuje hranice Moravskoslezského kraje a velmi pravděpodobně i České republiky,“ odůvodnil udělení ceny Grand Prix člen poroty Ing. arch. Igor Saktor.

Při konečném hodnocení byla udělena rovněž Cena odborné poroty, kterou získala stavba **Výzkumné a inovační centrum Moravskoslezského dřevařského klastru o.s. – Energeticky pasivní dům**, za přínos a propojení s vědou a výzkumem. Porota udělila toto ocenění především za to, že si v místě studenti mohou na vlastní zkušenosti ověřit stavebně-fyzikální informace, které by jinak získávali jen z příruček. Přihlašovatelem a zhotovitelem stavby je společnost RD Rýmařov s.r.o. Dalším prestižním oceněním, Cenou hejtmanky MSK, byla ohodnocena budova **VŠB – TUO Fakulta elektrotechniky a informatiky**. Na jejich výstavbě se podílely společnosti HOCHTIEF CZ a.s. a OHL ŽS,

Osobnost stavebnictví 2012: prof. Ing. Jindřich Cigánek, CSc.

a.s. Speciální Cena laické veřejnosti byla udělena Obchodnímu a společenskému centru **Breda & Weinstein**. Držitel tohoto ocenění vzešel z internetového hlasování, kde obdržel nejvíce hlasů.

Opět byla udělena také Cena děkana Fakulty stavební VŠB – TUO za nejlepší diplomovou práci. Toto ocenění získala **Ing. Lenka Kolarčíková** za diplomovou práci na téma Proměna území v Ostravě v centrální městskou strukturu. I v letošním ročníku si vyhlášovatelé připravili ocenění výrazné osobnosti, která se podílela na rozvoji Moravskoslezského kraje, a oceněním Osobnost stavebnictví pro rok 2012 se může pyšnit **prof. Ing. Jindřich Cigánek, CSc.**, který byl zakladatelem Fakulty stavební VŠB – TUO a po dvě funkční období byl jejím prvním děkanem, a to v letech 1997 až 2003. Doposud je profesorem Fakulty stavební, odborným garantem doktorského studijního programu hornické a podzemní stavitelství a zástupcem vedoucího katedry. Zabývá se problematikou a vývojem stavebních hmot, dříve také projektováním, výstavbou dolů a zahlazováním báňské činnosti.

ODBORNÁ EXKURZE DO PORTUGALSKA

Po loňské exkurzi na Madeiru jsme se rozhodli prohlédnout si Portugalsko. Vyrazili jsme 15. června večer z pražského letiště a vrátili se v noci 22. června. Bydleli jsme dva dny v Lisabonu a zbytek pobytu v městečku Nazaré. Odborný program exkurze jsme jako vždy doplnili o poznávání historických staveb a alespoň částečně i o poznání atmosféry této země včetně degustací portského a místního jídelníčku. Dva dny jsme měli volný program pro individuální prohlídky.

Hlavním bodem programu byly přednášky a prohlídky mostu Vasco da Gama a mostu 25. dubna. Trochu nás zklamali portugalská partneři, kteří se nedostavili na plánovanou schůzku s přednáškou a očekávanou diskuzí o obou mostech. Omluvili se v den konání a poslali pouze DVD s filmem o stavbě mostu Vasco da Gama, který jsme před odjezdem na prohlídku zhlédli v konferenční místnosti hotelu.

Most Vasco da Gama – Lisabon

Nejdelší most v Evropě s celkovou délkou 17 185 m se klene nad řekou Tejo. Rozhodnutí o jeho výstavbě vydala v roce 1991 portugalská vláda se záměrem ulehčit provozu na starším, o něco západněji položeném mostu 25. dubna. Stavba byla pojmenována podle slavného portugalského mořeplavce při příležitosti 500. výročí objevení cesty do Indie.

Výběrové řízení na financování projektu, stavbu mostu a jeho následné provozování vyhrála v roce 1994 společnost Lusoponte, což je kon-

Socha Krista vysoká 30 m na 75 m vysokém podstavci v Lisabonu (foto: Ing. Svatopluk Bijok)

sorcium portugalských, britských a francouzských společností. Stavební práce probíhaly od února 1995 do roku 1998, kdy byl most slavnostně otevřen před zahájením světové výstavy EXPO 98.

Most tvoří několik částí, jejichž výstavbu zajišťovaly jednotlivé společnosti konsorcia: severní most – 488 m / (11 polí), most EXPO – 672 m (12 polí), hlavní most – zavěšená, 826 m dlouhá konstrukce s rozpětími polí 203 + 420 + 203 m. Pylony v centrální části dosahují až do výšky 148 m nad hladinou řeky. Základy mostu v korytě řeky Tejo jsou uloženy na 820 pilotách, dlouhých 60 m, o průměru 2 m. Plavební kanál, tzv. severní, má výšku 47 m. Pilíře mostu byly vybudovány tak, aby snesly náraz lodí vážící 30 000 t, plující rychlostí 12 uzlů. Centrální most – nejdelší část mostu (6531 m), kterou tvoří osmdesát polí na pilířích, jež jsou založeny až 65 m pod dnem řeky.

Výška mostovky nad hladinou činí pouze 14 m. Výjimkou jsou dva plavební kanály (Barcas a Samora) s plavební výškou 30 m a s rozpětím polí 130 m, což dovoluje průjezd lodím střední velikosti. Jižní viadukt: 3825 m (84 polí). S břehy spojují most dvě příjezdové rampy dlouhé dohromady 4840 m. Celkem 30 m široká mostovka byla projektována pro šestiproudou silnici, na které je nejvyšší povolená rychlost 120 km/hod. Podle odhadů využije most až 130 000 vozidel denně.

Životnost stavby je zaručena po dobu 120 let a její konstrukce je navržena tak, aby vydržela až 4,5x silnější otřesy půdy, než byly v Lisabonu zaznamenány při katastrofálním zemetřesení v roce 1755 (8,7 Richterovy stupnice). Na financování projektu se podílela také EU – z kohezního fondu bylo vyplaceno 35 % nákladů a další třetinu celkové sumy poskytla ve formě půjčky Evropská investiční banka. Most je provozován na bázi stínového mýta (dálniční známky).

Most 25. dubna – Lisabon

Lisabonský visutý most Ponte 25 de Abril připomíná slavný Golden Gate Bridge v americkém San Franciscu. Byl postaven v roce 1966 za vlády diktátora Salazara, proto byl také původně pojmenován Ponte Salazar. K jeho přejmenování došlo až po tzv. Karafiátové revoluci v roce 1974, která ukončila diktaturu a nastolila v zemi demokracii.

Most vede z centra do příměstské části Lisabonu, kde se vyjímá téměř 30 m vysoká socha Krista na 75 m vysokém podstavci, inspirovaná sochou Krista Spasitele v Rio de Janeiru. Ocelová konstrukce mostu je dlouhá 2 km. Dolní mostovka byla v roce 1999 upravena pro velmi potřebnou železniční trať, vedoucí přes řeku Tejo. Most má šest silničních pruhů a spojuje pravý – severní břeh řeky Tejo s levým, jižním břehem. Celková délka mostu je: 2277,64 m. Výška nad hladinou řeky dosahuje 70 m, výška dvou hlavních věžových pilířů činí 11,248 m. Denně most využívá 150 000 aut a 157 vlaků.

Za přejezd mostu se platí jednorázový poplatek 2,15 eur/automobil. Příjem z výběru mýta plyne, stejně jako u mostu Vasco da Gama, konsorciu Lusoponte, které podle smlouvy provozuje oba mosty po dobu 33 let. Vybrané mýto z mostu 25. dubna nahradilo obvyklý státní příspěvek, kterým se stát podílí na financování projektu PPP.

Další program

Oceláře by v Lisabonu jistě zaujal výtah Santa Justa, jehož autorem je známý Eiffel. K odborné části zájezdu patřila i prohlídka slavné univerzity v Coimbre s nádhernou historickou knihovnou. Coimbra byla ve 14. století hlavním městem Portugalska. Stavbařsky zajímavé bylo i středověké městečko Óbidos s bílými domky zdobenými pestrými bouganviliemi. Městečko si podrobili již za 1. portugalského krále Alonsa Henrique v roce 1148 Maurové. Má nádhernou polohu na pahorku a obklopují je středověké hradby, jimž nahoře dominuje maurský hrad, dnes pousada. Óbidos je jeden z nejlépe dochovaných příkladů portugalského středověkého opevněného města. Účastníci zaujal také nádherný klášter v městečku Alcobaca, který je vyhlášený organizací UNESCO za světové dědictví. Nevynechali jsme ani návštěvu poutního místa ve Fátimě nebo prohlídku královského kláštera v Batalze, který je vystavěn ve stylu tzv. manuelské gotiky, kombinující formu pozdní gotiky a prvky renesance i maurské architektury.

Závěr

Účastníci hodnotili exkurzi v dotazníku velmi dobře, i když měla drobné „vady na kráse“. Jednak na rozdíl od tropických veder v ČR jsme si v Portugalsku užili dosti chladu s větrem od oceánu. Pršelo naštěstí jen trochu. Také odborná část nebyla na 100 % realizována. Při odletu domů jsme museli – naštěstí ještě před startem z důvodu technické poruchy – opustit letadlo a přemístit se do náhradního, které v pořádku a bezpečně doletělo, byť se značným zpožděním, do Prahy.

VZPOMÍNKA NA ING. ARCH. RADÚZE ROZHONA

Dlouholetý člen Komory nás 2. července 2013 opustil ve věku 88 let. Radúz Rozhon se narodil 15. prosince 1924 jako třetí – nejmladší – syn známého ostravského stavitele. Po roce 1989

Most 25. dubna v Lisabonu (foto: Ing. Svatopluk Bijok)

byl jedním ze zakládajících členů jak Českého svazu stavebních inženýrů, tak i České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě v Ostravě a zároveň dlouholetým členem výborů obou organizací. Byl autorizovaným inženýrem pro obor městského inženýrství, ve kterém byl na počátku místopředsedou zkušební komise. Jeho osudem se stalo územní plánování. Věnoval se mu celý život jak po stránce teoretické, tak i praktické.

Od roku 1999 byl členem státnicových komisí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na Fakultě stavební VŠB – TUO. V roce 2005 mu bylo uděleno Čestné členství ČKAIT a v roce 2011 obdržel ocenění za celoživotní dílo a přínos k rozvoji architektury v Ostravě od Obce architektů.

Radúz Rozhon nám zůstane v paměti jako kolega, který bez ohledu na svůj věk byl plný elánu a životního optimismu. Jeho životní moudrost, znalost oboru a umění nadhledu byly vždy přínosem pro naši činnost. Rádi jsme s ním diskutovali. Bude nám chybět.

*Ing. Svatopluk Bijok
předseda oblasti Ostrava*

Olomouc

Dvě exkurze na stavby v Olomouci.

DOSTAVBA SLOVANSKÉHO GYMNÁZIA V OLOMOUCI

Exkurze oblasti ČKAIT Olomouc a OP ČSSI Olomouc proběhla 25. června 2013.

Slovanské gymnázium vzniklo v roce 1867 jako první česká střední škola na střední a severní Moravě. Prvním maturitám předsedal osobně císař František Josef I., který kladl otázky z ruské, francouzské a anglické historie. Gymnázium absolvovala řada významných osobností včetně kardinála Františka Tomáška, arcibiskupa

Dostavba Slovanského gymnázia v Olomouci

Leopolda Přeřana, varhaníka Antonína Schindlera a jazzového pianisty Emila Viklického. Autor dostavby Ing. Miroslav Pospíšil, autorizovaný inženýr a autorizovaný architekt, je také absolventem Slovanského gymnázia.

Gymnázium už delší dobu nestačila kapacita historické budovy, část vyučování tak museli pedagogové i studenti trávit v dřevěném, provizorním pavilonu ze sedmdesátých let, který neodpovídal moderním standardům a také nesplňoval hygienické požadavky. Dostavbou škola získá nové výukové prostory, novou jídelnu, tělocvičnu, venkovní hřiště na její střeše a šatny. Dále specializované laboratoře, hygienická zařízení. Součástí budovy jsou i venkovní úpravy včetně příjezdové komunikace, parkoviště a výsadba zeleně.

„Stávající budova byla pevným bodem, kterého jsme se drželi. Novou budovu jsme navrhli tak, aby na něj vhodným způsobem a citlivě navázala. Nová pětipatrová budova je ve dvorním traktu napojena na dostavbu Pedagogické fakulty. Bude tedy symbolem propojení středního a vysokého školství,“ vysvětlil autor projektu. V interiérech dominuje pohledový beton a dřevo. Autoři konstrukční části Ing. Stanislav Barák a Ing. František Balcárek, oba autorizovaní inženýři, nás informovali o založení budovy na velkopříměrových pilotách, které jsou pod základovou deskou a jsou umístěny u stávající budovy tak, aby zatížení od nové budovy nemělo negativní účinky na historickou budovu. Tělocvična je navržena jako dvoupodlažní budova zastřešená plochou střechou. Střešní konstrukce nad tělocvičnou bude sloužit jako basketbalové hřiště. Nosná konstrukce střechy je provedena z dřevěných nosníků 1240/240 kladených po 1500 mm. Horní pás dřevěných vazníků je opatřen trapezovým plechem, do něhož je vybetonována železobetonová deska,

která je propojena s obvodovými nosnými stěnami a zajišťuje prostorovou stabilitu budovy. Na střeše je hřiště obehnané ochrannou sítí, která je vynesena předpnutými ocelovými lany. Ty jsou podepřeny ocelovými sloupy. Podpurná konstrukce byla navržena na základě statických podkladů ochranných sítí JAKOB. Dostavbu realizují firmy GEMO a OHL ŽS, a.s., které odvedly velmi dobrou kvalitu stavebních prací. Stavba byla zahájena 14. února 2012 a v září 2013 začne výuka v nové budově.

*Ing. Anežka Najdekrová
předsedkyně oblasti Olomouc*

STAVBA HOTELU CLARION A CPI CITY CENTER

Dne 27. května 2013 uspořádaly Český svaz stavebních inženýrů a ČKAIT společně exkurzi na stavbu Hotelu Clarion a CPI City Center na Masarykově třídě v Olomouci. Tento velký kongresový komplex je ve finále výstavby. Jeho součástí je velký kongresový sál s kapacitou

Technologická montáž na navštívených stavbách

dvanáct set míst, hotel se 126 pokoji, luxusní kancelářské prostory i podzemní parkoviště. To vše již brzy začne sloužit prvním zákazníkům v prostoru bývalého hotelu Sigma naproti olo-mouckému hlavnímu nádraží. Tento komplex tak může nabídnout v kongresovém sále 1000 m² pro pořádání plesů či kongresů, administrativ-ní budova pak 6000 m² pro kanceláře. Součástí komplexu jsou i malé salonky a restaurace. Zho-tovitelem rekonstrukce je stavební společnost PSJ a.s., projekt rekonstrukce zpracoval Ing. arch. Zbyněk Zavřel.

Velmi zdařilé exkurze se zúčastnilo na cca čtyřicet účastníků z řad ČSSI a ČKAIT, kteří si díky odbornému a poutavému výkladu manažera projektu Ing. Filipa Kašíka a hlavního stavby-vedoucího Ing. Pačese odnesli mnoho nových technických poznatků a zajímavých informací.

Ing. Zdeněk Chlup
Ing. Stanislav Vlček
oblastní pobočka ČSSI Olomouc

Brno

BRNĚNSKÉ EXKURZE

Brněnská kancelář vedle standardně pořádaných seminářů celoživotního vzdělávání připravila v prvním pololetí pro své členy ve spolupráci s ČSSI zajímavé exkurze.

Koncem května měli zájemci možnost navštívit a prozkoumat výstavbu **komplexu Moravia Thermal v Pasohlávkách**. Komplex se sou-

Exkurze do obchodně administrativního centra Quadrio v Praze

časným názvem Aqualand Moravia napojený na zcela ojedinělý zdroj geotermální vody v ČR s vysokým obsahem sirovodíku a minerálních látek s hloubkou vrtu 1450 m, teplotou vody až 46 °C a kapacitou až 17 l/s je v současnosti již v provozu.

Odborná exkurze do **Vojenského technického muzea v Lešanech** oslovila začátkem června zájemce o vojenskou techniku a historii. Jedná se o muzeum s unikátními sbírkami zbraní. Sbírkou tvoří více než 700 historických tanků, kanonů, motocyklů, obrněných, nákladních i osobních vojenských vozidel, včetně raketové techniky. Nejstarší exponáty pocházejí z konce 19. století. Sbírkový jsou prezentovány v deseti halách, pod šesti přístřešky a na volném prostranství.

Exkurze na stavbu **obchodně-administrativního centra Quadrio a na estakádu pražského okruhu Radotín v Praze** poskytla představu o tom, jak jsou naši stavbaři schopni vypořádat se s výzvou na realizaci velkého komplexu v husté zástavbě a propojit ho v několika podzemních úrovních se stávající infrastrukturou. Rezidence Quadrio s celkovou podlažní plochou

51 000 m² nabízí obchodní plochy, kancelářské prostory a luxusní byty a znamená revitalizaci prostoru nad stanicí metra Národní třída v Praze.

Zvědavá veřejnost může pozorovat postup stavby přímo z ulice díky speciálně upravenému oknu, které umožňuje nahlédnout do míst, kam zatím mohou pouze stavbaři.

Skupina ČKAIT si nejprve poslechla poutavý výklad o dosavadním průběhu stavby se všemi nástrahami a úskalími, které takový projekt přináší. Součástí projektu je i rekonstrukce stanice metra Národní třída. Stavbu zahájil Metrostav v červenci 2012. Pak – vybaveni přilbami a reflexními vestami – jsme se spustili do hlubin stavební jámy. V době, kdy jsme stavbu navštívili, probíhaly práce v hloubce 24 m pod zemí, jedná se tedy o jednu z nejhlubších otevřených jam v Praze. V této části se instaluje izolace a monolitická konstrukce vzduchotechnického kanálu metra, který se nachází pod samotnou základovou deskou budovy Quadrio. Z důvodu komplikované dopravní dostupnosti jsou na stavbě umístěny betonovací věže dceřině

Lochkovský most

Radotínský most

Na staveništi administrativního centra Quadrio v Praze

společnosti Pražské betonpumpy a doprava s.r.o., které plynule zásobují autodomíchače betonem. Celý suterén a základová deska bude obalena antivibračními rohožemi, které ochrání budovu před vibracemi od průjezdů tramvají i vlakových souprav metra. Podle harmonogramu by výstavba měla být dokončena na podzim příštího roku. Investorem projektu je společnost CPI Group.

Po volném programu v Praze, kdy mnozí využili možnost prohlédnout si výstavu Lendl – Mucha, jsme pokračovali v cestě po rychlostní silnici Pražského okruhu do Radotína a Lahovic s pohledem na Radotínský most a prohlídkou Lochkovského mostu s poutavým výkladem doc. Pavlíčka. Průjezd Lochkovským tunelem byl kvůli opravě (snad v souvislosti s nedávnými povodněmi) sveden pouze do levého (užšího) tubusu.

Brněnská kancelář má v úmyslu zopakovat exkurzi na OAC Quadrio i ve třetím čtvrtletí t.r.

*Ing. Alena Kozáková
tajemnice oblasti Brno*

Zlín

VE ZLÍNĚ JE VELKÝ ZÁJEM O ÚČAST V SOUTĚŽI STAVBA ROKU ZLÍNSKÉHO KRAJE

Od valné hromady již uplynul nějaký čas, a tak bych vás rád seznámil s činností pobočky od ledna 2013. Na úvod pár čísel. Z přehledu o počtu autorizovaných osob k 29. kvě-

tnu 2013 vyplývá, že celkem je autorizováno 29 327 osob, z toho ve Zlínském kraji je autorizováno 1356 osob. Nejvíce autorizovaných osob je v oboru pozemní stavby – 858 osob, následuje obor technika prostředí staveb – 211 osob a obor technologická zařízení staveb – 115 osob. Ke stejnému datu, tj. k 29. květnu 2013, je podáno ve Zlínském kraji osmnáct žádostí o autorizaci.

V průběhu roku 2013 bylo uskutečněno v rámci ČŽV pět přednášek a dvě odborné exkurze. Podle počtu přítomných na přednáškách lze usuzovat, že témata přednášek i volba přednášejících byla zvolena vhodně. Nejvíce zaujala přednáška o novém stavebním zákoně a přednáška Bezbariérové užívání staveb. Pobočka zorganizovala, stejně jako každý rok, návštěvu Stavebního veletrhu v Brně a velký zájem byl také o exkurzi Dolní oblast Vítkovice a Dolu Hlubina. V nadcházejícím období chceme v tomto trendu pokračovat.

Nejvíce jsou vidět výsledky práce autorizovaných osob v soutěži Stavba roku Zlínského kraje. Zlínský kraj má dlouhou stavbařskou tradici. Tomu nasvědčuje i velký zájem o tuto soutěž. Do soutěže Stavba roku Zlínského kraje 2012 se přihlásilo 51 staveb, což je opět největší počet přihlášených staveb v porovnání se všemi kraji. Odborná porota, složená z krajské stavební společnosti Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR, ČKAIT, České komory architektů a zástupců Zlínského kraje pod záštitou hejtmána Zlínského kraje, uspořádala tuto soutěž již po jedenácté.

Stavby byly rozděleny do sedmi kategorií. V každé kategorii byly uděleny hlavní ceny a čestná uznání. Kromě těchto cen je dále udělována Cena hejtmána Zlínského kraje a Cena novinářů. Poprvé v tomto ročníku byla zdůrazněna činnost stavbyvedoucího, která je nezaměnitelnou a rozhodující činností ve stavebním procesu. Byl oceněn stavbyvedoucí roku, který převzal ocenění z rukou předsedy ČKAIT a generálního ředitele SPS ČR.

Součástí této soutěže je již tradičně soutěž o nejlepší studentskou práci. Účastní se jí studenti středních škol se zaměřením na stavebnictví, mající působnost ve Zlínském kraji. Hlavním cílem soutěže je zapojit studenty do řešení konkrétních úkolů a seznámit odbornou i laickou veřejnost s pracemi studentů. V letošním roce byla vybrána lokalita ve Zlíně a úkolem studentů bylo navrhnout v této lokalitě stavby pro bydlení, vily a viladomy. Pro ocenění si přišli i učni, kteří úspěšně reprezentovali Zlínský kraj v celostátních soutěžích.

(V závorce jsou uvedena jména autorizovaných osob, které se podíleli na stavbách, vyhlášených v soutěži Stavba roku Zlínského kraje.)

• Cenu hejtmána Zlínského kraje získala stavba: **Provozovna Pneu Vraník Slušovice**

(Za projektanta: Ing. arch. Jiří Kotásek, CSc., za dodavatele: Antonín Kožela).

Jde o výrobní halu, která svou ekologickou výrobou přispívá k ochraně životního prostředí, vytváří nové pracovní příležitosti a rozšiřuje služby v této části zlínského regionu.

• Cenu novinářů získala stavba: **Živá škola, Živá voda Modrá – svět vodních ekosystémů** (Za projektanta: Ing. Martin König).

Jde o stavbu, která umožňuje uvést do života sladkovodní a botanickou expozici. Zvláštností je podvodní, 8 m dlouhý tunel. Je nejdelším proskleným tunelem ve volné přírodě v Evropě, umožňuje pozorovat život v šesti-metrové hloubce pod hladinou rybníka.

Hlavní ceny podle kategorií:

• Stavby občanské vybavenosti: **Rekonstrukce a dostavba hotelu POHODA Pozlovice** (Za dodavatele: Ing. Petr Navrátil).

• Domy pro bydlení: **Revitalizace bytového domu, ul. U zimního stadionu ve Zlíně.**

• Rodinné domy: **Funkcionalistický rodinný dům ve Zlíně na Podhoří** (Za dodavatele: Jakub Navláčil).

• Dopravní, inženýrské stavby a ekologické stavby: **Zkapacitnění silnice II/497 a úprava křižovatky se silnicí I/55 v Uherském Hradišti** (Za dodavatele: Radim Horňák).

• Realizace rozvojových projektů měst a obcí: **Brumov – Bylnice, regenerace náměstí.**

• Stavby realizované mimo území kraje: **ŠKODA MUZEUM, Mladá Boleslav** (Za dodavatele: Ing. Petr Navrátil).

• Stavbyvedoucí roku: **Antonín Kožela (A0), stavbyvedoucí stavby Pneu Vraník Slušovice.**

Jedním z cílů pořádání soutěže je zviditelnit projektové a dodavatelské firmy ve Zlínském kraji, které realizují zajímavé stavby. Díky soutěži se dostalo do povědomí veřejnosti mnoho staveb, které se postavily, rekonstruovaly a modernizovaly v rámci kraje.

V letošním roce postihla část území naší republiky povodeň. Na výzvu pomoci při povodních reagovalo z oblastní pobočky Zlín osm autorizovaných osob. Z těchto osmi autorizovaných osob bylo pět statiků, jedna A0 z oboru pozemní stavby, jedna A0 z oboru dopravní stavby a jedna A0 z oboru mosty a inženýrské konstrukce. Všem patří velké poděkování za pomoc a jsme rádi, že jsou mezi autorizovanými osobami lidé, kteří jsou ochotni přispět k řešení vzniklých situací, které taková živelní pohroma doprovází.

Pro rozvoj Komory je nutná spolupráce se všemi autorizovanými osobami, proto se na nás obračejte s profesními problémy, posílejte náměty, postřehy pro rozvíjení činnosti ČKAIT.

*Ing. Jiří Matuš
předseda oblasti Zlín*

Právní podpora pro členy ČKAIT

Dotazy ke zveřejnění vybrala Ing. Hedviga Klepáčková, vedoucí Střediska legislativně právního ČKAIT.

I. AUTORSKÁ PRÁVA – POKRAČOVÁNÍ Č. 3

Pokračujeme ve zveřejňování další části stanovisek k problematice autorskoprávní ochrany architektonických děl ve výstavbě vypracované Českou společností pro stavební právo (celé znění stanoviska je již zveřejněno na webových stránkách Komory v rubrice Často kladené dotazy).

3. Může předmětem autorské ochrany být dokumentace pro vydání územního rozhodnutí?

Odborná literatura rozlišuje zachycení ideálního architektonického díla hmotně, např. v architektonické studii, respektive v architektonickém návrhu stavby, po němž může následovat další podoba téhož architektonického díla až po jeho vyjádření trojrozměrnou rozmnoženinou – stavbou. Z tohoto hlediska pak vstupuje do dvojrozměrného rozmnožování architektonického díla, tj. zpracování projektové dokumentace, kromě autora architektonického díla – architekta (není však podmínkou) projektant. Není vyloučeno, aby architekt a projektant byli jedna a tatáž osoba. Na druhou stranu architekt nemusí být striktně autorizovanou osobou, na rozdíl od zpracovatele projektové dokumentace. Při vytváření architektonického díla, které nemusí být nezbytně nutno vyjádřeno v projektové dokumentaci podle stavebního zákona, se však může jednat o architektonickou studii nebo architektonický návrh, musí architekt, má-li být smlouva o dílo řádně splněna a architektonické dílo sloužit svému účelu, již od počátku svého vytváření patřičně zohlednit jeho stavebně technické určení, zejména pak přihlídnout k jeho technické proveditelnosti trojrozměrného rozmnožení díla stavbou a zohlednění veřejnoprávních požadavků na takové dílo z hlediska jeho určení a umístění.

Dokumentace pro vydání územního rozhodnutí je zpracovávána z hlediska veřejnoprávních požadavků a pro úřední účel územního řízení, přičemž v sobě mimo jiné zahrnuje zásady urbanistického, architektonického a výtvarného řešení stavby (příloha č. 4, část C, bod 1.c vyhlášky č. 503/2006 Sb.). Obsahuje-li dokumentace pro vydání územního rozhodnutí architektonické dílo, které naplňuje pojmové znaky autorského díla, tj. je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti, je vyjádřena v jakékoli objektivně vnímatelné podobě, včetně podoby elektronické, pak požívá autorskoprávní ochrany podle autorského zákona.

4. Do práva autorského nezasahuje ten, kdo navrhne nebo provede změnu dokončené stavby, která je vyjádřením architektonického díla – viz § 38d písm. b), jsou-li splněny podmínky v tomto ustanovení uvedené. Vyplývá z tohoto ustanovení, že nemusí být vyžadován souhlas autora architektonického díla? Co dělat v případě, když autor nesouhlasí?

Ustanovení § 38d písm. b) autorského zákona je vyjádřením skutečnosti, že architektonická díla jsou převážně zpracována na zakázku a autorskoprávní úprava musí respektovat hospodářskou investici, kterou vynaložil objednatel do cizí tvůrčí činnosti, jeho důvěry v cizí tvůrčí schopnosti s tím, že jeho očekávání bude naplněno. Citované ustanovení proto stanoví tzv. zákonnou licenci k dílům architektonickým, jejíž podstatou je omezení autorských práv autora existující stavby jakožto rozmnoženiny autorského díla. Zákonem dovolené užití architektonického díla se týká pouze stavby dokončené. Zákonná licence znamená, že osoba navrhující změnu již dokončené stavby, což může být vlastník, ale i jiná osoba,

může provést změnu této stavby v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty stavby, a to bez souhlasu autora. Zachována však musí být kritéria stanovená zákonem, tj. musí jít o změny nezbytně nutné a musí být šetřena hodnota architektonického díla. Komentář k autorskému zákonu vysvětluje, že nezbytnost změn může vyplývat například z faktického stavu stavby (nutnost oprav) nebo z nutnosti vyhovět veřejnoprávním předpisům. (Telec, L., Tůma, P.: Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, str. 408.)

Souhlas autora je nutno získat jen v případech, pokud by uvažované změny stavby přesahovaly rámec daný uvedenou zákonnou licencí. Neudělí-li autor svůj souhlas a změny budou přesto provedeny, půjde o neoprávněný zásah do autorských práv, jde o porušení autorova osobnostního práva autorského na nedotknutelnost díla (§ 11 odst. 3 autorského zákona) a autorova majetkového práva autorského k rozmnožování díla a užití v pozmeněné nebo zpracované podobě (§ 12 a 13 autorského zákona).

Podle § 28 autorského zákona dílo, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv, může každý bez dalšího volně užít, přičemž podle § 27 autorského zákona trvají majetková práva po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Osobnostní práva autorská zanikají smrtí autora, přičemž po smrti autora smí být dílo užito pouze způsobem nesnižujícím jeho hodnotu (§ 11 autorského zákona). Zákonná licence podle § 38d písm. b) se tedy vztahuje pouze na architektonická díla, jejichž autor je naživu nebo od smrti autora uplynulo méně než 70 let. Uplynulo-li od smrti autora 70 let, je architektonické dílo dílem volným, na kterém lze bez souhlasu autora či dědiců autorských práv majetkových provádět změny, přičemž ve smyslu § 11 odst. 5 podle § 11 autorského zákona nesmí jít pouze o změnu, kterou by došlo ke snížení hodnoty architektonického díla.

5. Kdo je nositelem autorských práv, jestliže projektová dokumentace vzniká jako dílo několika autorů? Jedná se o dílo souborné (§ 2 autorského zákona), nebo o dílo kolektivní (§ 59 autorského zákona)?

Vznikne-li architektonické dílo, které je součástí projektové dokumentace jako dílo několika autorů, jde ve smyslu § 8 autorského zákona o spoluautorské dílo. Podle tohoto ustanovení přísluší právo autorské k dílu, které vzniklo společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů do doby dokončení díla jako dílo jediné (dílo spoluautorů), všem spoluautorům společně a nerozdílně. Na újmu vzniku díla spoluautorů není, lze-li výsledky tvůrčí činnosti jednotlivých spoluautorů díla odlišit, pokud tyto nejsou způsobilé samostatného užití.

Ve smyslu § 2 odst. 5 autorského zákona je u děl souborných autorsky chráněna tvůrčí povaha výběru a uspořádání jednotlivých děl. V tom je prvek díla souborného. Vedle toho mohou být autorsky chráněny i jednotlivé příspěvky, které byly do souborného díla zahrnuty. Projektová dokumentace, respektive jejich několik na sebe navazujících stupňů, není souborným dílem, neboť u ní nejde o ono tvůrčí sebrání a uspořádání jednotlivých na sobě nezávislých děl. O kolektivním díle viz odpověď na otázku 9.

II. ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH, PROVÁDĚCÍ VYHLÁŠKA A JEJICH NÁVAZNOST NA STAVEBNÍ ZÁKON

Předseda ČKAIT 12. února 2013 dopisem oslovil náměstka ministra pro místní rozvoj a požádal o interpretaci některých ustanovení zákona o veřejných zakázkách:

Dovolují si obrátit se na Vás s několika dotazy týkajícími se interpretace některých ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (ZVZ), po novele provedené zákonem č. 55/2012 Sb., respektive ustanovení prováděcí vyhlášky č. 230/2012 Sb., se kterými se setkávají členové České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) při své práci, konkrétně při zpracovávání projektových dokumentací, které se mají stát součástí zadávací dokumentace veřejných zakázek na stavební práce. Jsem si vědom skutečnosti, že Ministerstvo pro místní rozvoj není oprávněno podávat závazný výklad zákona, avšak jeho stanovisko, jako věcně příslušného ústředního správního orgánu odpovědného mimo jiné za metodickou činnost v oblasti veřejných zakázek, má pro ČKAIT velký význam. Autorizované osoby jsou níže specifikované problémy nuceny řešit při své každodenní práci, přičemž jejich správné řešení má dalekosáhlé dopady jak na ně samotné (v důsledku smluvní odpovědnosti za zpracování projektové dokumentace v souladu se ZVZ a jeho prováděcími předpisy), tak na zadavatele, kteří si zpracování projektové dokumentace u těchto osob objednají.

Ustanovení § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ – vymezení pojmu „příslušná dokumentace“

Podle znění novelizovaného ustanovení § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ musí zadávací dokumentace veřejné zakázky na stavební práce obsahovat mimo jiné:

„příslušnou dokumentaci v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem zpracovanou do podrobností, které specifikují předmět veřejné zakázky v rozsahu nezbytném pro zpracování nabídky“.

V praxi není výklad uvedeného ustanovení jednoznačný, a to rovněž z hlediska jeho vztahu ke stavebnímu zákonu, respektive jeho prováděcím vyhláškám č. 499/2006 Sb. a č. 146/2008 Sb. a návazně z hlediska dopadů do autorizačního zákona (zákon č. 360/1992 Sb.).

Ustanovení § 1 odst. 3 příslušné prováděcí vyhlášky, tj. vyhlášky č. 230/2012 Sb., stanoví, že: „Pro všechny stavby je příslušnou dokumentací projektová dokumentace pro provádění stavby.“ Samotná vyhláška přitom pojem „dokumentace pro provádění stavby“ nedefinuje, ani neobsahuje odkaz na zvláštní právní předpis, který by ho definoval. V souladu se zásadami interpretace právních předpisů však máme za to, že v takovém případě je třeba využít analogie a pojem vykládat ve smyslu jiného právního předpisu, který upravuje věcně příbuznou problematiku, tj. v tomto případě stavebního zákona, respektive přílohy č. 2 vyhlášky č. 499/2006 Sb., eventuálně přílohy č. 3, 6 a 9 vyhlášky č. 146/2008 Sb., v případě dopravních staveb.

Dotaz č. 1: Je pojem „dokumentace pro provádění stavby“ v § 1 odst. 3 vyhlášky č. 230/2012 Sb. totožný s pojmem používaným stavebním zákonem a jeho prováděcími vyhláškami?

Pokud bychom vycházeli čistě z díky § 1 odst. 3 vyhlášky č. 230/2012 Sb., mohli bychom dojít k názoru, že součástí zadávací dokumentace veřejných zakázek na stavební práce (tj. příslušnou dokumentaci) musí být dokumentace pro provádění stavby v tom smyslu, jak ji rozumí stavební zákon, se všemi z toho plynoucími důsledky (zejména povinnost jejího zpracování autorizovanou osobou podle zákona č. 360/1992 Sb., včetně jejího označení autorizačním razítkem a z toho plynoucí odpovědnosti).

Pokud však vyjdeme z díky § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ ve spojení s výše citovaným ustanovením vyhlášky a rovněž s § 1 odst. 1 téže vyhlášky, můžeme dojít ke zcela jinému závěru. Ustanovení § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ hovoří totiž o „rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem“. Pokud si za tato slova dosadíme § 1 odst. 3 vyhlášky č. 230/2012 Sb., pak můžeme ustanovení číst jako:

„příslušnou dokumentaci v rozsahu (projektové dokumentace pro provádění stavby)“.

V takovém případě je ovšem možno dojít k závěru, že ZVZ odkazuje na tento pojem, a tedy zprostředkovaně na stavební zákon a jeho prováděcí vyhlášky jen v rámci legislativního zjednodušení, tj. z hlediska vymezení obsahu příslušné dokumentace, aniž by se jednalo o identickou dokumentaci. Jde tedy

o zjednodušení, které je použito namísto toho, aby vyhláška č. 230/2012 Sb. dublovala vymezení obsahu stanoveného ve vyhlášce č. 499/2006 Sb. (respektive č. 146/2008 Sb.). Z použití této legislativní techniky by pak ovšem neměly plynout žádné další důsledky, které platí pro dokumentaci pro provádění stavby, jak ji definuje stavební zákon (tedy dokumentaci určenou ve smyslu § 92 stavebního zákona pro posouzení veřejných zájmů při provádění stavby, při kontrolních prohlídkách stavby nebo při vydávání kolaudačního souhlasu). V takovém případě by pak ani nebylo nutné, aby příslušnou dokumentaci podle § 44 odst. 4 ZVZ zpracovával autorizovaný inženýr (viz § 18 písm. a) zákona č. 360/1992 Sb.). Na její zpracování by se nenahlíželo jako na vybranou činnost ve výstavbě podle § 158 odst. 2 písm. g) stavebního zákona.

Dotaz č. 2: Je odkaz na dokumentaci pro provádění stavby použit jen z důvodu legislativního zjednodušení? „Příslušnou dokumentaci“ tedy nelze s touto dokumentací ztotožnit jinak než z hlediska vymezení obsahu, nikoliv však z hlediska dopadů plynoucích ze stavebního zákona a autorizačního zákona (nejedná se tedy o identické dokumentace)?

Kromě toho ustanovení § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ zachovalo z původního znění zákona navazující část věty, která zní: „zpracovanou do podrobností, které specifikují předmět veřejné zakázky v rozsahu nezbytném pro zpracování nabídky“. Z tohoto a rovněž z § 1 odst. 1 vyhlášky č. 230/2012 Sb., který obšírně vymezuje, co se rozumí příslušnou dokumentací z hlediska obsahu („dokumentace určující stavbu v technických, ekonomických a architektonických podrobnostech, které jednoznačně vymezují předmět veřejné zakázky, jeho hmotové, materiálové, stavebně-technické, technologické, dispoziční a provozní vlastnosti, vzhled a jakost“) a účelu („která umožňuje vyhotovit soupis stavebních prací, dodávek a služeb – dále jen soupis prací – včetně výkazu výměr“), lze dovodit, že dokumentace zpracovaná v rozsahu dokumentace pro provádění stavby nemusí být dostačující pro splnění § 44 odst. 4 ZVZ. Projektant by v takovém případě musel vždy posoudit, zda dokumentace:

- specifikuje předmět veřejné zakázky v rozsahu nezbytném pro zpracování (porovnatelných) nabídek;
- určuje stavbu v podrobnostech vyžadovaných § 1 odst. 1 vyhlášky č. 230/2012 Sb.;
- umožňuje vyhotovit soupis prací s výkazem výměr a dokumentaci případně příslušným způsobem rozšířit a doplnit.

Dotaz č. 3: Je třeba § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ ve spojení s § 1 vyhlášky č. 230/2012 Sb. vykládat tak, že zpracování příslušné dokumentace striktně v rozsahu dokumentace pro provádění stavby podle stavebního zákona nemusí být vždy dostačující, nýbrž že projektant musí vždy posoudit, zda taková dokumentace splňuje další požadavky citovaného ustanovení, respektive citované vyhlášky?

Dokumentace pro provádění stavby ve smyslu stavebního zákona je určena primárně pro kontrolní prohlídky prováděné stavby, předpokládá se tedy, že bude zpracována ve velké míře detailu a již pro konkrétní používané výrobky a technologie. Toto je ovšem v příkrém rozporu se základními zásadami stanovenými § 6 ZVZ a ustanovením § 44 odst. 11 (viz rovněž dotaz dále), které vyžadují, aby soutěž o veřejnou zakázku probíhala na základě neutrálních specifikací (s výjimkou nově vloženou do § 44 odst. 11 ZVZ).

Projektant zpracovávající příslušnou dokumentaci pro účely ZVZ je tak konfrontován s rozpor, který není snadné vyřešit. Na jedné straně je povinen zpracovat příslušnou dokumentaci v rozsahu projektové dokumentace pro provádění stavby, na druhé straně je povinen neporušit zákaz diskriminace a zákaz používání konkrétních, příznačných označení.

Máme za to, že pokud z právního předpisu vyplývají dvě konkurující si právní povinnosti, je třeba je vyložit tak, aby byly v maximální možné míře zachovány obě, a to zejména s přihlédnutím k jejich smyslu. Vzhledem k tomu, že v daném případě je jednou z konkurujících si povinností jedna z hlavních zásad zadávacího řízení, která vyplývá přímo z práva Evropské unie, je proto třeba ji při interpretaci ustanovení § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ upřednostnit. V takovém případě by tedy projektant byl povinen zpracovat

příslušnou dokumentaci v takovém rozsahu, aby v maximální možné míře dodržel její obsah, jak vyplývá z prováděcích předpisů ke stavebnímu zákonu, avšak aby zároveň neporušil zásadu zákazu diskriminace, respektive neutrální specifikace požadovaného plnění. Z tohoto důvodu může být podle našeho názoru někdy nutné zcela nedodržet požadavky vyplývající z obsahu dokumentace pro provádění stavby ve smyslu stavebního zákona, aniž by to znamenalo porušení ZVZ.

Dotaz č. 4: Je správný takový výklad § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ, podle něhož zadavatel, respektive projektant, musí při tvorbě příslušné dokumentace primárně dodržet základní zásady podle § 6 ZVZ, respektive povinnost neutrální specifikace podle § 44 odst. 11 ZVZ, a tudíž je případně povinen se odchýlit od striktního dodržení obsahu dokumentace pro provádění stavby, pokud by požadavky na tento obsah kladené stavebním zákonem a jeho prováděcími vyhláškami byly s citovanými ustanoveními ZVZ v rozporu?

Ustanovení § 44 odst. 11 ZVZ – „výjimka“ pro příznačná označení u veřejných zakázek na stavební práce

Ustanovení § 44 odst. 11 ZVZ obecně zakazuje používání tzv. příznačných označení, která by mohla zvýhodňovat v soutěži určité výrobce nebo výrobky. Toto ustanovení již dříve obsahovalo (v souladu s evropskými zadávacími směrnici 2004/18/ES a 2004/17/ES, jejichž je transpozicí) určité výjimky. Tyto výjimky byly novelou provedenou zákonem č. 55/2012 Sb. rozšířeny ve vztahu k veřejným zakázkám na stavební práce následující větou: V případě stavebních prací lze takový odkaz připustit, pouze pokud nepovede k neodůvodněnému omezení hospodářské soutěže. Zároveň byla upravena poslední věta odstavce tak, že i v uvedeném případě (a jiných přípustných případech) musí zadavatel výslovně připustit použití jiných, kvalitativně a technicky obdobných řešení.

Aplikace uvedeného ustanovení však není jednoznačná. Otázka přitom nabyla na významu v souvislosti se zpřesněním požadavků na příslušnou dokumentaci podle § 44 odst. 4 písm. a) ZVZ. Jak již bylo uvedeno v rámci dotazu č. 4 výše, dokumentace pro provádění stavby slouží z hlediska stavebního zákona primárně ke kontrolním prohlídkám prováděné stavby, a tudíž z povahy věci musí být zpracována do značných podrobností a předpokládá specifikaci konkrétních výrobků a technologií. Zadavatel, respektive projektant, se proto bude často dostávat do problematické situace, ve které bude muset řešit míru konkrétnosti uváděných specifikací.

Z tohoto pohledu se proto jeví vhodnou provedená úprava § 44 odst. 11 ZVZ, která modifikuje stávající striktně negativní názor na uvádění konkrétních, příznačných označení v soupisech prací, respektive příslušné dokumentaci. Výklad ustanovení, zejména šíře nově připuštěného uvádění konkrétních označení, však není jednoznačný.

Dotaz č. 5: Předpokládáme, že v případě nově vložené věty ve vztahu k veřejným zakázkám na stavební práce se jedná o samostatnou výjimku. Větu je tedy nutno vykládat v návaznosti na větu první § 44 odst. 11 ZVZ, nikoliv v návaznosti na větu druhou téhož ustanovení, které připouští použití odkazu jen v případech, kdy jinak nelze provést dostatečně přesný a srozumitelný popis předmětu veřejné zakázky. V opačném případě by totiž nově vložená věta naopak znamenala pro veřejné zakázky na stavební práce další zpřísnění podmínek (nejen nemožnost dostatečně přesného popisu, ale ještě absence neodůvodněného omezení hospodářské soutěže), což zřejmě nebylo cílem novelizace.

Z dikce předmětné věty lze usuzovat, že se má jednat o určitou výjimku (zejména použití slova „připustit“), nikoliv zcela paušální povolení používání příznačných označení. Na druhou stranu lze dovodit, že nové ustanovení připouští, aby použitím konkrétního odkazu došlo i k omezení hospodářské soutěže, pouze se nesmí jednat o omezení neodůvodněné. Máme za to, že omezení hospodářské soutěže v důsledku použití konkrétního označení je odůvodněné vždy, pokud k němu dojde proto, aby vůbec projektant byl schopen projektovou dokumentaci při dodržení všech povinností řádně vytvořit, respektive pokud k němu dojde z technických

důvodů (např. projektant je nucen se v některých případech rozhodnout, jaké zařízení použije, aby byl schopen spočítat další návaznosti, nebo zvolené řešení v důsledku prostorového uspořádání vyloučí použití určitých výrobků či technologií apod.).

Dotaz č. 6: Je větu třetí v ustanovení § 44 odst. 11 ZVZ třeba chápat tak, že obecně připouští u veřejných zakázek na stavební práce používání konkrétních odkazů, pokud je jejich potřeba vyvolána technickými důvody, respektive potřebou vytvořit projekt při dodržení všech souvisejících povinností?

Zároveň z ustanovení není zcela zřejmé, jak má být interpretováno spojení „neodůvodněné omezení“, zejména není zřejmé, zda mají být při jeho posuzování brány v potaz i další okolnosti (např. procentuální či finanční podíl příslušného plnění na veřejné zakázce). Není tedy např. zřejmé, zda má být odlišně posuzována situace, kdy část plnění, u které je projektant nucen použít konkrétní označení, bude tvořit jen např. několik promile z veřejné zakázky, oproti situaci, kdy by se nutnost konkrétního označení týkala například určité technologické části, která tvoří např. několik desítek procent z veřejné zakázky (eventuálně s tím dopadem, že takovou veřejnou zakázku by bylo nutno zadávat postupem podle § 44 odst. 5 ZVZ, tedy formou funkčních a výkonových parametrů).

Dotaz č. 7: Je třeba při posuzování přípustnosti použití konkrétního odkazu podle třetí věty § 44 odst. 11 ZVZ, konkrétně při posuzování skutečnosti, zda se nebude jednat o neodůvodněné omezení hospodářské soutěže, přihlížet k dalším skutečnostem, jako je např. podíl daného plnění na veřejné zakázce apod.? Jakou situaci by Ministerstvo pro místní rozvoj považovalo za neodůvodněné omezení hospodářské soutěže?

Vážený pane náměstku, jsem si vědom toho, že uvedené otázky jsou rozsáhlé, nicméně, jak můžete z textu dotazů seznat, jedná se o problematiku, která je pro práci autorizovaných osob velice podstatná. Děkuji Vám proto velice předem za čas věnovaný této záležitosti.

Je samozřejmostí, že nabízáme případnou spolupráci – podrobnější vysvětlení problematiky.

Předseda ČKAIT obdržel 2. července 2013 od náměstka ministra MMR ČR Mgr. Jana Sixty následující stanovisko:

Dovoluji si reagovat na Váš dopis ze dne 12. února 2013, jehož obsahem je žádost o výklad některých ustanovení vyhlášky č. 230/2012 Sb., kterou se stanoví podrobnosti vymezení předmětu veřejné zakázky na stavební práce a rozsah soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr (dále jen „vyhláška“). V souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“) Vám sdělujeme následující.

Obecné požadavky na podrobnost příslušné dokumentace vymezují ustanovení § 1 vyhlášky, přičemž odstavec 3 stanovuje, že příslušnou dokumentaci je projektová dokumentace pro provádění stavby. Doporučení MMR uveřejněné na internetových stránkách www.mmr.cz doplňuje, že se jedná o projektovou dokumentaci pro provádění stavby ve smyslu vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci stavby, popřípadě vyhlášky č. 146/2008 Sb., o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb. Taková podrobnost dokumentace je závazná pro všechny veřejné zakázky na stavební práce, bez ohledu na to, zda vyžadují, či nevyžadují stavební povolení nebo ohlášení. Podmínky vyhlášky stanoví podrobnost příslušné dokumentace umožňující sestavení položkového soupisu stavebních prací, dodávek a služeb. Současně platí ustanovení prováděcích vyhlášek o dokumentaci staveb, že rozsah jednotlivých částí dokumentace musí odpovídat druhu a významu stavby, jejímu umístění a době trvání stavby.

Příslušnou dokumentaci v souladu s požadavky vyhlášky může být, zejména u menších zakázek, i jiná technická dokumentace zpracovaná v podrobnosti prováděcí dokumentace, tedy umožňující položkový soupis.

Podmínky vyhlášky nejsou splněny názvem příslušné dokumentace, ale obsahem odpovídajícím podrobnosti projektové dokumentace pro provádění stavby (viz vyhláška č. 499/2006 Sb., nebo vyhláška č. 146/2008 Sb.).

Příslušnou dokumentaci tak lze ztotožnit s projektovou dokumentací pro provádění stavby pouze obsahově, nikoliv ve smyslu povinností vyplývajících ze zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška vymezuje mj. požadavky na podrobnost příslušné dokumentace, zároveň ale nestanovuje, kdo má být jejím zpracovatelem.

Projektant musí být schopen posoudit, zda příslušná dokumentace určuje stavbu v podrobnostech požadovaných § 1 odst. 1 vyhlášky a zda umožňuje vyhotovit položkový soupis prací s výkazem výměr. Předmět veřejné zakázky musí být přesně specifikován v zadávací dokumentaci, ZVZ ani vyhláška však nestanovuje povinnost vymežit předmět veřejné zakázky v příslušné dokumentaci, nicméně obecně se má za to, že předmět veřejné zakázky by měl být z příslušné dokumentace jasně identifikován.

Technickou kvalifikaci může zadavatel v souladu s § 46 odst. 4 až 10 ZVZ stanovit rovněž formou požadavků na výkon nebo funkci. V tomto případě se povinnost zpracování příslušné dokumentace podle § 1 vyhlášky na zadavatele nevztahuje.

Z § 44 odst. 11 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“) vyplývá, že zadávací podmínky nesmí mj. obsahovat odkaz na obchodní názvy. Zakáz použití obchodních názvů platí pro celou zadávací dokumentaci, tedy i pro příslušnou dokumentaci a soupis prací.

Podle ustanovení § 44 odst. 11 ZVZ lze u stavebních prací použít odkaz na obchodní název, ovšem pouze v případě, že tato skutečnost nepovede k neodůvodněnému omezení hospodářské soutěže a zároveň zadavatel výslovně umožní pro plnění veřejné zakázky použití i jiných, kvalitativně a technicky obdobných řešení.

Použití odkazu na obchodní název vyplývá obvykle z požadavku projektanta, který musí mít objektivní důvod, proč stavba vyžaduje konkrétní materiál označený formou odkazu na obchodní název. Například pokud projektant navrhuje konkrétní rozvody a přívody, musí pracovat s konkrétním zařízením a to také v projektu přesně popsat, včetně specifikace konkrétních výrobků. Jak vyplývá z výše uvedeného, i zde je zadavatel vždy povinen výslovně umožnit pro plnění veřejné zakázky i použití jiných, kvalitativně a technicky obdobných řešení. Obdobná situace nastane také v případě rekonstrukcí, kde je nezbytné použít materiály s ohledem na původní stavbu.

Využití výjimky z § 44 odst. 11 ZVZ se odvíjí od předmětu veřejné zakázky, a je tedy nezbytné posuzovat každý případ zvlášť. Obecně platí, že z objektivních důvodů lze odkaz na obchodní název uvést, nicméně vždy je nutné připustit alternativu splňující technické a kvalitativní požadavky. Pokud by tedy zadavatel v příslušné dokumentaci opomněl tuto podmínku využití výjimky, lze to považovat za neodůvodněné omezení hospodářské soutěže, neboť i v případech, kdy se zadavatel domnívá, že takové obdobné řešení neexistuje, nemusí mít natolik dokonale zpracovanou studii příslušného trhu a dodavatel používající obdobné řešení vhodné pro zadavatele může existovat.

III. AUTORIZAČNÍ ZÁKON

1. Rád bych se zeptal na výklad § 15c autorizačního zákona. Co se rozumí pod pojmem „s.r.o. založená za účelem výkonu povolání“? Sám vykonávám funkci odpovědného zástupce (projektová činnost) pro s.r.o., kde jediný společník není autorizovanou osobou a ŽÚ při ohlášení funkce nic nenamítal. Společnost – projektová firma – byla založena před mnoha lety třetí osobou (autorizovanou) a nedávno odprodána současnému neautorizovanému společníkovi.

ČKAIT se obrátila se žádostí o výklad § 15c autorizačního zákona na legislační odbory MPO ČR i MMR ČR.

Odpověď MPO ČR – odbor legislativní, ze 17. června 2013:

K Vaší žádosti o stanovisko z 28. května 2013 týkající se obsahu § 15c zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, týkající se provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce, Vám sdělujeme následující. Podle § 11 odst. 4 písm. b) živnostenského zákona je odpovědného zástupce povinen ustanovit podnikatel, který je právnickou osobou, a to pro živnosti vyžadující splnění zvláštních podmínek provozování živnosti (viz § 7 živnostenského zákona – odborná nebo jiná způsobilost). Do funkce odpovědného zástupce ustanoví česká právnická osoba osobu, která je jejím statutárním orgánem nebo jeho členem a která splňuje podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce podle živnostenského zákona. Zahraniční právnická osoba ustanoví do funkce odpovědného zástupce vedoucího organizační složky podniku umístěné na území České republiky, který splňuje podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce podle živnostenského zákona. Nelze-li odpovědného zástupce ustanovit z uvedených osob, ustanovuje podnikatel odpovědného zástupce z jiných osob.

Pro vázané živnosti „Provádění staveb, jejich změn a odstraňování“ a „Projektová činnost ve výstavbě“ je podmínkou jejich provozování splnění příslušné odborné způsobilosti stanovené přílohou č. 2 k živnostenskému zákonu. Tato odborná způsobilost spočívá buď v autorizaci nebo zápisu do seznamu registrovaných osob podle autorizačního zákona, nebo v různém stupni vzdělání zaměřeném na stavebnictví nebo architekturu spolu s příslušnou praxí. Ustanovení živnostenského zákona tedy nevylučují, aby odpovědným zástupcem byla osoba, která není statutárním orgánem, nebo členem statutárního orgánu. Úprava směřuje k tomu, aby odpovědní zástupci byli vybíráni přednostně z okruhu osob, které jsou statutárními orgány, nebo jejich členy. Zároveň, jak již bylo řečeno dříve, odpovědný zástupce může odbornou způsobilost doložit i jinými doklady, než je osvědčení o autorizaci.

Živností je jakákoli soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem, ovšem za předpokladu, že tato činnost není z režimu živnostenského zákona vyloučena. V činnostech vyloučených z režimu živnostenského zákona (§ 3 živnostenského zákona) je sice uvedena činnost „autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodní architekti a svobodní inženýři“, nikoli však činnost společností s ručením omezeným zřízených výhradně za účelem výkonu povolání (§ 15c zákona č. 360/1992 Sb.).

Vámi dotazovaný § 15c autorizačního zákona ukládá povinnost společníkům a jednatelům společnosti s ručením omezeným, pokud je společnost zřízena za účelem výkonu povolání podle autorizačního zákona. V takové společnosti pak musí být většinově zastoupeny autorizované osoby mezi společníky i mezi jednatelem. V případě, že společnost má jediného společníka nebo jednatele, může jím být pouze autorizovaná osoba.

Podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou činnosti „projektová činnost ve výstavbě“ a „provádění staveb“ tzv. vybranými činnostmi ve výstavbě, což znamená, že vlastní provozování těchto činností může být vykonáváno pouze fyzickými osobami, které získaly oprávnění k jejich výkonu podle autorizačního zákona čili získaly autorizaci. Z uvedeného lze podle našeho názoru soudit, že ustanovení § 15c se vztahuje pouze na společníky a jednatele společnosti zřízené **vylučně pro výkon činnosti, respektive povolání, autorizovaných osob.**

Vzhledem k tomu, že problematika zákona č. 360/1992 Sb. a zákona č. 183/2006 Sb. spadá do kompetence Ministerstva pro místní rozvoj, nemůže se Ministerstvo průmyslu a obchodu k nim závazně vyjadřovat.

Na společném jednání zástupců MMR ČR, MPO ČR a ČKAIT konaném 28. června 2013 se zúčastnění shodli na jednotném výkladu vycházejícím ze stanoviska MPO ČR.

2. Společné stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj ČR a České ko-

mory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě k rozsahu oprávnění autorizovaného technika pro výkon vybraných činností ve výstavbě

Pro sjednocení aplikace ustanovení o rozsahu oprávnění autorizovaného technika pro výkon vybraných činností ve výstavbě podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „autorizační zákon“) v kontextu s příslušnými ustanoveními zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, vydává Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor stavebního řádu (dále jen „MMR“) a Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen „ČKAIT“) toto společné stanovisko:

A) Označení funkce autorizovaného technika podle stavebního zákona:

Autorizovaný technik podle autorizačního zákona je ten, komu byla udělena autorizace podle autorizačního zákona a je zapsán v seznamu autorizovaných techniků vedeném ČKAIT.

Vykonává-li projektovou činnost ve výstavbě, vztahuje se na něj označení **projektant** (§ 22 odst. 4 stavebního zákona), popř. **hlavní projektant**, pokud jej stavebník pověřil koordinací projektové dokumentace stavby zpracovávané více projektanty nebo koordinací autorského dozoru (§ 113 odst. 2 stavebního zákona); vykonává-li odborné vedení provádění stavby nebo její změny, vztahuje se na něj označení **stavbyvedoucí** (§ 134 odst. 2 stavebního zákona).

B) Oprávnění autorizovaného technika

Z ustanovení § 113, 153, 158 a 159 stavebního zákona vyplývá, že autorizovaný technik může vykonávat vybrané činnosti ve výstavbě (projektová činnost a odborné vedení provádění stavby), respektive zastávat funkci projektanta, popř. hlavního projektanta nebo funkci stavbyvedoucího, pouze na **základě a v rozsahu uděleného oprávnění (autorizace)**.

Autorizace se uděluje podle § 5 a 6 autorizačního zákona v těchto oborech a specializacích:

- a) pozemní stavby;
- b) dopravní stavby,
- b1) specializace kolejová doprava,
- b2) specializace ne kolejová doprava;
- c) stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství,
- c1) specializace stavby hydrotechnické,
- c2) specializace stavby zdravotně technické,
- c3) specializace stavby meliorační a sanační;
- d) mosty a inženýrské konstrukce;
- e) technologická zařízení staveb;
- f) technika prostředí staveb,
- f1) specializace vytápění a vzduchotechnika,
- f2) specializace zdravotní technika,
- f3) elektrotechnická zařízení;
- g) statika a dynamika staveb (pozn: pro autorizované techniky se neuděluje);
- h) městské inženýrství (pozn: pro autorizované techniky se neuděluje);
- i) geotechnika;
- j) požární bezpečnost staveb;
- k) stavby pro plnění funkce lesa (pozn: pro autorizované techniky se neuděluje).

Primárně je rozsah oprávnění autorizovaného technika vymezen ustanoveními § 19 písm. a), b) a d) autorizačního zákona, podle nichž je v rozsahu oboru, popř. specializace jemu udělené autorizace, oprávněn vykonávat **tyto vybrané činnosti ve výstavbě**:

- vypracovávat dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí nebo projektovou dokumentaci, jestliže celá přísluší jeho oboru, v ostatních případech vypracovávat příslušné části dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a projektové dokumentace; v případě oboru pozemní stavby též vypracovávat dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí pro stavby nevyžadující

stavební povolení ani ohlášení, dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí nebo projektovou dokumentaci pro stavby vyžadující ohlášení s výjimkou rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci a dále dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí nebo projektovou dokumentaci pro garáže a ostatní pozemní stavby bezprostředně související a podmiňující bydlení na pozemku stavby pro bydlení;

- podílet se na vypracování projektové dokumentace, je-li zpracovávána autorizovaným architektem nebo autorizovaným inženýrem;
- vést realizaci stavby.

C) Pojem dokumentace a projektová dokumentace

Podle § 158 stavebního zákona platí, že vybrané činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě, mohou vykonávat pouze fyzické osoby, které získaly oprávnění k jejich činnosti podle autorizačního zákona.

Vybranými činnostmi jsou projektová činnost ve výstavbě, kterou se rozumí zpracování

- územně plánovací dokumentace, územní studie, **dokumentace pro** vydání územního rozhodnutí a pro uzavření veřejnoprávní smlouvy územní rozhodnutí nahrazující;
- **projektové dokumentace, kterou je dokumentace**
 - a) stavby podle § 104 odst. 1 písm. a) až e);
 - b) stavby pro vydání stavebního povolení podle § 115;
 - c) k uzavření veřejnoprávní smlouvy podle § 116;
 - d) k posouzení autorizovaným inspektorem podle § 117;
 - e) změn staveb uvedených v písmenech a) až d) před jejím dokončením podle § 118;
 - f) staveb uvedených v písmenech a) až e) k opakovanému stavebnímu řízení nebo dodatečnému povolení stavby podle § 129;
 - g) pro provádění stavby;
 - h) pro nezbytné úpravy podle § 137; nebo
 - i) vodního díla k ohlášení podle § 15a odst. 2 písm. c) vodního zákona a odborné vedení provádění stavby nebo její změny.

D) Oprávnění autorizovaného technika

Podle novelizovaného ustanovení § 19 písm. a) autorizačního zákona je autorizovaný technik v rozsahu oboru, popřípadě specializace, pro který mu byla udělena autorizace, oprávněn vykonávat tyto vybrané činnosti:

- vypracovávat dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí nebo uzavření veřejnoprávní smlouvy územní rozhodnutí nahrazující;
- vypracovávat projektovou dokumentaci,

jestliže celá přísluší jeho oboru, v ostatních případech vypracovávat příslušné části dokumentace pro vydání územního rozhodnutí nebo veřejnoprávní smlouvy územní rozhodnutí nahrazující a projektové dokumentace.

V případě **oboru pozemní stavby** je autorizovaný technik oprávněn **v celém rozsahu** vypracovávat též:

- dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí pro stavby nevyžadující stavební povolení ani ohlášení (§ 103 odst. 1 stavebního zákona);
- dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí pro stavby vyžadující ohlášení (§ 104 odst. 1 stavebního zákona) s výjimkou rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci (§ 104 odst. 1 písm. a) stavebního zákona);
- dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí pro garáže a ostatní pozemní stavby bezprostředně související a podmiňující bydlení na pozemku stavby pro bydlení (§ 21 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území);
- projektovou dokumentaci pro stavby vyžadující ohlášení (§ 104 odst. 1 stavebního zákona) s výjimkou rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci (§ 104 odst. 1 písm. a) stavebního zákona);
- projektovou dokumentaci pro garáže a ostatní pozemní stavby bezprostředně související a podmiňující bydlení na pozemku stavby pro bydlení (§ 21 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území).

V případě dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a projektové dokumentace u staveb rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci (§ 104 odst. 1 písm. a) stavebního zákona) tak může autorizovaný technik v oboru pozemní stavby i nadále vypracovávat pouze příslušné části.

E) Obsahové náležitosti dokumentace a projektové dokumentace

Obsahové náležitosti dokumentace pro všechny druhy staveb a projektové dokumentace pro stavby obecné a stavby vodních děl jsou vymezeny v **přílohách č. 1 až 6 k vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění vyhlášky č. 62/2013 Sb.** (dále jen vyhláška o dokumentaci staveb).

Tato vyhláška se nevztahuje na projektové dokumentace pro stavby letecké, stavby drah a na dráze, stavby dálnic, silnic místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací. Obsahové náležitosti projektových dokumentací těchto vybraných speciálních staveb stanoví v **přílohách vyhlášky č. 146/2008 Sb., o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb.**

Pro účely vyhlášky o dokumentaci staveb **dokumentace** obsahuje tyto povinné části:

- A. Průvodní zprávu;
- B. Souhrnnou technickou zprávu;
- C. Situační výkresy;
- D. Výkresovou dokumentaci;
- E. Dokladovou část.

Pro účely vyhlášky o dokumentaci staveb **projektová dokumentace** obsahuje tyto povinné části:

- A. Průvodní zprávu;
- B. Souhrnnou technickou zprávu;
- C. Situační výkresy;
- D. Dokumentaci objektů a technických a technologických zařízení;
- E. Dokladovou část.

Každá z uvedených povinných částí dokumentace a projektové dokumentace je samostatná, oddělitelná a dále členěná na jednotlivé položky s tím, že rozsah a obsah jejích položek musí vždy odpovídat konkrétně uvažovanému stavebnímu záměru, respektive druhu a významu stavby, jejímu umístění, stavebně technickému provedení, účelu využití, vlivu na životní prostředí a době trvání stavby.

Podle rozsahu předmětu dokumentování lze povinné části dokumentace a projektové dokumentace členit na společné části, tzn. části A až C, v nichž se řeší problematika stavby jako celku, a na část dokumentace objektů, tzn. část D, v níž jsou navrhovány jednotlivé, v úvahu přicházející objekty, respektive pozemní (stavební) objekty, inženýrské objekty a technická a technologická zařízení staveb, včetně staveb veřejné technické infrastruktury.

F) Oprávnění autorizovaného technika vypracovávat příslušné části projektové dokumentace

F.1 Obecně

Příslušná část projektové dokumentace je zásadně vymezena pouze daným **odborným obsahem řešené problematiky**, který odpovídá oboru, popř. specializaci autorizace udělené autorizovanému technikovi. Takové vymezení tedy nebere zřetel na formu dokumentování (grafická či textová) nebo na to, v jaké povinné části projektové dokumentace je položka s daným odborným obsahem obsažena.

Z hlediska rozsahu oprávnění autorizovaného technika je zřejmé, že vymezení příslušných částí projektové dokumentace rozhodujícím způsobem odpovídá počtu a stavebně technické povaze staveb/objektů (pozemní, inženýrské a technologické stavby, popř. technická infrastruktura), které připadají v úvahu v konkrétním stavebním záměru; řešení těchto objektů je obsaženo v povinné části D dokumentace a projektové dokumentace. Kromě položek řešených v povinné části D jsou součástí příslušné části projektové dokumentace také odborně shodné položky obsažené v jiných povinných částech; např. požárně bezpečnostní řešení pozemního objektu navrhované v povinné části dokumentace objektů (položka D/1.3). Zpracování údajů

o požární bezpečnosti je také v povinné části – souhrnná technická zpráva (položka B/2).

Z kontextu s § 19 autorizačního zákona je zřejmé, že i v případě, kdy by autorizovanému technikovi byla udělena autorizace pro všechny uvedené obory a specializace, nebyl by takový projektant oprávněn v projektové dokumentaci pro povolování staveb staticky posuzovat stavebně konstrukční části stavby a v projektové dokumentaci pro provádění stavby zpracovávat podrobný statický výpočet.

Z § 159 odst. 2 stavebního zákona vyplývá, že není-li autorizovaný technik oprávněn (způsobilý) některé části projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejich zpracování přizvat další projektanty s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, přičemž každý z nich odpovídá za jím zpracované řešení. V takovém případě autorizovaný technik odpovídá za projektovou dokumentaci stavby jako celek, zejména za koordinaci a kompletaci jednotlivých částí dokumentace, a to i tehdy, nebyl-li stavebníkem pověřen funkcí hlavního projektanta podle § 113 odst. 2 stavebního zákona.

Za projektanta přizvaného v uvedeném smyslu však nelze považovat osobu, která ke zpracování projektu přispěla jen poskytnutím administrativní či technické pomoci nebo odborné konzultace ke speciální dílčí otázce (např. při navrhování neobvyklého konstrukčního řešení), protože takovou asistenci nemůže být dotčena uvedená odpovědnost projektanta.

Projektová dokumentace musí být uspořádána, upravena a opatřena tak, aby bylo možné jednoznačně identifikovat projektanta (autora) každé z jejích příslušných částí (§ 13 odst. 3 autorizačního zákona) a určit tak podíl jeho právní odpovědnosti za odbornou úroveň navrhovaného řešení (§ 159 odst. 2 stavebního zákona a § 12 odst. 1 autorizačního zákona).

Dokumentace vymezené v přílohách č. 1–4 vyhlášky o dokumentaci staveb má autorizovaný technik oprávnění zpracovávat, jestliže celá přísluší jeho oboru, v ostatních případech vypracovávat příslušné části.

F.2 Rozsah oprávnění autorizovaného technika v oboru pozemní stavby

Autorizovaný technik v oboru pozemní stavby může na základě svého oprávnění zpracovávat části projektové dokumentace pozemních (stavebních) objektů, které obsahují:

- část A. Průvodní zprávu;
- část B. Souhrnnou technickou zprávu s výjimkou položek:
B/2.3 Celkové provozní řešení, technologie výroby,
B/2.6 c) Mechanická odolnost a stabilita,
B/2.7 Základní charakteristika technických a technologických zařízení,
B/2.8 Požárně bezpečnostní řešení,
B/2.9 Zásady hospodaření s energiemi,
B.3 Připojení na technickou infrastrukturu,
B.4 Dopravní řešení,
B.6 Popis vlivů stavby na životní prostředí a jeho ochrana;
- část C. Situační výkresy;
- část D. Dokumentaci objektů a technických a technologických zařízení s výjimkou položek:
D.1.2 Stavebně konstrukční řešení,
D.1.3 Požárně bezpečnostní řešení,
D.1.4 Technika prostředí staveb,
D.2 Dokumentace technických a technologických zařízení.

Uvedený rozsah oprávnění autorizovaného technika v oboru pozemní stavby zohledňuje skutečnost, že návrh řešení v projektové dokumentaci pro povolování staveb je podstatně předurčen již ve stadiu územního rozhodování, protože podmínky územního rozhodnutí (§ 92 stavebního zákona) jsou fakticky závazným a značně podrobným zadáním pro projektovou přípravu stavby.

Za Ministerstvo pro místní rozvoj:
Ing. Marcela Pavlová
ředitelka odboru stavebního řádu

Za ČKAIT:
Ing. Pavel Křeček
předseda

Nový občanský zákoník a jeho vliv na stavební činnost v ČR

Úvod

Právní prostředí v České republice, vztahující se ke stavební činnosti, dozrává v posledních letech výrazných změn. Připomeňme např. velkou novelu stavebního zákona provedenou zákonem č. 350/2012 Sb. s účinností od 1. ledna 2013 a následné změny prováděcích předpisů. Orientace už teď není jednoduchá a neulehčí se nám ani v příštím roce, kdy má nabýt účinnosti **nový občanský zákoník (NOZ)**.

Někteří z vás se jistě již zamýšleli nad tím, jak s touto informací naložit. Možná se ptáte, zda je vůbec důležité zabývat se touto otázkou, zda nová právní úprava může ovlivnit vaši profesi či podnikání, zda se něco změní ve vaší každodenní práci.

Bohužel média a i někteří právníci zaujímají k nové právní úpravě spíše kritický postoj, minimálně vytvářejí nechuť se seznámit se změnami. Právní jistotě nepřispívají ani neustálé debaty o možném odkladu účinnosti. I když otázka nabytí účinnosti NOZ je v současné době opět diskutována, doufám, že zvítězí názor, který zazněl na půdě Poslanecké sněmovny PČR v květnu letošního roku: Neodkládat, ale vykládat!

Věřím, že po přečtení mého příspěvku se změn nezaleknete a naopak je následně efektivně využijete i ve své podnikatelské praxi, třeba k úpravě a sjednocení smluvní agendy.

Právní předpisy a jejich změny

V současné době platný občanský zákoník (zákon č. 40/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů) podle současné legislativy **pozbuje platnosti k 31. prosinci 2013**. Bude nahrazen novým občanským zákoníkem (zákon č. 89/2012 Sb.), jehož účinnost byla stanovena k **1. lednu 2014**. Co je pro podnikatele ve stavebnictví nesmírně důležité, je fakt, že **nový občanský zákoník zrušil jak stávající občanský zákoník, tak stávající obchodní zákoník** (zákon č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Úpravu obchodních společností, jejich podnikání, práv a povinností nově upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), který má rovněž nabýt účinnosti od 1. ledna 2014.

Nová právní úprava ruší více než dvě stě dalších právních předpisů, např. zákon č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor. Mnohé další právní předpisy se naopak připravují. U doprovodné legislativy k novému občanskému zákoníku je třeba zmínit zejména vládní návrh zákona o katastru nemovitostí (katastrální zákon) a zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o katastru nemovitostí, vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony s přijetím rektifikace soukromého práva, vládní návrh zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a další.

Proč se mění zažitá praxe

Nový občanský zákoník spolu s dalšími předpisy významně mění dosavadní svět soukromého práva. Podle svých tvůrců a obhájců změny v koncepci byly nezbytné a reflektují to, co již dávno sledovala soudní judikatura i dílčí novelty stávajících právních předpisů. Je třeba upozornit, že se nejedná o pouhou novelizaci, jedná se změny v aplikaci i interpretaci práva jako takového. Jde o celkovou **změnu k postavení práva, jeho dogmatickému formalizovanému postupu**, respektive jeho odmítnutí, které se **projevuje i ve smluvní volnosti stran při konkrétní činnosti**. Dalo by se říci, že se blýská na lepší časy, že přijde doba, kdy neprohrajete soudní spor jen z důvodu nedostatku formy, ale že soudce půjde k jádru věci (úmyslu stran a jejich jednání) a v případě potřeby bude i tvůrcem práva a bude hledat spravedlivé řešení.

Jaké změny můžeme očekávat:

S ohledem na šíři nové právní úpravy, a to i co do obsáhlosti paragrafů (NOZ má § 3081), nelze tyto představit v kostce v jednom příspěvku – což by pro laiky, ale i právníky byla asi nejpříjemnější forma seznámení.

Proto jen heslovitě k nejdůležitějším bodům dotýkajícím se i stavební činnosti:

- **Jednotná regulace smluvního práva.** Končí praxe odlišného řešení smluvních vztahů buď v režimu občanského zákoníku (pokud je alespoň jednou smluvní stranou nepodnikající fyzická osoba), nebo podle obchodního zákoníku. Od nového roku budou smlouvy uzavírány pouze v režimu nového občanského zákoníku. **Právě odstranění duality závazkového práva je jedním z hlavních důvodů přijetí nové právní úpravy.**

- **Změna koncepce civilního práva** – preference relativní neplatnosti před absolutní neplatností, preference platnosti právního jednání, větší respekt k vůli jednatelů při výkladu právního jednání, **možnost zhojit nedostatek formy právního jednání.**

- **Nové pojmy a instituty** – právo stavby, rozhrada, přestavek, služebnost, výprosa, zápůjčka, pacht, obchodní závod a další.

- **Změny stávajících institutů** – snaha o terminologickou jednotnost. Např. „smlouva“ se už nerovná „závazek“. „Závazek“ se nerovná „dluh“ atd.

- **Zavedení superficiální zásady** – stavba je zpravidla součástí pozemku, nová právní úprava **soukromoprávního pojetí dočasných staveb**, možnost oddělení vlastnictví stroje od vlastnictví pozemku, řešení problematiky **imisi způsobených úředně povoleným provozem**, zavedení možnosti stavět na cizím pozemku v rámci práva stavby, možnost zatížit vlastní pozemek služebností ve prospěch jiného vlastního pozemku, úprava různých typů **pozemkových služebností** (služebnost svádět vodu na cizí pozemek, služebnost inženýrských sítí, opora cizí stavby, služebnost okapu).

- **Zvýšené nároky na provádění odborných profesí** – presumpce profesionality spojené s určitým povoláním.

- **Novinky při uzavírání smlouvy** – možnost uzavření smlouvy při nepodstatných změnách či dodatcích v akceptaci, fikce uzavření smlouvy při absenci konsenzu na nepodstatné záležitosti, před-smluvní odpovědnost.

- **Změny u vybraných smluvních typů** – smlouva o dílo týkající se staveb (smlouva o zhotovení, opravě nebo úpravě stavby), změny u příkazní smlouvy, změny v regulaci obchodních podmínek, zavedení zákazu zneužití silnějšího postavení vůči slabší straně v hospodářském styku, subjektivizace počátku běhu promlčecí lhůty, právo sjednat delší či kratší promlčecí lhůtu.

- **Změny v oblasti obchodních společností** – snížení základního kapitálu s.r.o., vymezení obchodního závodu, zavedení pravidla korporační loajality, vymezení pravidla podnikatelského úsudku, vymezení péče řádného hospodáře, změny u prokury a další.

Odpovědi na otázky

Již shora uvedený vybraný výčet změn by mohl být vodítkem pro odpovědi na otázky níže.

Měl bych se vůbec problematikou nového občanského zákoníku zajímat, dotýkají se mě tyto změny? Ovlivní nový občanský zákoník mé podnikání? Jak?

Věřím, že rádi poskytujete kvalitní služby a zajímáte se o to, co podepisujete, vědomě chráníte svá práva a optimalizujete své povinnosti. Doporučuji proto se o novou právní úpravu soukromého práva aktivně zajímat. Přípravu či realizační proces výstavby významně

ovlivní jak změny v oblasti věcných práv (zavedení zásady stavba součást pozemku, vymezení nových služebností, úprava sousedských práv), tak v oblasti závazkových vztahů. Dochází k řadě významných změn, které by vám v případě neznalosti mohly navýšit náklady či omezit některá práva.

Změní nový občanský zákoník dosavadní zažitou praxi v přípravě nebo realizaci stavby? Mám za to, že ano. Zejména v procesu uzavírání smlouvy. Nově bude možné uzavřít smlouvu i po změně původní nabídky, což v obchodní branži nebylo dosud zvykem. Končí závazný proces vzniku smlouvy a strany si budou moci, než začnou vyjednávat, dohodnout nejen pravidla pro ochranu sdělených informací, ale i pravidla pro budoucí vyjednávání. Praxi ovlivní i již několikrát citovaná předmluvní odpovědnost. Touto zákon koncipuje povinnost uhradit druhé straně škodu, která jí vznikne, pokud první strana v době, kdy se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné, nečekaně a bezdůvodně od vyjednávání odstoupí.

Slovo závěrem

Obecně si nemyslím, že se po 1. lednu 2014 vše radikálně změní. Zejména svět závazkových vztahů bude dále dobíhat podle starých (možná známých) pravidel, pokud si strany nedohodnou něco jiného. Starý občanský zákoník bude ještě dlouho působit na konkrétní právní poměry a jen zvolna bude vyklízet pole novému.

Nový zákoník, jak jsem uvedla výše, však povede praxi k tomu, aby se i při posuzování starých poměrů, např. již uzavřené smlouvy, respektovala nová hodnotová paradigma, a to zejména autonomii vůle,

hledisko poctivosti a dobré víry a odepření právní ochrany zjevnému zneužití práva.

S ohledem na nově zavedenou presumpci profesionality spojenou s určitým stavem a povoláním si dovoluji apelovat na každého a po-
užijeme-li jazyk NOZ „svěprávného člověka průměrného rozumu“, aby se o svá nová práva a povinnosti zajímal v předstihu a ne až ve fázi, kdy – jak se lidově říká – „spadne klec“.

I nová úprava stojí na zásadě, **že neznalost práva neomlouvá a práva přejí bdělým**. A dokonce si dovolím tvrdit, že v daleko větší míře, než tomu bylo dosud. Vzhledem k tomu, že se změny dotknou každého podnikatele, respektive výkonu všech profesí v oblasti výstavby, doporučuji všem seznámit se s novou úpravou, minimálně s hlavními myšlenkami, přechodnými ustanoveními a základními změnami smluvního práva. Při studiu doporučuji nahlížet na NOZ jako na celek s určitým vnitřním systémem. Pouze sledování dílčích změn nemůže vést k pochopení zásad a principů a NOVOSTI nového zákoníku.

Pokud vám nevyhovuje samostudium, můžete využít některé ze vzdělávacích akcí nabízených Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Na seminářích se dozvíte, proč se soukromé právo mění, jak se k nové právní úpravě postavit, jak ji pochopit, přiblížit si ji a aplikovat ve své podnikatelské činnosti.

JUDr. Petra Adámková, Ph.D.
lektorka vzdělávacích seminářů ČKAIT

Jak vrátit vážnost požární ochraně

Ve dnech 19.–20. června 2013 proběhla v hotelu Dvořák v Táboře a ve zkušebně Pavus a.s. ve Veselí nad Lužnicí již 6. mezinárodní konference, kterou pořádala Profesní komora požární ochrany ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem České republiky a zkušebnou Pavus. Název konference byl: **Jak vrátit vážnost požární ochraně – náš každodenní kontakt s PBZ**. Překvapením pro účastníky byl úvodní film, speciálně vyrobený pro konferenci, s názvem **Můj den**, který vznikl ve spolupráci s Videostudiem Institutu ochrany obyvatelstva. Umělecky mapuje běžný den obyčejného člověka a zdůrazňuje, která požárně bezpečnostní zařízení nevědomky míjí. Jednotlivé části filmu pak provázely celý den prezentace odborníků: požární ochrana staveb pro bydlení, hromadných garáží, administrativních budov, obchodních center a kulturních prostor. Součástí konference bylo také předání Ceny Mgr. Vladimíra Hápa za mimořádné osobní zásluhy v oblasti prevence v požární ochraně, kterou dostal Ing. arch. Jakub Cigler. Poté byly předány medaile prezidenta PKPO za významnou spolupráci v oblasti požární ochrany.

Druhý den se účastníci přesunuli do zkušebny Pavus ve Veselí nad Lužnicí, kde byly připraveny praktické zkoušky **Jak (ne)hoří dům**, a to za odborné spolupráce Univerzitního centra energeticky úsporných budov ČVUT. Slovem provázal zkoušky doc. Kuklík.

První zkouškou byla **ukázka chování dvou různých zateplovacích systémů se shodnou třídou reakce na oheň E** (podle normy ČSN EN 13501-1) při použití pro dřevostavby:

- klasický difúzně uzavřený stavební systém pro dřevostavby se zateplovacím systémem ETICS s polystyrenovým izolantem;
- difúzně otevřený stavební systém s izolantem z dřevovláknité desky INTHERMO.

Druhou bylo **porovnání dvou různých konstrukčních systémů domů** s ohledem na kvalitu provedení technologických postupů. Stavby (A a B) měly shodný půdorys 3 x 3 m.

Praktické zkoušky hoření domu

Část A byla tvořena difúzně otevřenou konstrukcí se zateplovacím systémem z dřevovláknité desky INTHERMO. Část byla z vnitřní strany a byla oplášťena sádrovláknitými deskami Rigidur a část sádrokartonovými konstrukčními deskami RigiStabil. Okno části A bylo protipožární.

Část B byla difúzně uzavřená konstrukce se zateplovacím systémem z polystyrenu EPS 70F, vnitřní oplášťení bylo ze sádrokartonových desek. Vnitřní konstrukce dřevostavby měla variantní umístění OSB desek. Strop tvořila dřevěná konstrukce, vyplněná z části kamennou a z části minerální izolací Isover s použitím protipožárního sádrokartonu. V části B bylo PVC okno (dvojsklo).

Všechny použité konstrukce jsou plně certifikované podle českých norem.

Ing. Šárka Janoušková
vedoucí Střediska vzdělávání a informací

Středisko vzdělávání a informací

Výtahy z článků zpracovali z fondu zahraničních časopisů pracovníci Střediska vzdělávání a informací ČKAIT. Originály časopisů s plnými texty najdete v knihovně ČKAIT v Praze.

EVROPSKÁ UNIE

Velké projekty – legitimita přes komunikaci

Bavorská stavební inženýrská komora se zabývá ve spolupráci s Akademií pro politické vzdělávání otázkami nedokonalé funkce přípravy a provádění velkých projektů, jak o tom hovoří vládní orgány. Vychází z poznatků konkrétních staveb (letišť Berlín, přestavba nádraží ve Stuttgartu, vodní stavby na Dunaji), které jsou předmětem kritiky zejména kvůli špatné komunikaci mezi partnery výstavby a také předmětem kritiky z řad obyvatelstva, které odmítá platit tyto stavby z daní. Proto je nutno skloubit jak znalosti odborníků, tak i souhlas obyvatel, aby mohlo být dosaženo na základě tohoto konsensu i rozhodnutí o realizaci všech velkých staveb, přesahujících regiony.

Deutsches Ingenieur Blatt č. 5/2013, str. 40

Málo odolné stavební dřevo může vyvolat stavební skandál

V souvislosti s revizí evropských předpisů na kvalitu stavebního dřeva, která vstoupila v platnost v květnu 2013, upozorňují odborníci na to, že značná část řeziva, označovaná jako vhodná pro trvale udržitelnou výstavbu, může být zdrojem závad. Požadují trvalou a důslednou kontrolu tohoto řeziva a poukazují také na více standardů, podle kterých se v zemi kvalita řeziva měří. Jedná se tím zároveň o kritiku činnosti Britského výzkumného ústavu pro environmentální odhadovací metody (BREEAM).

Building č. 14/2013, str. 15

Deset let péče o konstrukci mostu Millau

Tento mimořádný most, dlouhý 2470 m, vede přes údolí řeky Tarn. Jeho pilíře mají výšku až 343 m. Šířka mostu je 27,75 m. Most je trvale sledován a udržován po celou dobu provozu. Článek popisuje průběh sledování, jeho výsledky v různých fázích zatížení konstrukce provozem a povětrnostními podmínkami. Důležitou součástí sledování je chování a stav nosných kabelů, pilířů a jejich sedání, kontrola bezpečnosti spojovacích prvků. Celkové výsledky dosažení sledování ukazují na stav mostu v mezích podle předpokládaných výpočtů.

Travaux č. 896, str. 108

*Ing. Šárka Janoušková
vedoucí Střediska vzdělávání a informací*

Z+i 3/2013

Pro své členy vydává
Česká komora autorizovaných inženýrů
a techniků činných ve výstavbě.
www.zpravy-ckait.cz

Redakční rada:

Ing. Miroslav LOUTOCKÝ
předseda redakční rady
Ing. Svatopluk ZÍDEK
místopředseda redakční rady,
předseda oblasti Karlovy Vary,
člen představenstva ČKAIT
Marie BÁČOVÁ
odborná poradkyně předsedy ČKAIT
kancelář Komory ČKAIT Praha
Ing. Jiří DAN
oblast Olomouc
Ing. Milan HAVLIŠTA
předseda oblasti Hradec Králové
Ing. Hedviga KLEPÁČKOVÁ
vedoucí Střediska legislativně právního ČKAIT
Ing. Alena KOZÁKOVÁ
tajemnice RK ČKAIT Brno
Ing. Radim LOUKOTA
předseda oblasti Pardubice, člen představenstva ČKAIT
doc. Ing. Vojtěch MENCL, CSc.
zástupce RR pro střední, odborné a vysoké školy
Ing. Miroslav NAJDEK, CSc.
předseda Autorizační rady ČKAIT
doc. Ing. Karel PAPEŽ, CSc.
předseda Ediční rady ČKAIT,
člen Rady pro podporu rozvoje profese ČKAIT

Adresa redakce:

ČKAIT – regionální kancelář Brno
Vrchlického sad 2, 602 00 Brno
tel./fax: 545 574 310, tel.: 545 212 123
e-mail: brno@ckait.cz

Návrh grafické úpravy: 3P spol. s r.o.
Radlická 50, 150 00 Praha
tel.: 257 315 656, e-mail: jiri.silar@studio3p.cz

Sazba: EXPO DATA spol. s r.o.
Výstaviště 1, 648 03 Brno
tel.: 541 159 400, e-mail: taborsky@expodata.cz

Tisk: Tiskárna DIDOT, spol. s r.o.
Trnkova 119, 628 00 Brno

MK ČR E 15660
ISSN 1804-7025

Vycházíme nejméně čtyřikrát ročně.
Pro členy ČKAIT zdarma. Náklad: 30 100 výtisků.

Následující vydání Z+i ČKAIT č. 4/2013
Termíny příspěvků: 8. 10. 2013 na adresu redakce.
Termín vydání: 29. 11. 2013

VÝZVA PRO ČLENY

ELEKTRONICKÝ FORMÁT ČASOPISU ČKAIT ZPRÁVY A INFORMACE (Z+i)

Interní časopis Zprávy a informace vychází čtyřikrát ročně od roku 2007 a každé číslo dostáváte poštou. Poslední anketa na webu Komory ukázala i zájem o elektronický formát. Jestli už také dáváte přednost elektronickému formátu a čtení ve vaší čtečce, tabletu nebo smartphonu, tak pro vás nyní máme připraveno řešení. Místo papírového výtisku vám po vydání čísla pošleme na registrovaný e-mail adresu souboru ve formátu PDF, z níž si číslo do vašeho zařízení bezplatně stáhnete a přečtete. Formát PDF je univerzální a čitelný ve většině zařízení.

Máte-li o elektronický formát zájem, napište na e-mail své oblastní kanceláře: členské číslo (7 číslic), e-mailovou adresu a prohlášení: „Místo papírového vydání prosím o zaslání elektronického formátu časopisu Z+i.“ Další číslo si přečtete již ve vašem elektronickém zařízení. Odběratelům elektronického vydání přestaneme posílat papírové vydání.

*Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.
vedoucí Střediska informačních technologií ČKAIT*

v příštím čísle najdete

- Co nám přinesl rok 2013
- Oblasti připravují výroční schůze
- Volební rok 2014

Foto na titulní straně:
Rozvodněné Labe odřízlo od okolí bytový dům
v Lovosicích – 5. června 2013 (autor: Dan Materna,
Profimedia.CZ a.s.)

Foto na poslední straně:
Fotografie z konference Městské inženýrství Karlovy
Vary 2013 (foto: Jan Borecký, Ing. Miroslav Loutecký)

Konference Povodeň a město v Karlových Varech 2013

Konference 2013 zaujala aktuálností tématu Povodeň a město

Minuty před zahájením, ustaraní protagonisté

Tvář zkušeného organizátora Ing. Svatopluka Zídka nepřipouští nic než úspěch konference

Zahájení, uklidnění – doc. Ing. František Kuda, CSc., zahajuje konferenci

Téma konference zaujalo naše členy i zahraniční hosty

Plně obsazené karlovarské divadlo při předávání cen za rok 2012

Přivítání v poutavých prostorách Becherplatz při slavnostním setkání s karlovarskou reprezentací

Ocenění časopisu Stavebnictví převzal šéfredaktor Mgr. Jan Tábořský

Foto: Jan Borecký

Exkurze doplnily úspěšně konferenci MIKV 2013

Soubor budov kláštera Teplá se nevejde do objektivu

Část budoucí nádhery interiérů před dokončením rekonstrukce

Na úspěšné exkurzi v kláštrech Teplá a Nový Dvůr a na zámku v Chýši

V zámku Lažanských v Chýši skončilo soaré s koncertem výbornou exkurzí

Vtokový objekt pro vodu z Ohře do lomu Medard – Libík

Královské Poříčí – povodňová ochrana, čerpací stanice integrovaná do hrází

Cheb – Kulturní centrum Svoboda – úspěšná stavba města Chebu

Cheb – delegaci Komory doprovází místostarosta města Bc. Tomáš Linda

Foto: Jan Borecký a Ing. Miroslav Loutocký